

การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว

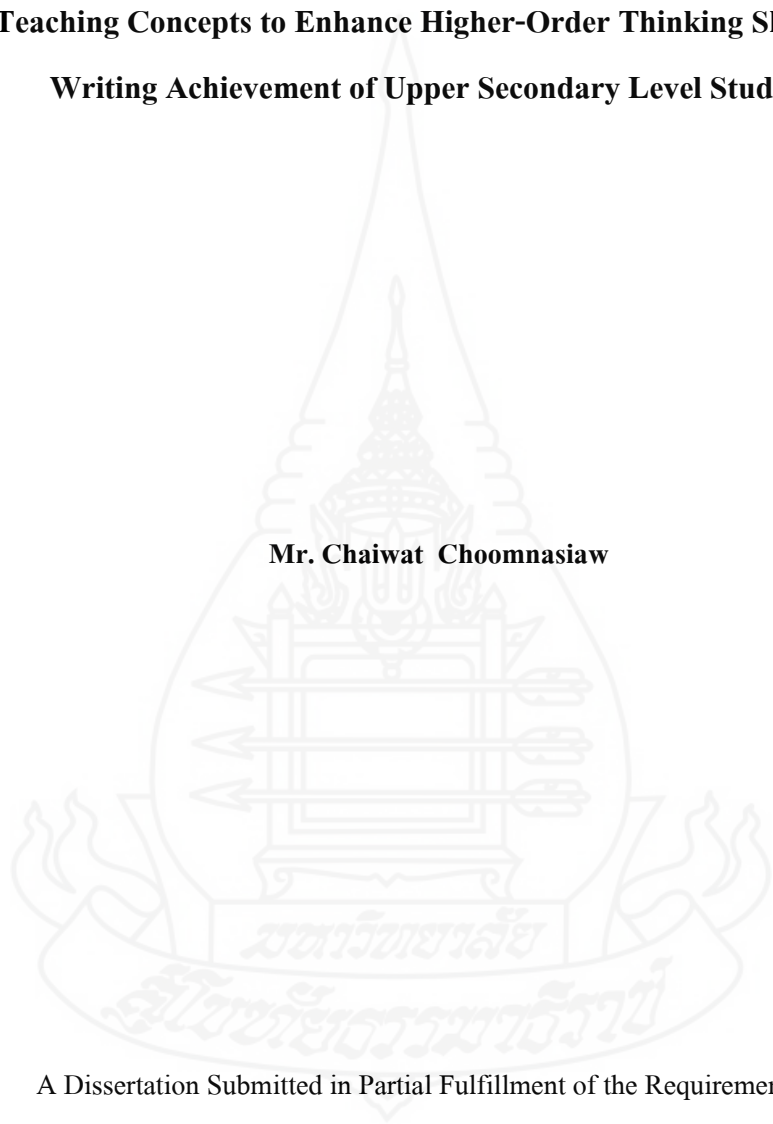
คุยฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุยฎีบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Development of a Writing Teaching Model Based on the Integration of Three
Teaching Concepts to Enhance Higher-Order Thinking Skills and
Writing Achievement of Upper Secondary Level Students**

Mr. Chaiwat Choomnasiaw

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Doctor of Philosophy
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อคุณิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อและนามสกุล นายไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว

วิชาเอก หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุมาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล

คุณิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไสว พักขาว)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุมาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนาริป พรกุล)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัย นายไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว **รหัสนักศึกษา** 4502100086 **ปริญญา** ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆะมาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์
(3) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ์ เล็กวิไล **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ (2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่พัฒนาขึ้น

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยการดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการสอนเขียน และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ และแบบประเมินการคิดขั้นสูง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความยาก และค่าความเชื่อมั่น และระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจตุรวิทย์วิทยาการ อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากได้นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน เป็นนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 39 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนเขียนแบบปกติ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน และ (3) แบบประเมินการคิดขั้นสูง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ได้มาโดยการสังเคราะห์จาก 3 แนวคิด คือ แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน รูปแบบการสอนนี้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ปรากฏดังนี้ (2.1) นักเรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานมีคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูง สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนจากการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.2) นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานมีคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2.3) นักเรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนจากการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน การคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน มัธยมศึกษาตอนปลาย

Dissertation title: Development of a Writing Teaching Model Based on the Integration of Three Teaching Concepts to Enhance Higher Order Thinking Skills and Writing Achievement of Upper Secondary Level Students

Researcher: Mr. Chaiwat Choomnasiaw; **ID:** 4502100086;

Degree: Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction);

Dissertation advisors: (1) Dr. Apirak Anaman, Assistant Professor; (2) Dr. Nuanjid Chaowakeeratipong, Associate Professor; (3) Dr. Supawan Lekwilai, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The purposes of this research were (1) to develop a writing teaching model based on the integration of three teaching concepts to enhance higher order thinking skills and writing achievement of upper secondary students; and (2) to evaluate the effectiveness of the developed writing teaching model based on the integration of three teaching concepts.

This research was a research and development study. Its research process comprised three stages: The first stage was the development of the writing teaching model based on the integration of three teaching concepts. The research informants were five experts. The employed research instruments comprised an evaluation form for the writing teaching model and an evaluation form for learning management plans. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation. The second stage was the development and verification of quality of research instruments, namely, an essay writing achievement test, and a scale to assess higher order thinking skills. The research sample consisted of 40 secondary students enrolling in the Basic Thai Language Course in the 2016 academic year. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, difficulty index, and reliability coefficient. The third stage was the evaluation of effectiveness of the developed writing teaching model based on the integration of three teaching concepts. The research sample consisted of upper secondary students in two intact classrooms of Chatturat Witthayakan School in Chatturat district of Chaiyaphum province, obtained by multi-stage sampling. Then one classroom containing 39 students was randomly assigned as the experimental group; the other classroom containing 40 students, the control group. The employed research instruments were (1) learning management plans for the writing teaching model based on the integration of three teaching concepts and learning management plans for the conventional writing teaching method; (2) a learning achievement test; and (3) a scale to assess higher order thinking skills. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

Research results were as follows: (1) a writing teaching model to enhance higher order thinking skills and writing achievement had been developed by synthesizing three teaching concepts, namely, the concept of cognitive development psychology, the concept of teaching writing for communication, and the concept of teaching thinking through evaluation; the developed writing teaching model was composed of four components, namely, principles, objectives, steps of learning management, and measurement and evaluation of learning outcomes; the writing teaching model was verified by the experts as having quality at the highest level; and (2) results of effectiveness evaluation of the developed writing teaching model were as follows: (2.1) the higher order thinking skill mean score of the students learning under the writing teaching model based on the integration of three teaching concepts was significantly higher than the counterpart mean score of the students learning under the conventional writing teaching method at the .05 level of statistical significance; (2.2) the post-learning higher order thinking skill mean score of the students learning under the writing teaching model based on the integration of three teaching concepts was significantly higher than their pre-learning counterpart mean score at the .05 level of statistical significance; and (2.3) the learning achievement mean score of the students learning under the writing teaching model based on the integration of three teaching concepts was significantly higher than the counterpart mean score of the students learning under the conventional writing teaching method at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Writing teaching model based on the integration of three teaching concepts, Higher order thinking, Learning achievement, Upper secondary level

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตา ความกรุณาและความปรารถนาดีอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุมาน อาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.นวลจิตต์ เขวากีรติพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ร่วมและ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล อาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ร่วม ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ห่วงใย และให้คำแนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษา และข้อคิดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ ดร.สุนันท์ สีพาย ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ ดร.ศิริศักดิ์ อาจวิชัย จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และดร.อภิสิทธิ์ โคตรนรินทร์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 24 และดร.มนตรี นวัตกรรมศาสตร์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.พุดพิงศ์ แสงฤทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนจักรังวิทยาการ และนางสาววิภา พิงษ์ภูมิ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 และ 4/9 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเขียนเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบใจนางรัตนา ชุ่มนาเสียว นางสาวชลารัตน์ ชุ่มนาเสียว นางสาวอัจฉริยา ชุ่มนาเสียว ผู้เป็นภรรยาและลูกสาว และหลานทั้ง 2 คน ที่ให้ความรัก ความห่วงใย และสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ กำลังใจ และสติปัญญาที่จะศึกษาค้นคว้าจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว

มกราคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	10
นิยามศัพท์	11
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบการสอน	14
การคิดและแนวทางการสอนกระบวนการคิด	26
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและการเขียน	45
แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
วิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	74
วิจัยระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	101
วิจัยระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	122
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	123
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	123
ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	139
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	144
สรุปการวิจัย.....	144
อภิปรายผลการวิจัย.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	160
บรรณานุกรม.....	162
ภาคผนวก.....	170
ก หน่วยการเรียนรู้.....	171
ข แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	194
ค ตารางแสดงคะแนนผลการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย.....	205
ง แบบทดสอบก่อนเรียน.....	209
จ แบบทดสอบหลังเรียน.....	225
ฉ แบบประเมินแผน.....	241
ช หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ และขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	252
ประวัติผู้วิจัย.....	257

สารบัญตาราง

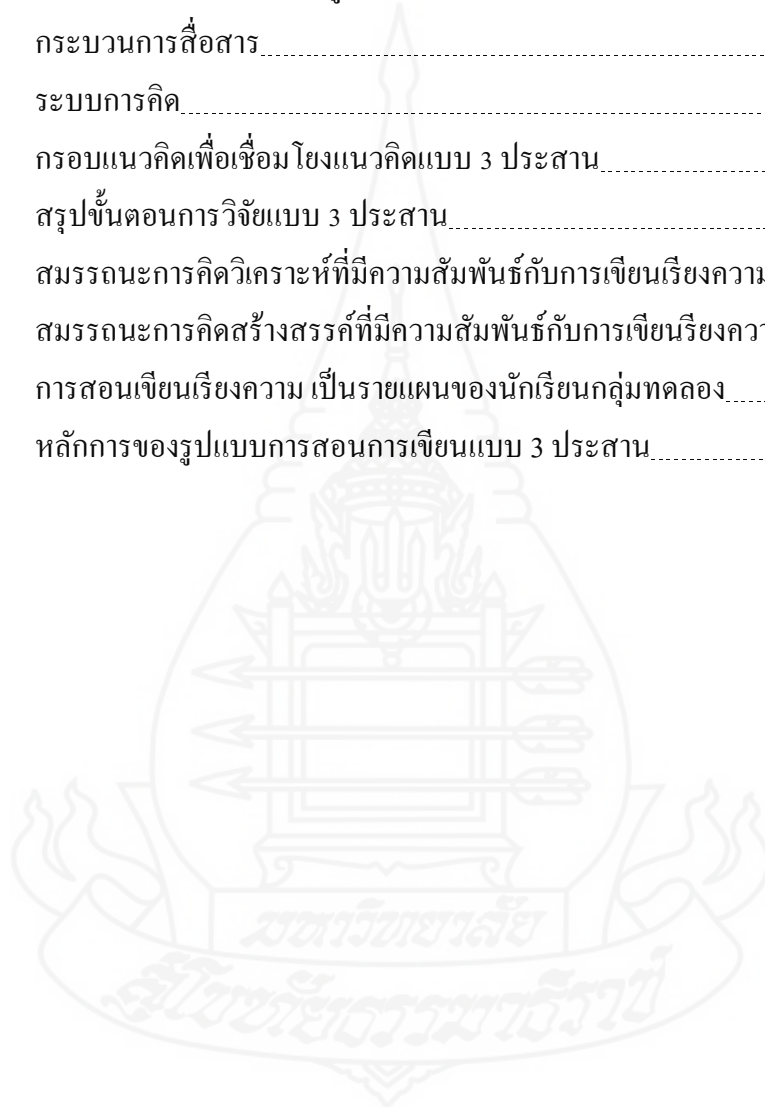
	หน้า
ตารางที่ 1.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558-2559.....	3
ตารางที่ 2.1 รายการปฏิบัติการกิจกรรมในการพัฒนารูปแบบการสอน.....	24
ตารางที่ 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมและมาซาร์โน.....	37
ตารางที่ 2.3 การวัดความสามารถในการคิด.....	43
ตารางที่ 3.1 ผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	88
ตารางที่ 3.2 ผลการสังเคราะห์บทบาทผู้สอนและผู้เรียนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	94
ตารางที่ 3.3 การสังเคราะห์แนวทางการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน.....	97
ตารางที่ 3.4 รายละเอียดแบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	103
ตารางที่ 3.5 การสังเคราะห์แบบวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์จากนิยามปฏิบัติการ.....	104
ตารางที่ 3.6 รายละเอียดแบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	108
ตารางที่ 3.7 การสังเคราะห์แบบวัดและประเมินการคิดสร้างสรรค์จากนิยามปฏิบัติการ.....	109
ตารางที่ 3.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ.....	111
ตารางที่ 3.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนเรียงความประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ.....	111
ตารางที่ 3.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเขียนเรียงความประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ.....	112
ตารางที่ 3.11 รายละเอียดของแบบประเมินผลการเขียนเรียงความ.....	114
ตารางที่ 3.12 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย.....	115
ตารางที่ 4.1 คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ.....	133
ตารางที่ 4.2 คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ.....	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.3	คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ..... 134
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 137
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ..... 141
ตารางที่ 4.6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ..... 141
ตารางที่ 4.7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียน แบบ 3 ประสาน..... 142
ตารางที่ 4.8	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน กลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน..... 142
ตารางที่ 4.9	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน กลุ่มที่เรียนด้วย การสอนเขียนแบบปกติ..... 143
ตารางที่ 4.10	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียน ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานและนักเรียนที่เรียน ด้วยการสอนเขียนแบบปกติ..... 143

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 9
ภาพที่ 2.1	กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการสอน..... 22
ภาพที่ 2.2	กระบวนการสื่อสาร..... 60
ภาพที่ 2.3	ระบบการคิด..... 61
ภาพที่ 3.1	กรอบแนวคิดเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดแบบ 3 ประสาน..... 71
ภาพที่ 3.2	สรุปขั้นตอนการวิจัยแบบ 3 ประสาน..... 73
ภาพที่ 3.3	สมรรถนะการคิดวิเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ..... 102
ภาพที่ 3.4	สมรรถนะการคิดสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ..... 107
ภาพที่ 3.5	การสอนเขียนเรียงความ เป็นรายแผนของนักเรียนกลุ่มทดลอง..... 118
ภาพที่ 4.1	หลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน..... 126

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต รวมทั้งได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารด้านการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ควบคู่ไปกับการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 5-6)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น.1-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ขณะเดียวกัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเขียนในสาระที่ 2 โดยสาระที่ 2 การเขียนได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โอกาสต่าง ๆ เขียนบันทึกรายงาน

การศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 42)

จึงเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า คุณภาพของผู้เรียนที่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้เรียนควรสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ ผลิตผลงานการเขียนของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่น และนำมาพัฒนางานเขียนของตนเองได้ แต่จากการที่ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ศึกษาและวิเคราะห์คู่มือของหนังสือเรียน พบว่า คู่มือของหนังสือเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนได้นำเสนอขั้นตอนการฝึกเขียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้เป็นกรอบกว้าง ๆ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน ขั้นฝึกเขียน และขั้นสรุปประเมินผลการเขียน ให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการฝึกฝนการเขียนให้ผู้เรียนจึงส่งผลทำให้ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเขียนสื่อสารได้ไม่แจ่มแจ้งเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้านการเขียนเรียงความในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสุภลักษณ์ สิมารักษ์ (2555: 3) พบว่า การเขียนเรียงความให้มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะความสามารถด้านการใช้ภาษา เช่น การใช้ถ้อยคำ การใช้ประโยค และการใช้สำนวนโวหาร ซึ่งนักเรียนใช้ภาษาไม่สอดคล้องกับความคิดของตนเอง จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและไม่อยากเขียนสื่อสาร นอกจากนี้ อาทิตยา ทองแสน (2557: บทนำ) พบว่า การใช้ภาษาเขียนของนักเรียน ในการเขียนเรียงความมีลักษณะวกวนทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิดของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนไม่สามารถเรียบเรียงความคิดและถ่ายทอดความคิดของตนเองได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนและเป็นระบบ

วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารได้ง่ายจะต้องทำให้การคิดกับการเขียนมีความสัมพันธ์กัน ดังที่กุสุมา รัศมีมณีและคณะ (2536, น.201) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการคิดกับการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกไปสู่ผู้อ่าน เพราะฉะนั้น การคิดกับการเขียนจึงมีความสัมพันธ์กัน จะแยกจากกันมิได้ การคิดเป็นขั้นตอนที่อยู่ภายในใจ แต่การเขียนเป็นขั้นตอนที่แสดงออกมาให้ปรากฏ ฉะนั้นหากการคิดไม่เป็นระบบหรือคิดไม่ตรงจุด การเขียนก็ไม่เป็นระบบหรือสื่อไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้ด้วย ผู้เรียนจึงต้องคิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิดได้แจ่มแจ้งแล้ว จึงเลือกถ้อยคำมาใช้ให้ได้ความหมายตามที่ต้องการ กล่าวได้ว่าผู้ที่ “เขียนเป็น” นั้นจะต้อง “คิดเป็น” ด้วยเช่นกัน

การเขียนเรียงความเป็นการเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่ผู้เขียนต้องฝึกใช้ความรู้ ความคิดเห็นของตนเองเรียบเรียงเป็นเรื่องราวตาม โครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยผู้เขียนต้องคำนึงถึง องค์ประกอบของการเขียนเรียงความเป็นสำคัญ รวมไปถึงต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวเขียน ออกมาให้หน้าอ่าน ในการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การเขียนเรียงความเป็นลักษณะการเขียนที่อยู่ในหลักสูตรของการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษา ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยเป็น เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องฝึกฝนนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาให้เกิดทักษะการเขียนที่ดี ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เขียนเพิ่มสูงขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ใน 2 ปี การศึกษา คือ ปีการศึกษา 2558 และปีการศึกษา 2559 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน ปรากฏผลดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558-2559

ทักษะทางภาษาไทย	คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ	
	ปีการศึกษา 2558	ปีการศึกษา 2559
ทักษะการฟัง การดูและการพูด	65.10	64.54
ทักษะการอ่าน	56.14	64.26
ทักษะวรรณคดีและวรรณกรรม	49.17	47.03
ทักษะการเขียน	48.73	53.87
ทักษะการใช้ภาษาไทย	37.43	35.24

จากตารางที่ 1.1 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 2 ปีการศึกษา คือปีการศึกษา 2558 และ ปีการศึกษา 2559 พบว่า ทักษะการเขียนปีการศึกษา 2558 มีค่าเฉลี่ย 48.73 และปีการศึกษา 2559 มีค่าเฉลี่ย 53.87 โดยมีข้อสังเกตว่า ปีการศึกษา 2559 จะมีค่าเฉลี่ยทักษะการเขียนเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่โดยภาพรวมยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะทักษะการเขียนและทักษะการใช้ภาษาไทย ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จำเป็นต้องรีบพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า ร้อยละ 50 ขึ้นไปทั้ง 2 ทักษะ

จากสภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักเรียนยังไม่สามารถเรียบเรียงความคิดและถ่ายทอดความคิดของตนเองได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนและเป็นระบบ และมีปัญหาด้านการใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องค้นหารูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดทักษะการเขียนที่ดี ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างกระบวนการคิดขั้นสูงให้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายตามคุณภาพการสอนเขียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการสอนเขียนได้หลายวิธีดังเช่น การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทย เพื่อสร้างคู่มือการใช้ภาษาไทยในการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยศุภลักษณ์ สิมารักษ์ (2555) การศึกษาการเรียบเรียงความคิดและการเชื่อมโยงความจากการเขียนเรียงความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยอาทิตยา ทองแสน (2557) เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาทั้ง 2 เรื่องล้วนส่งผลทำให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับความคิดและมีทักษะการใช้ภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้น

เมื่อประเทศต่างๆ ทั่วโลกหันมาศึกษาและเน้นในเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการคิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560: คำนำ) จึงได้จัดทำเอกสารกระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะตามระดับคุณภาพของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ที่ครอบคลุมความสามารถด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และกระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมรองรับการประเมินในปี 2561 ควบคู่ไปกับการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (2560: คำนำ) ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งมีโอกาสดำเนินงานจิตใจให้เห็นคุณค่าของการเป็นคนดี ทำความดี ทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย การพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) , Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) , Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงตามแนวพัฒนาการของ Bloom Taxonomy (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2560, น. 47) 6 ระดับ ประกอบด้วย ความรู้ที่เกิดจากความจำ (knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การประยุกต์ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis)

การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) ภายใต้การออกแบบการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาศักยภาพนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความที่นักเรียนเขียนได้ถูกต้องตามแบบแผนที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน มีเนื้อหาสาระครบตามองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ควบคู่ไปกับการสะท้อนผลกระบวนการคิดขั้นสูงในงานเขียนของตนเองได้เด่นชัด จึงไปศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการสอน กระบวนการสอนวิธีการสอน และเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาการคิด อาทิเช่น ศึกษาผลการวิจัยของเซฟเฟอร์ด (Shepherd, 1998) ที่ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาในวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนเกรด 4 และ เกรด 5 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมเป็นต้น ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ได้ศึกษางานวิจัยในประเทศตามกรอบหัวข้อการวิจัยเดียวกัน อาทิเช่น ศึกษาผลการวิจัยของฤทธิรัตน์ ธรเสนา (2546) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบช่วยส่งเสริมศักยภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการสังเคราะห์และทักษะการประเมินของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศดังกล่าว พบว่า การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะการคิดขั้นสูง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้านการเขียนสื่อสารผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความด้วยการใช้รูปแบบการสอนเขียน สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน และช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการคิดขั้นสูงเพิ่มสูงขึ้นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ (Bruner, 1965) แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารโดยชนาธิป พรกุล (2552) และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินของกลุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University (Harvard Project, 1999) มาใช้จัดเป็นองค์ประกอบแบบ 3 ประสานสร้างเป็นรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแนวคิดที่ใช้เป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบแรกเป็นแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive stage) คือ ขั้นการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ นักเรียนเรียนรู้จากความคิด (Iconic stage) คือ ขั้นสร้างมโนภาพในใจ และสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริง และนักเรียนเรียนรู้จากสัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic stage) คือ ขั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมได้ องค์ประกอบที่สองเป็นแนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารโดยชนาธิป พรกุล ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของกระบวนการสื่อสาร หลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร หลักการจัดระเบียบข้อมูล หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน หลักการเรียนรู้จากงานเขียนผู้อื่น และหลักการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารให้คล่องตัว และองค์ประกอบที่สามเป็นแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินของของกลุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University ที่เน้นหลักการประเมินการคิด (Thinking – Centered Assessment) หลักการประเมินการคิดอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน และหลักการมีส่วนร่วมของนักเรียน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน จาก 3 แนวคิดดังกล่าวนี้ ช่วยให้ผู้สอนจัดกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเรียงความที่เน้นให้นักเรียนรู้จักการประมวลความคิดก่อนเขียน ให้นักเรียนผลิตผลงานการเขียนในประเด็นต่าง ๆ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง นักเรียนได้ฝึกประเมินผลงานการเขียนเรียงความของคนอื่น แล้วนำทักษะการประเมินใช้เป็นฐานการประเมินผลงานเขียนของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนมีสำนวนภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านการเขียนเรียงความได้ (รัชณี มั่งคั่ง, 2553 : บทคัดย่อ) นักเรียนเกิดศิลปะการใช้ภาษาในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งเรียงความจะประกอบด้วยส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง และอาจแทรกความคิดเห็นหรืออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เขียนด้วย (กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์, 2555, น. 22-30) นอกจากนี้ การฝึกเขียนเรียงความอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้หลักการหรือค้นหาข้อสรุปให้ได้ว่าปฏิบัติอย่างไร จึงจะเกิดผลดีต่อส่วนรวม (โภทส์ แก้วจำปา, 2556, น. 46)

การคิดขั้นสูงที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนจากรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานมี 2 ทักษะ ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งการคิดขั้นสูงแต่ละทักษะมีรายละเอียดดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ และจัดเป็นหมวดหมู่ รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสรุปการประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์เรื่องราวและเหตุการณ์ถูกต้อง (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, น. 54)

2. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้หลากหลาย และกว้างไกล โดยมีระดับของการคิด 4 ระดับ ประกอบด้วย การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดละเอียดโดยกิลฟอร์ด (Guilford, 1967, น. 12)

จากรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่ใช้องค์ประกอบหลักของแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารโดยชนาธิปพรกุล และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินของกลุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่านักเรียนชั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการด้านการเขียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และใช้ขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน สามารถที่จะเขียนสื่อสารผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความโดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับประเด็นการเขียนเรียงความ รวมทั้งแสดงความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับช่วงวัยและเต็มตามศักยภาพของตนเองได้

2. คำถามการวิจัย

2.1 รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างไร

2.2 รูปแบบสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นหรือไม่

2.3 รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่าการเรียนการสอนแบบปกติหรือไม่

2.4 รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงขึ้นหรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจาก

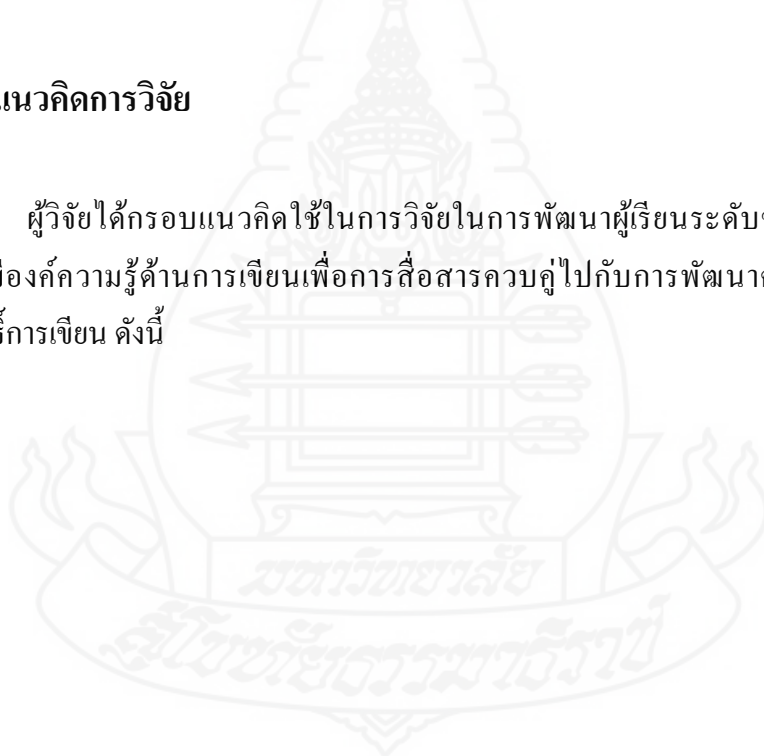
3.2.1 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

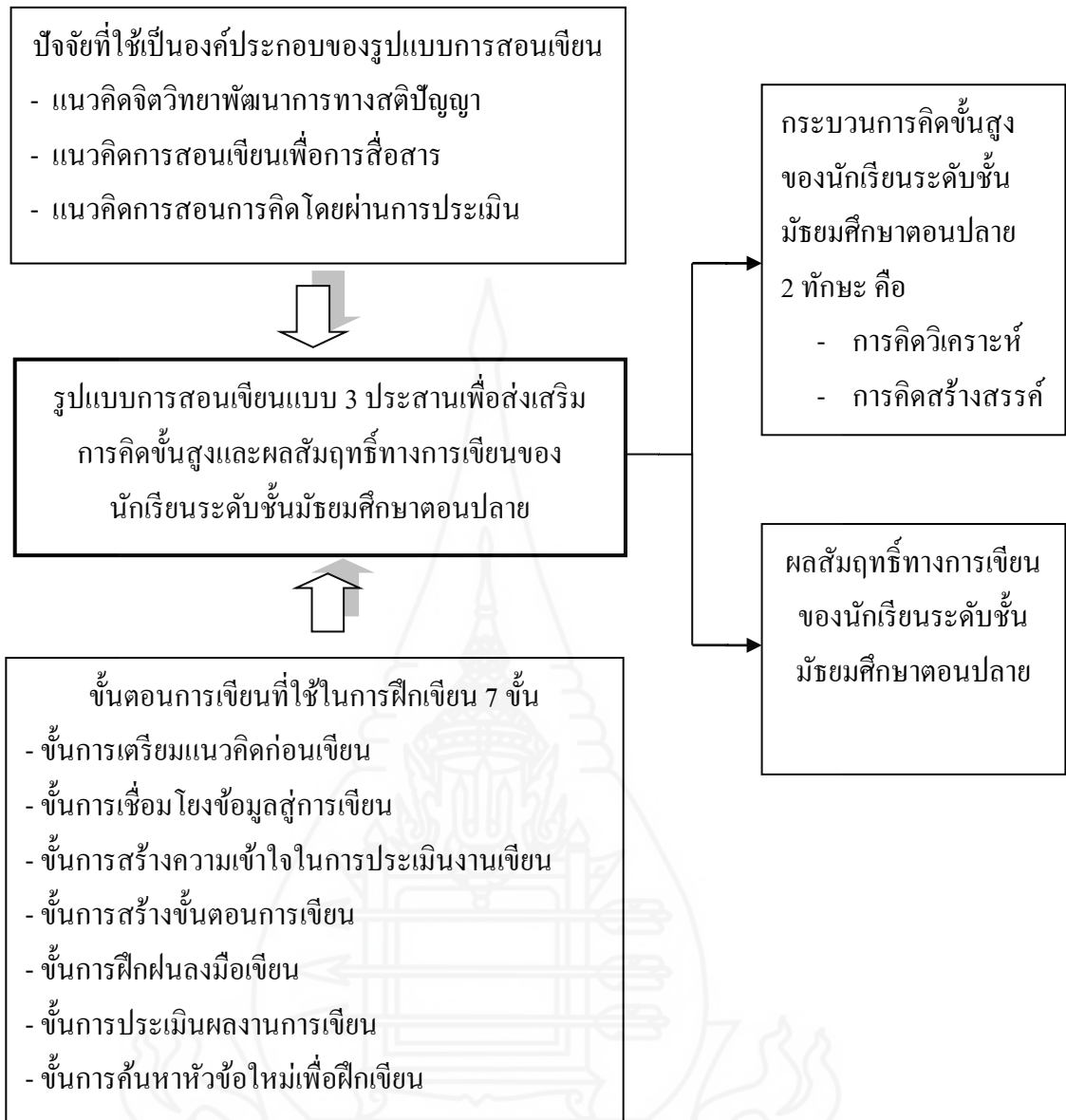
3.2.2 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น

3.2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นและนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดใช้ในการวิจัยในการพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีความรู้ด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารควบคู่ไปกับการพัฒนาความคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์การเขียน ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้เรียนด้วยวิธีการสอนเขียนแบบปกติ

5.3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงขึ้น

6. ขอบเขตการวิจัย

6.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 37 โรงเรียน โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีห้องเรียน จำนวน 440 ห้องเรียน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 13,818 คน

6.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนจัตุรัสวิทยาคาร อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้น แล้วสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากได้นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองมีนักเรียน 39 คน และกลุ่มควบคุมมีนักเรียน 40 คน

6.3 สารการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการเขียนนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 ใช้รูปแบบการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ตัวชี้วัดของช่วงชั้น ม.4-6 ตัวชี้วัดที่ 2 การเขียนเรียงความเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการฝึกเขียนเรียงความจำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ และประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ โดยใช้เวลาในการฝึกเขียนประเด็นละ 5 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการฝึกเขียน 15 ชั่วโมง/ภาคเรียนทั้ง 2 กลุ่ม

6.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

6.4.1 *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และการสอนเขียนแบบปกติ

6.4.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ การคิดขั้นสูง 2 ทักษะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน

7. นิยามศัพท์

7.1 *รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน* หมายถึง แบบแผนการจัดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนที่นำแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินมาเชื่อมประสานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันเพื่อสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเขียนให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการฝึกเขียนควบคู่ไปกับการเสริมสร้างการคิดขั้นสูง และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขั้นตอนการเขียนที่สังเคราะห์ได้มี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน (2) การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน (3) การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน (4) การสร้างขั้นตอนการเขียน (5) การฝึกฝนลงมือเขียน (6) การประเมินผลงานการเขียน และ (7) การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน ใช้เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเขียนให้นักเรียนกลุ่มทดลอง

7.2 *การคิดขั้นสูง* หมายถึง การคิดที่มีความซับซ้อน มีทักษะพื้นฐานในการคิดหลายทักษะมาประกอบกันเป็นกระบวนการคิด ในการวิจัยครั้งนี้มีการคิดขั้นสูง 2 ทักษะ ดังนี้

7.2.1 *การคิดวิเคราะห์* หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่ได้จากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเขียนระหว่างเรียน 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะการจำแนก แจกแจง สมรรถนะการหาค่าประกอบ สมรรถนะการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ และสมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

7.2.2 *การคิดสร้างสรรค์* หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่ได้จากชิ้นงานการเขียน 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะการคิดคล่อง สมรรถนะการคิดยืดหยุ่น สมรรถนะการคิดริเริ่ม และสมรรถนะการคิดละเอียด ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดการคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

7.3 การสอนเขียนด้วยวิธีแบบปกติ หมายถึง การสอนเขียนที่ครูผู้สอนใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือของหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขั้นตอนไว้อย่างกว้าง ๆ จำนวน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ชี้นำเข้าสู่เรียน ชี้นำให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน ชี้นำฝึกเขียน และขั้นสรุปประเมินผลการเขียน ใช้เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเขียนให้นักเรียนกลุ่มควบคุม

7.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงมากกว่าคะแนนเฉลี่ยการเขียนเรียงความก่อนเรียน ได้จากการนำผลการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

8.1 รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น ใช้เป็นต้นแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

8.2 กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น ใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้

8.3 กระบวนการในการวิจัย ใช้เป็นแนวทางการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนขั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีสมรรถนะด้านการสื่อสารที่สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความ ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งแสดงความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับช่วงวัยและเต็มตามศักยภาพของตนเอง ผู้วิจัยจึงขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. รูปแบบและการพัฒนา รูปแบบการสอน
 - 1.1 รูปแบบการสอน
 - 1.2 การออกแบบรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียน
 - 1.3 การพัฒนา รูปแบบการสอนเขียน
2. การคิดและแนวทางการสอนกระบวนการคิด
 - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการคิด
 - 2.2 แนวทางการสอนกระบวนการคิด
 - 2.3 การคิดขั้นสูงที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.4 การวัดและประเมินความสามารถในการคิด
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและการเขียน
 - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร
 - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการเขียน
 - 3.3 ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ
4. แนวคิดที่ใช้เป็นฐานการพัฒนา รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน
 - 4.1 แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา
 - 4.2 แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร
 - 4.3 แนวคิดการสอนการคิด โดยผ่านการประเมิน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบการสอน

การพัฒนารูปแบบการสอน ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการรวม 3 ประเด็น ประกอบด้วย (1) รูปแบบการสอน (2) การออกแบบรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียน และ (3) การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 รูปแบบการสอน

คำว่า “รูปแบบการสอน” (Model of teaching) มีผู้ให้ความหมายไว้ในมุมมองต่างๆ ดังนี้

Joyce และ Weil (2000, pp. 6-7, 13) กล่าวถึงรูปแบบการสอน โดยสรุปได้ว่า รูปแบบการสอน คือ แผน (plan) หรือแบบแผน (pattern) ที่ผู้สอนสามารถใช้เพื่อการสอนโดยตรงในห้องเรียน หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2546, น. 25) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนของการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบและมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ผ่านขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน มีองค์ประกอบต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สายสุนีย์ เต็มสินสุข (2548, น. 9) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการสอน คือ สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดวางไว้เป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง โดยประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ

ทิสนา เขมมณี (2550, น. 224) ให้คำนิยามรูปแบบการสอนไว้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอน

ในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ

จากนิยามของรูปแบบการสอนข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนของการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ โดยมีกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบของรูปแบบการสอน

มีนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนไว้ดังนี้

สายสุนีย์ เต็มสินสุข (2548, น. 10) กล่าวถึง ลักษณะร่วมกันขององค์ประกอบรูปแบบการสอนไว้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน โดยหลักการของรูปแบบการสอนจะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการสอน

2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นการระบุความคาดหวังที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่ การวางเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งต้องกำหนดอย่างชัดเจน หรือเป็นการระบุเป้าหมายในการทำงานของผู้เรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ

3. สารการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหา และกระบวนการในการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

4. การสอน สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เป็นส่วนที่ระบุวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ เพื่อการใช้รูปแบบการสอนที่ประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง และตรงตามรูปแบบการศึกษานั้น กำหนดหรือให้คำอธิบายไว้

5. การวัดและประเมิน เป็นส่วนที่ระบุถึงการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อให้ประจักษ์ในประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินจากกระบวนการทั้งหมดของรูปแบบการสอน

ทิสนา เขมมณี (2550, น. 222) กล่าวถึงรูปแบบสอนว่ารูปแบบการสอนจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้ โดยแบบการสอนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญๆ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้นๆ
 2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
 3. มีการจัดระบบ คือมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
 4. มีการออกแบบรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียน
- ดังนั้น รูปแบบการสอนในงานวิจัยนี้ จึงประกอบด้วย แนวคิดหรือความเชื่อเป้าหมาย สารการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินที่มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สามารถนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายของกระบวนการคิดขั้นสูงและทำนายผล (prediction) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ที่ตามมา

1.2 การออกแบบรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียน

รูปแบบการสอนที่ครูผู้สอนในปัจจุบันใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก และรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skills) ตามรูปแบบการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ ทิศนา แคมมณี สำเสนอไว้ ใช้เป็นฐานการออกแบบรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียน ดังนี้

ทิศนา แคมมณี (2550, น. 222) กล่าวถึงรูปแบบการสอนว่า รูปแบบการสอนจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้ รูปแบบการสอนที่ใช้เป็นฐานการสร้างรูปแบบการสอนในการพัฒนาการสอนเขียนมีดังนี้

1. รูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิก โจนส์และคณะ (Jones, 1989, pp.20-25) คล้าก (Clark, 2000, pp. 526-534) และจอยส์และคณะ (Joyce et al. 1992, pp. 159-165) ได้พัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิกขึ้น โดยยึดหลักการว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ซึ่งต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเลือกรับข้อมูลที่สัมพันธ์กัน (2) การจัดระเบียบข้อมูลเข้าสู่โครงสร้าง (3) การบูรณาการความรู้เดิม และ (4) การเข้ารหัสข้อมูลการเรียนรู้ เพื่อให้คงอยู่ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกคืนมาใช้ได้โดยง่าย (Mayer, 1987, pp. 30-33) ด้วยเหตุนี้ การให้ผู้เรียนมีโอกาสเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิมๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม สร้างความหมายและความเข้าใจในเนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่ เรียนรู้ และจัดระเบียบข้อมูลที่เรียนรู้ด้วยผังกราฟิก ซึ่งจะช่วยให้ง่ายแก่การจดจำ

กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิก

1) กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิกของโจนส์และคณะ (Jones et al 1989, pp. 20-25) มีดังนี้

(1) ผู้สอนเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์

(2) ผู้สอนแสดงวิธีการสร้างผังกราฟิก

(3) ผู้สอนชี้แจงเหตุผลของการใช้ผังกราฟิกนั้น และอธิบายวิธีการใช้

(4) ผู้เรียนฝึกการสร้างและใช้ผังกราฟิก ในการทำความเข้าใจเนื้อหา เป็นรายบุคคล

(5) ผู้เรียนเข้ากลุ่มและนำเสนอผังกราฟิกของตนเองแลกเปลี่ยนกัน

2) กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิกของคลาร์ก (Clark, 2000, pp. 526-234) ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ที่สำคัญๆ ดังนี้

ก. ขั้นก่อนสอน

(1) ผู้สอนพิจารณาลักษณะของเนื้อหาที่จะสอนสาระนั้นและวัตถุประสงค์ ของการสอนเนื้อหาสาระนั้น

(2) ผู้สอนพิจารณาและคิดหาผังกราฟิกหรือวิธีการหรือระบบในการจัด ระเบียบเนื้อหาสาระนั้นๆ

(3) ผู้สอนเลือกผังกราฟิก หรือวิธีการจัดระเบียบเนื้อหาที่เหมาะสมที่สุด

(4) ผู้สอนคาดคะเนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในการใช้ผังกราฟิกนั้น

ข. ขั้นสอน

(1) ผู้สอนเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระ แก่ผู้เรียน

(2) ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำเนื้อหาสาระใส่ลงในผัง กราฟิกตามความเข้าใจของตนเอง

(3) ผู้สอนซักถาม เกี่ยวกับความเข้าใจผิดของผู้เรียน หรือขยายความเพิ่มเติม

(4) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเพิ่มเติม โดยนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหา แล้วให้ผู้เรียนใช้ผังกราฟิกเป็นกรอบในการคิดแก้ปัญหา

(5) ผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับผู้เรียน

3) กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิกของจอยส์และคณะ (Joyce et al, 1992, pp.159-16)

จอยส์และคณะ นำรูปแบบการเรียนรู้ของคล้ากมาปรับใช้ โดยเพิ่มเติมขั้นตอนเป็น 8 ขั้นตอน

- (1) ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน
- (2) ผู้สอนนำเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา
- (3) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมเพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่
- (4) ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
- (5) ผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่เรียนกับผังกราฟิก และให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระใส่ลงในผังกราฟิกตามความเข้าใจของตนเอง
- (6) ผู้สอนให้ความรู้เชิงกระบวนการ โดยชี้แจงเหตุผลในการใช้ผังกราฟิกและวิธีใช้ผังกราฟิก
- (7) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการใช้ผังกราฟิกกับเนื้อหา
- (8) ผู้สอนซักถาม ปรับความเข้าใจและขยายความจนผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระจ่างชัด

4) ผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน โดยใช้ผังกราฟิก ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียน และจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้การใช้ผังกราฟิกในการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระอื่นๆ ได้อีกมาก

จากกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิกทั้งของโจนส์และคณะของคล้าก และของจอยส์และคณะ สรุปได้ว่า ผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเข้าด้วยกันอย่างผสมกลมกลืน และช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียน และจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี

1.2.2 รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการสอนที่ จอยส์ และวิล (Joyce and Weil, 2000, pp. 239-253) พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของกอร์ดอน (Gordon) ที่กล่าวว่า บุคคลทั่วไปมักยึดติดกับวิธีแก้ปัญหาแบบเดิมๆ ทำให้การคิดของตนคับแคบและไม่สร้างสรรค์ บุคคลจะเกิดความคิดเห็นที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน ดังนั้น

กอร์คองจึงได้เสนอให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวคิดใหม่ๆ ที่ไม่เหมือนเดิม ไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้ลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้น โดยกอร์คองเสนอวิธีการคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปมัย เพื่อใช้ในการกระตุ้นความคิดใหม่ๆ ไว้ 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง (direct analogy) การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ (personal analogy) และการเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed conflict) ซึ่งวิธีการนี้มีประโยชน์มากเป็นพิเศษสำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนและการพูดอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการสอนนี้มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่ใหม่แตกต่างไปจากเดิม และสามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้
 ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานต่างๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ เช่น ให้เขียนบรรยาย เล่า ทำ แสดง วาดภาพ สร้าง ขึ้น เป็นต้น ผู้เรียนทำงานนั้นๆ ตามปกติที่เคยทำเสร็จแล้วให้เก็บผลงานไว้ก่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรง หรือเปรียบเทียบแบบตรง (direct analog) ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เช่น ลูกบอลกับมะนาว เหมือนหรือต่างกันอย่างไร คำคู่ที่ครูผู้สอนเลือกมาควรให้มีลักษณะที่สัมพันธ์กันกับเนื้อหาหรืองานที่ผู้เรียนทำในขั้นที่ 1 ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบหลายๆคู่ และจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ (personal analogy) ผู้สอนให้ผู้เรียนสมมติตัวเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแสดงความรู้สึกออกมา เช่น ถ้าเปรียบเทียบผู้เรียนเป็นเครื่องซักผ้า จะรู้สึกอย่างไร ผู้สอนจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง (compressed conflict) ผู้สอนให้ผู้เรียนนำคำ หรือวลีที่ได้จากการเปรียบเทียบในขั้นที่ 2 และ 3 มาประกอบกันเป็นคำใหม่ ที่มีความหมายขัดแย้งกันในตัวเอง เช่น ไฟเย็น น้ำผึ้งขม เชื้อดนมๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้งที่ได้

ขั้นที่ 6 ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างสรรค์งาน ผู้สอนให้ผู้เรียนนำงานที่ทำไว้เดิมในขั้นที่ 1 ออกมาทบทวนใหม่ และลองเลือกนำความคิดที่ได้มาใหม่จากกิจกรรมขั้นที่ 5 มาใช้ในในงานของตน ทำให้งานของตนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

ผลที่ผู้เรียน ได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์

ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ และสามารถนำความคิดใหม่ๆ นั้นไปใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เรียนอาจเกิดความคิดตระหนักในคุณค่าของการคิด และความคิดของผู้อื่นอีกด้วย

จากรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ที่จอยส์และวิลพัฒนาขึ้นสรุปได้ว่า ผู้สอนควรให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวคิดใหม่ๆ ที่ไม่เหมือนเดิม ไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้ลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่ใหม่แตกต่างไปจากเดิม และสามารถนำความคิดใหม่ๆ ไปใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความแปลกใหม่ และน่าสนใจมากขึ้น

1.3 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียน

ได้มีนักการศึกษาให้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ดังนี้

รูปแบบการสอน (Model of Teaching) หมายถึง แผนการแสดงการจัดโครงสร้างและองค์ประกอบต่างๆที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในการพัฒนารูปแบบการสอน ได้มีบุคคลต่าง ๆ เสนอแนะแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึงถึงไว้หลากหลายดังนี้

ละเอียด รัศมีเผ่า (อ้างถึงใน มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2540, น.75-76) เสนอแนะแนวคิดไว้หลายประการดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการสอน การกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายโดยทั่วไปของการสอนให้มากที่สุด ดังนั้นรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยทั่วไปด้วย

2. ความมีโอกาสดูงในการบรรลุเป้าหมาย ผู้พัฒนารูปแบบการสอนจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการที่จะบรรลุเป้าหมาย ระดับความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการฝึกในรูปแบบกับวัตถุประสงค์ในการสอน

3. แรงจูงใจของผู้เรียน ความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้พัฒนารูปแบบจึงควรจัดให้มีกิจกรรมที่จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน อาจจะทำให้ได้โดยการจัดให้มีสื่อใหม่ๆ ที่ท้าทายผู้เรียนเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

4. หลักการเรียนรู้ การพัฒนารูปแบบการสอนไม่ควรยึดมั่นกับทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวแต่ควรนำหลักการเรียนรู้หลายๆ อย่างมาปรับใช้ในทางปฏิบัติด้วย เช่น พัฒนาการทางด้านสติปัญญา แรงจูงใจ การเสริมแรง พัฒนาด้านเจตคติและค่านิยม ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

5. สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือและทรัพยากร ผู้พัฒนารูปแบบการสอนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมในด้านเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ถ้าเกิดปัญหาขาดแคลนปัจจัยดังกล่าว ผู้พัฒนารูปแบบควรเสนอแนะให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนมาใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีอยู่ได้

Joyce & Weil (2000) ได้สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ ดังนี้

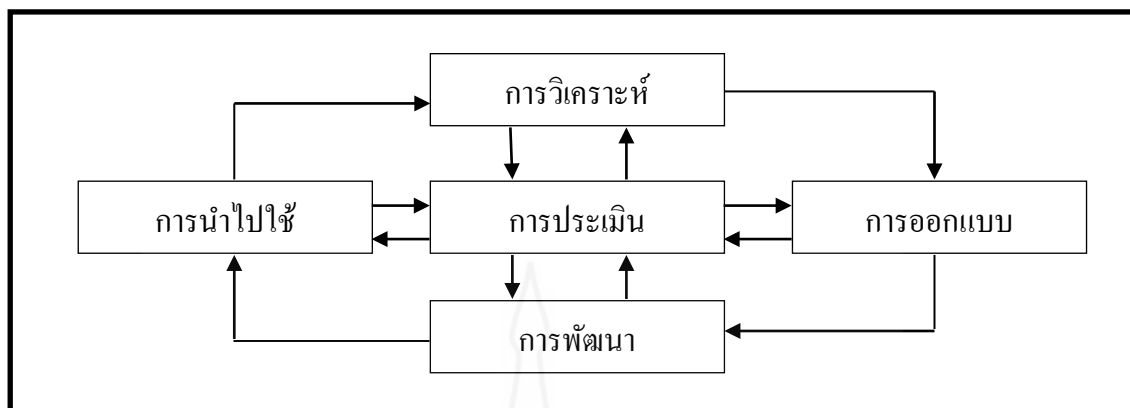
1. รูปแบบการสอนควรมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น

2. เมื่อพัฒนารูปแบบการสอน ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข

3. การพัฒนารูปแบบการสอน อาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการสอน จะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอน ไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

Clark (2000) ได้เสนอแนวคิดในการออกแบบรูปแบบการสอนในแนวทางของ ADDIE โดยปรับเป็นลักษณะกิจกรรมแบบบันไดเวียน (Spiral Activities) ที่เป็นพลวัต (Dynamic) คือมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เน้นที่ความสำคัญของการประเมินและข้อปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมินนั้น ในทุกขั้นตอนและทุกระยะของการดำเนินการ เพื่อการรวบรวมข้อมูลในการประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการที่ละเอียด ทัวถึง และครอบคลุม ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการสอน (สร้างจากแนวคิดของ Clark, 2000)

ดังนั้น เพื่อการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนารูปแบบการสอนจึงควรประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมิน โดยมีลักษณะของความสัมพันธ์แบบบันไดเวียนที่สามารถใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินการได้ในทุกขั้นตอนขณะดำเนินการเรียนการสอน และอาจมีการซ้ำวงจรเพื่อยืนยันความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการสอนขณะดำเนินการเรียนการสอน และอาจมีการซ้ำวงจรเพื่อยืนยันความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการสอนกับบริบทที่ศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Clark, 2000)

1. การวิเคราะห์ เป็นระยะของการสร้างความเข้าใจในการดำเนินการและเข้าใจในบริบทของสิ่งที่ดำเนินการ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการออกแบบรูปแบบการสอน เช่น การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์บริบทแวดล้อม วิเคราะห์เป้าหมายการเรียนรู้ หรือความคาดหวังในตัวผู้เรียน เอกสารการเรียนรู้ ภาระงาน แหล่งความรู้ และศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เป็นระยะของการเตรียมการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. การออกแบบ เป็นระยะของการใช้หนทาง วิธีการ หรือยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดเรียงลำดับ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน และเป็นระยะของการศึกษา และตัดสินใจเลือกวิธีการหรือรูปแบบที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้ ซึ่งผู้ออกแบบต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวทฤษฎีการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ และการออกแบบ เนื้อหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการประเมินที่เหมาะสม หมายความว่า ต้องออกแบบให้ครบตามองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ในแนวทางที่

ผู้ออกแบบเลือกและตัดสินใจที่จะนำมาใช้ นอกจากนี้การสร้างเครื่องมือการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียน ประเมินขั้นตอนหรือสื่อต่างๆ ควรได้รับการออกแบบในระบะนี้ การออกแบบการสอน ขึ้นอยู่กับความเชื่อในทฤษฎีและหลักการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อนั้นๆ ดังนั้นการศึกษาในเรื่องของทฤษฎีการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การออกแบบการสอน หรือการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่นักออกแบบต้องให้ความสำคัญ

การออกแบบการสอนที่ดีจึงต้องศึกษาให้ชัดเจนในเรื่องกระบวนการเรียนรู้และการเรียนรู้ของแต่ละทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการบ่งบอกถึงหลักการของรูปแบบการสอน อันจะเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการสอน อันจะเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่เหลืออยู่ในความสัมพันธ์กันต่อไป โดยองค์ประกอบที่เหลืออยู่เหล่านั้น ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

3. การพัฒนา เป็นระยะการสร้างและพัฒนาสื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ในระยะนี้ จะเข้าสู่การสร้างและพัฒนา รูปแบบในแนวทางที่ได้ออกแบบไว้ รวมทั้งมีการสร้างสาระและกระบวนการ สื่อ การประเมินให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยพัฒนาขึ้นให้ครบทุกองค์ประกอบของรูปแบบการสอน หลังจากนั้นอาจมีการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่ได้สร้างขึ้น

4. การนำไปใช้ เป็นระยะของการจัดการ การดำเนินการสอนที่มีประสิทธิภาพและการยืนยันประสิทธิผลของรูปแบบการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อบกพร่อง อันจะนำไปสู่หนทางในการแก้ไขให้รูปแบบนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5. การประเมินเป็นการศึกษาข้อบกพร่องของการพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งสามารถทำได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ และสามารถประเมินเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบทั้งระหว่างและหลังการดำเนินการ หรือถ้ามีความจำเป็นก็สามารถดำเนินการซ้ำอีกครั้งหลังจากการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

สำหรับการนำหลักการเชิงทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วไปปฏิบัติ นั้น มีรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 รายการปฏิบัติกิจกรรมในการพัฒนารูปแบบการสอน

ระยะ	กิจกรรม/การปฏิบัติ
ดำเนินการ	
การวิเคราะห์	ติดต่อ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง และหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต สัมภาษณ์ และการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งวิธีการของการพัฒนาที่ต้องเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมคือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริงในบริบทที่ศึกษา ที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
การออกแบบ	ออกแบบเชิงประจักษ์ ซึ่งต้องการกิจกรรมในการสังเกต การวัดพฤติกรรม การประเมินเพื่อหาข้อปรับปรุงแก้ไขอย่างรอบคอบ และแรงจูงใจอย่างแรงกล้าในการสร้างความเปลี่ยนแปลงของการออกแบบ เมื่อมีความจำเป็นต้องทำ
การพัฒนา	ใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และการออกแบบ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยดำเนินการในรูปแบบของทีมงานภายใต้การตัดสินใจในการประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้น อย่างสอดคล้องกันทุกด้าน ระหว่างความเห็นของผู้ร่วมดำเนินการทุกคน
การนำไปใช้	ใช้รูปแบบด้วยความรอบคอบ มีการทดสอบ การประเมิน การให้ข้อปรับปรุงแก้ไข และมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และต้องแก้ไขหรือทดลองซ้ำเพื่อให้แน่ใจในประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงนั้น
การประเมิน	บันทึกอย่างละเอียด เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รวบรวมมาในการวิเคราะห์ต่าง ๆ ได้แก่ เหตุผลสำหรับการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง รูปแบบการสอน และเอกสารที่อธิบายว่า ทำไมต้องตัดสินใจดำเนินการนั้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ จะมีค่าในการพัฒนาให้รูปแบบได้รับการพัฒนา ในทิศทางที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมต่าง ๆ

การนำเสนอรูปแบบการสอน

Joyce & Weil (1992 อ้างถึงในกรมวิชาการ, 2544) กล่าวถึงการนำเสนอรูปแบบการสอน 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การให้คำแนะนำเบื้องต้นของรูปแบบการสอน เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎี ข้อสมมติ หลักการและแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน

2. ระยะที่ 2 รูปแบบการสอน เป็นการอธิบายถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยละเอียด ประกอบด้วย

(1) ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอน เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(2) หลักการของการปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายถึงบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีความแตกต่างกัน เช่น บทบาทของผู้สอนอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยการความ สะดวก เป็นผู้แนะแนว เป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

(3) หลักการของการตอบสนอง เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้สอนต่อผู้เรียน การตอบสนองการกระทำของผู้เรียน เช่นการให้รางวัลแก่ผู้เรียน การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การไม่ประเมินว่าถูกหรือผิด เป็นต้น

(4) ระบบการสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นการอธิบายถึงเงื่อนไข หรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้ผู้นำการทดลองที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว รูปแบบการสอนแบบฝึกทักษะ ผู้เรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และใช้อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง

3. ระยะที่ 3 การนำรูปแบบการสอนไปใช้ เป็นการให้คำแนะนำ และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผล เช่น การใช้กับเนื้อหาประเภทใด ควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

4. ระยะที่ 4 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอน ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการสอนที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการสอนนั้น และผลทางอ้อมซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

สรุปได้ว่า การนำเสนอรูปแบบการสอนตามแนวทางของ Joyce & Weil มี 4 ระยะ ประกอบด้วย การให้คำแนะนำเบื้องต้นของรูปแบบการสอน การอธิบายรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การนำรูปแบบการสอนไปใช้ และผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอน

2. การคิดและแนวทางการสอนกระบวนการคิด

ลักษณะการคิดและแนวทางการสอนกระบวนการคิด ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยรวม 4 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับการคิด (2) แนวทางการสอนกระบวนการคิด (3) การคิดขั้นสูงที่ใช้ในการวิจัย และ (4) การวัดและประเมินความสามารถในการคิด แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการคิด

2.1.1 ความหมายของการคิด

การคิดเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนทำอยู่เสมอหรืออาจทำอยู่ตลอดเวลาก็ได้ เพราะสมองของมนุษย์เป็นต้นกำเนิดของการคิด การที่มนุษย์เรามีความสามารถในการคิดทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย การคิดจัดว่าเป็นกิจกรรมของสมอง ในขณะที่มนุษย์เรากำลังคิดนั้น สมองจะดึงเอาข้อมูลหรือประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำมารวมเข้ากับความคิดใหม่ ดังนั้นกระบวนการคิดต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้ ความจำ ภาษา การถ่ายโยงการเรียนรู้ เหตุผล แรงจูงใจ การตัดสินใจและการรับรู้ เป็นต้น การคิดจึงเป็นกระบวนการของสมองที่จัดการเกี่ยวกับข้อมูลทั้งเก่าและใหม่ จริงอยู่ว่าเราไม่สามารถสังเกตเห็นได้ถึงพฤติกรรมในการคิด แต่เราสามารถรับรู้ได้จากผลที่เกิดขึ้นของการคิด

การคิดได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลากหลาย สรุปได้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, น. 12) ให้ความหมายของการคิดไว้ว่า กิจกรรมทางความคิดที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เราสามารถควบคุมให้การคิดบรรลุเป้าหมายได้ ชาติ แจ่มนุช (2547, น. 26) ให้ความหมายของการคิดไว้ว่า การคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมองโดยใช้ประสบการณ์มาสัมผัสกับสิ่งเร้าและข้อมูลหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหา แสวงหาคำตอบ ตัดสินใจหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่

ฉันท ชาติทอง (2554, น. 22) ให้ความหมายของการคิดไว้ว่า การคิดเป็นกระบวนการทางสมองในการจัดกระทำกับข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้น การคิดเป็นกระบวนการทางสติปัญญาของการคิด และมีลักษณะเป็นกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมทางความคิดที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เราสามารถควบคุมให้การคิดบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายได้ โดยฝึกให้สมองได้มีการจัดกระทำกับข้อมูลหรือสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ดังนั้น การคิดจึงเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นได้ด้วยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 ลักษณะของการคิด

ทิสนา แจมมณี และคณะ (2540, น. 27) ได้แบ่งลักษณะการคิดออกเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน และลักษณะการคิดขั้นสูง สรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน เป็นการแสดงออกถึงวิธีการสื่อความหมายด้วยการพูด การเขียน การค้นหาคำตอบ การพิจารณารายละเอียด และจัดลำดับความสัมพันธ์ ประกอบด้วย การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียดละออ และการคิดชัดเจน

2) ลักษณะการคิดขั้นสูง เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบด้วยเหตุผล มีการวางแผนและเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ และเชื่อมโยงได้อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การคิดกว้าง การคิดลึกซึ้ง การคิดไกล การคิดให้ถูกทางและการคิดอย่างมีเหตุผล

สรุปได้ว่า ลักษณะการคิดมีทั้งการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูง ในการสอนการคิดจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาทักษะการคิดทั้ง 2 ลักษณะให้กับนักเรียนอย่างมีเป้าหมาย จึงจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียนสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

2.2 แนวทางการสอนกระบวนการคิด

ชนาธิป พรกุล (2554, น. 12-21) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนกระบวนการคิด องค์ประกอบของการสอนกระบวนการคิด แนวทางการสอนกระบวนการคิด และการวางแผนการสอนกระบวนการคิดไว้ดังนี้

ความสำคัญของการสอนกระบวนการคิด

การพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน ควรเป็นงานสำคัญอันดับแรก และตระหนักเมื่อทำการสอน เพราะเป็นการเตรียมคนสำหรับอนาคตให้มีความสามารถ ประเมินสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ คิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหา และตัดสินใจ

การสอนกระบวนการคิด ทำให้ชั้นเรียนเปลี่ยนไปจากชั้นเรียนทำแบบฝึกหัดมาเป็นชั้นเรียนที่น่าตื่นเต้น และน่าสนใจทั้งการสอน และการเรียนรู้ และยังทำให้งานเป็นงานที่ทำทาสติปัญญา และมีแรงจูงใจ เช่นเดียวกับอาชีพอื่น

โรงเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และมีครูที่เป็นนักคิดเชี่ยวชาญจะพบว่า มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีความเชื่อมั่น ทั้งเวลาที่อยู่ในโรงเรียน

และนอกโรงเรียน

3. โรงเรียนและครูไม่มีความกังวล เมื่อมีหน่วยงานภายนอกมาทำการทดสอบหรือประเมินโรงเรียน

องค์ประกอบของการสอนกระบวนการคิด

ในการสอนกระบวนการคิดมีสิ่งสำคัญที่ครูจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในการสอนกระบวนการคิดประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด กระบวนการคิดมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่

1. **เนื้อหาสำหรับคิด** เป้าหมายของการเรียนรู้ คือ การมีความรู้ตามเนื้อหาที่กำหนดในบทเรียน ส่วนเป้าหมายของการคิด คือ การทำความเข้าใจ หรือเรียนรู้เนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น การคิดและการสอนคิด ต้องอาศัยเนื้อหาเป็นเครื่องมือการคิด เนื้อหาจึงมีอิทธิพลต่อประเภทของการคิด และคุณภาพของการคิด หรือจะพูดว่าการคิด หรือวิธีคิดถูกกำหนดโดยธรรมชาติ และจำนวนของเนื้อหาที่นำมาใช้คิดนั่นเอง

1.1 ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและการคิด มีดังนี้

1.1.1 **เนื้อหาเป็นเป้าหมายและให้ทิศทางของการคิด** หมายความว่า การบรรลุเป้าหมายของเนื้อหา หรือเรียนรู้เนื้อหาต้องใช้กระบวนการคิด และเนื้อหาที่นำมาใช้ หรือให้เรียนรู้กำหนดเป้าหมาย หรือทิศทางของการคิด

1.1.2 **เนื้อหาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการคิด** เราใช้ทักษะการคิด หรือกระบวนการคิดในการจัดกระทำกับข้อมูลหรือเนื้อหา เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือของการคิดในชั้นเรียน แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

- เนื้อหาทางวิชาการที่กำหนดในหลักสูตร ได้แก่ วิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- เนื้อหาที่เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับร่วมกันในโรงเรียน
- เนื้อหาที่เป็นประสบการณ์ชีวิตนอกโรงเรียน

1.1.3 **เนื้อหาเป็นสถานที่ หรือเวทีแสดงความคิดเห็น** เนื้อหาจะเป็นตัวกำหนดกระบวนการคิด และตัวช่วยให้คิด ผู้เรียนจะมีความชำนาญคิดได้เคลว่คล่อง เมื่อความรู้ในเนื้อหาที่นำมาใช้คิด และกระบวนการที่นำมาใช้คิดมีความเหมาะสม เช่น เมื่อต้องการซื้อพรมมาปูพื้นห้องกว้าง 5 เมตร ยาว 4 เมตร แต่พรมขายเป็นตารางฟุต ๆ ละ 120 บาท มีเงินอยู่ 5,000 บาท จะพอซื้อหรือไม่ การคิดเรื่องนี้ต้องมีความรู้ในการคำนวณพื้นที่เป็นตารางฟุต มิฉะนั้นก็ไม่สามารถคิดได้

1.2 การเลือกเนื้อหาและการคิดให้สัมพันธ์กัน ทำได้ ดังนี้

1.2.1 **เลือกเนื้อหาที่มีความหมายต่อผู้เรียน** หมายถึง เนื้อหาที่ผู้เรียนมีความเข้าใจ หรือเห็นความสำคัญ หรือจำเป็นต้องใช้ ในทางตรงกันข้าม การใช้เนื้อหาอะไรก็ได้มาฝึกการคิด นอกจากจะไม่สร้างแรงจูงใจ ผู้เรียนยังทำกิจกรรมนั้นโดยไม่ให้ความสนใจเลย

1.2.2 **เลือกเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจ หรือคุ้นเคย** เมื่อต้องการฝึกการคิดเพราะผู้เรียนจะได้ให้ความสนใจทำความเข้าใจกับทักษะใหม่ได้เต็มที่ ครูไม่ควรนำคิดใหม่พร้อมกับเนื้อหาใหม่ ถ้าเลี้ยงไม่ได้ ครูควรอธิบายเนื้อหาใหม่ให้นักเรียนก่อนฝึกทักษะการคิด

1.2.3 **เลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับทักษะการคิดที่จะสอน** เช่น การคิดวิเคราะห์ เนื้อหาที่ใช้ต้องมีรายละเอียดมากพอที่จะแยกแยะ จัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์

1.2.4 **เลือกทักษะการคิดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน** ผู้เรียนจัดข้อมูลที่ไม่เป็นระเบียบให้เป็นระบบ ผู้เรียนจะรู้สึกว่าการรู้วิธีการจัดระเบียบ จึงจะทำงานนี้สำเร็จ ครูควรใช้โอกาสนี้สอนทักษะการจัดระเบียบให้กับผู้เรียนจะเรียนรู้ทักษะนี้ได้ดี เพราะเป็นทักษะที่เขาต้องการรู้พอดี

1.2.5 **เลือกเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน** เพื่อฝึกทักษะการคิดแต่ละทักษะ การจำแนกประเภท (classifying) ที่ใช้สอนประเภทของคำในภาษาไทย ยังมีจากการสอนการจำแนกวิถีชีวิตของคนชนบท ถ้าครูใช้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย จะสามารถถ่ายโอนทักษะการคิดในวิชาต่าง ๆ ได้ดี จุดมุ่งหมายของการสอนคิด การใช้ทักษะการคิดได้อย่างอิสระ ไม่ผูกติดกับเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง และคิดได้อย่างครบถ้วน

2. **กระบวนการสอนคิด หรือขั้นตอนการคิดมีขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอน** ครูสามารถประยุกต์วิธีการเหล่านี้ให้เข้าตามขั้นตอนหลัก ถ้าครูรู้ขั้นตอนนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักทักษะ หรือวิธีคิดที่ต้องการให้ครูจัด 1 บทเรียนเน้นวิธีการของทักษะการคิดนั้น

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนฝึกทักษะนั้นตามคำแนะนำ โดยใช้สถานการณ์บทเรียน ในขั้นตอนที่ 1 ครูจะฝึกจนผู้เรียนชำนาญในการใช้ทักษะนั้น

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เรียนฝึกทักษะนั้น โดยเลือกสถานการณ์เช่นเดียวกัน มาฝึกซ้ำด้วยตนเองโดยไม่มีคำแนะนำ ผู้เรียนจะซึมซับกฎ หลักการต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การคิดแบบอัตโนมัติ และใช้ทักษะนั้นเหมือนเป็นเจ้าของ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นประยุกต์ใช้ทักษะการคิดในสถานการณ์ใหม่ที่ผู้เรียนเคยมักอยู่นอกชั้นเรียน แต่ครูจำเป็นต้องสอนขั้นนี้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีประยุกต์ โดยจัดอีก 1 บทเรียนที่เน้นการประยุกต์ใช้

ขั้นตอนที่ 5 ให้ผู้เรียนฝึกวิธีประยุกต์ใช้ตามคำแนะนำในสถานการณ์ หรือ บริบทใหม่ ฝึกซ้ำ ๆ จนผู้เรียนชำนาญในการใช้ในบริบทใหม่

ขั้นตอนที่ 6 ให้บทเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดด้วยตัวเอง ครูอาจใช้ วิธีการเดียวกับขั้นตอนที่ 3 ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการ หรือ ใช้วิธีการหลากหลาย อย่างที่ได้เรียนรู้มาแล้วมาใช้ในหลายบริบท ขั้นนี้เป็นการคิดแบบอัตโนมัติที่มีความถูกต้องแม่นยำ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

จำนวนบทเรียนที่นำมาใช้สอนการคิดขึ้นอยู่กับจำนวนบริบทที่ต้องการนำมาฝึก การใช้ทักษะการคิดขึ้นกับขั้นตอนที่ 2 และ 5 ว่าใช้กับบทเรียน ผู้เรียนจึงจะมีความชำนาญและ ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการใช้โดยอัตโนมัติ

3. ชั้นเรียนที่มีการคิด ความสามารถในการคิดไม่ได้เกิดขึ้นเอง จำเป็นต้องมีเรื่อง ให้คิด และได้รับการแนะนำ การกระตุ้น การสนับสนุนการคิด และผู้คิดได้อยู่ในสถานที่ หรือ สภาพแวดล้อมที่มีความเป็นมิตร ปลอดภัย และมีภารกิจอยู่เป็นประจำ

ชั้นเรียนที่มีการคิดเป็นชั้นเรียนที่จัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่มีเป้าหมายฝึกการคิด อย่างต่อเนื่องขณะที่เรียนรู้ด้วยความหมาย สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนล้วนส่งเสริม และเอื้อต่อการ พัฒนาการคิด ชั้นเรียนนี้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนข้อมูลที่ได้รับเป็นความรู้และกิจกรรม สำคัญของผู้เรียน คือ การคิด

เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลใหม่ จะพยายามทำความเข้าใจกับข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์ ศึกษาความสัมพันธ์ ประเมินและสรุป ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระ เต็มใจและ ปลอดภัยที่จะคิด มีการตรวจสอบความคิดของตนกับเพื่อน เต็มใจแบ่งปันความคิดกับเพื่อน เพื่อช่วยกันให้การเรียนรู้รู้จุดหน้าไปสู่เป้าหมาย โดยตลอดเวลาครูทำหน้าที่แนะนำ กระตุ้น ส่งเสริม การคิด ผู้เรียนจะคิดอย่างต่อเนื่องเป็นธรรมชาติ จนเป็นกิจวัตรประจำวัน

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสอนกระบวนการคิด ประกอบด้วย เนื้อหาสำหรับคิด กระบวนการสอนคิด และลักษณะของชั้นเรียนที่มีการคิด

แนวทางการสอนกระบวนการคิด

เมื่อครูตัดสินใจว่าจะสอนกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน ครูควรทราบแนวทาง กระบวนการคิด เพื่อพิจารณาเลือกใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนของครู เสนอแนวทางกว้างๆ 4 แนวทาง ดังนี้

1. การใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญา หรือกรอบ การสอน เลือกกิจกรรมให้ผู้เรียนทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนั้น นำเสนอ ได้แก่

- ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory)

- ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivist theory)
- ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of multiple intelligence)
- ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning theory)

2. การใช้รูปแบบการสอน ที่สอนการคิดแบบต่าง ๆ มาเลือกกิจกรรมใช้ในองค์ประกอบหรือขั้นตอนของรูปแบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบที่นำเสนอ ได้แก่

- รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept attainment model)
- รูปแบบการสอนสืบสอบ (The inquiry model)
- รูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking model)
- รูปแบบการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA model)

3. การใช้วิธีสอน ที่มีขั้นตอนการสอนให้ผู้เรียนคิด มาเลือกกิจกรรมให้ตรงกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการใช้วิธีสอนนั้น ๆ วิธีสอนที่นำเสนอ ได้แก่

- วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย
- วิธีสอนโดยใช้กรณีศึกษา
- วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

4. การใช้เทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมการคิดมาใช้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนการสอนหรือวิธีสอน โดยสอดคล้องอยู่ในกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคที่นำเสนอ ได้แก่

- เทคนิคการใช้คำถาม
- เทคนิคการใช้แผนภาพ
- เทคนิคการเป็นแบบอย่าง
- เทคนิคการคิดตั้ง ๆ

การวางแผนการสอนกระบวนการคิด

เมื่อครูตัดสินใจเลือกแนวทางการสอนกระบวนการคิดได้แล้ว ควรศึกษาทำความเข้าใจอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะเลือกกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เหมาะสมสามารถพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย จากนั้นครูจึงวางแผนในเรื่องต่อไปนี้

1. การเตรียมการ เพื่อให้มีความพร้อมเมื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และมีความพร้อมสำหรับการวางแผนเรื่องต่อไป

ความพร้อมในชั้นเรียน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้เรียนให้สมองมีความพร้อมที่จะใช้คิดและการเตรียมชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิด

ความพร้อมสำหรับการวางแผน ได้แก่ การเตรียมหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสำหรับการคิด และเครื่องมือวัดผลการคิด

2. การสอนกระบวนการคิด ได้แก่ การเขียนแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกระบวนการคิด

สรุปได้ว่า แนวทางการสอนกระบวนการคิด มีแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย การใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ การใช้รูปแบบการสอน การใช้วิธีสอน และ การใช้เทคนิคการสอนควบคู่ไปกับการวางแผนการสอนที่เน้นการเตรียมการ ทั้งการเตรียมตัวผู้เรียน และการเตรียมหลักสูตรที่ใช้ในกระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน

2.3 การคิดขั้นสูงที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดการคิดขั้นสูงในการวิจัยไว้ 2 ทักษะคือ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการคิดขั้นสูงแต่ละประเภทสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.3.1 การคิดวิเคราะห์ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, น. 53-59) ได้กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ ความหมาย กระบวนการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถด้านอื่น ๆ เหนือกว่าบุคคลอื่น ๆ ทั้งด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมดเป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ คือ การสังเกต การเปรียบเทียบ การคาดคะเนและการประยุกต์ใช้ การประเมินการจำแนกแยกแยะประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุปผลเชิงเหตุผล การศึกษาหลักการการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งสมมติฐานที่มีผลมาจากการศึกษาค้นคว้าและการตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจด้วยเหตุผล ทักษะการคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะการคิดระดับสูง ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดทั้งหมด ทั้งการคิดวิจารณ์และการคิดแก้ปัญหา

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญ แก่นแท้ องค์ประกอบหรือหลักการของเรื่องนั้น ๆ สามารถอธิบายตีความสิ่งที่เห็น ทั้งที่อาจแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏได้อย่างชัดเจน รวมทั้งหาความสัมพันธ์และเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุ ส่งผลกระทบต่อกันอย่างไร อาศัยหลักการใด จนได้ความคิดเพื่อนำไปสู่การสรุปการประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

การที่เราจะสามารถจำแนกข้อมูล องค์ประกอบ หรือเรื่องราวของสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วน ๆ ได้ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้ และมีข้อมูลที่เพียงพอที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ตัวอย่างง่ายๆ เช่น แม่ครัวจะปรุงอาหาร จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาหารทุก

ชนิดที่จะนำมาปรุง ทั้งผัก หมู เนื้อไก่ ปลา และเครื่องปรุงชนิดต่าง ๆ ตลอดจนจะต้องมีความรู้ในเรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรุง รวมทั้งวิธีการใช้อุปกรณ์เหล่านั้น นอกจากนั้นยังจะต้องมีความรู้เรื่องขั้นตอน วิธีการปรุงอาหารนั้น ๆ อีกด้วย อาหารที่ปรุงจึงจะเป็นอาหารที่มีรสชาติเป็นเลิศ ดังนั้นการที่จะคิดวิเคราะห์ให้ดี จึงต้องมีความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ นักเรียนจึงต้องฝึกอ่าน ฝึกฟัง และแสวงหาข้อมูลความรู้ให้มาก ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดระดับสูงที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดทั้งหมด โดยเฉพาะการคิดวิจารณ์ และการคิดแก้ปัญหา ล้วนต้องใช้การคิดวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะการคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับความสามารถในการมองเห็นรายละเอียด และการจำแนกแยกแยะข้อมูลขององค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญ แก่นแท้ หรือหลักการของเรื่องนั้น ๆ

กระบวนการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดระดับสูงการคิดจึงเป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่จะคิดให้ชัดเจน เช่น จะวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับขยะที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของเรา

2) กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น เพื่อจัดอันดับ เพื่อหาเอกลักษณ์ เพื่อหาข้อสรุป เพื่อหาสาเหตุ เพื่อหาแนวทางแก้ไข

3) พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้ที่ใด ควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร เช่น จะจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม จะใช้เกณฑ์อะไรจำแนก เช่น เกณฑ์สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต หรือเกณฑ์สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

4) สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

สรุปได้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่จะคิดให้ชัดเจน กำหนดจุดมุ่งหมาย พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

ทักษะการคิดวิเคราะห์

บลูม (Bloom, 1961, pp. 201-207) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยทักษะสำคัญๆ 3 ด้านดังนี้

1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้น ๆ จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น บทความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ดัชนีผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์

(2) วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย ของสิ่งต่าง ๆ เช่น

- สาระสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร
- ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร
- การปฏิบัติเช่นนั้น เพื่ออะไร
- สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดจากสถานการณ์นี้

(3) วิเคราะห์เลขนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็น ซึ่งมีได้บ่งบอกตรง ๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น สมทรงเป็นป่าของฉันทน์ (จึงหมายความว่า สมทรงเป็นผู้หญิง)

- ถ้าเห็นคนใส่เสื้อขมุกขมอม สกปรกจึงน่าจะเป็นคนยากจน
- ข้อความนี้หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด
- สมชายกับสมศรีเป็นพี่น้องกัน สมชายบอกว่าเป็นหลานของเขา แต่สมศรีบอกว่าเป็นไม่ใช่หลานของเธอ ทำไมคนทั้งสองจึงพูดไม่เหมือนกัน (เพราะฉันทน์เป็นลูกของสมศรี)
- เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไร มีจุดประสงค์คืออะไร

2) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่า มีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ได้แก่

(1) วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์

- มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใดมีสิ่งใดสอดคล้องกัน หรือไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น ลิง นก เป็ด เสือ สัตว์ชนิดใดไม่เข้าพวก

- มีข้อความใด มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร

- คำกล่าวใดสรุปผิด การตัดสินใจอย่างไรหรือการกระทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง

- ภาพที่ 1 คู่กับภาพที่ 2 ภาพที่ 3 คู่กับภาพใด
- สองสิ่งเหมือนกันอย่างไร หรือแตกต่างกันอย่างไร

เช่น มีข่าวลงหนังสือพิมพ์ว่า “กินกาแฟถึงกับทำให้ตาอักเสบได้ เนื่องจากผู้ดื่มกาแฟได้ได้เอาช้อนออกจากกาแฟ ช้อนจึงไปทิ่มตาขณะดื่ม” ข้อความนี้ไม่สมเหตุสมผล เพราะตาอักเสบไม่ได้มาจากกาแฟ แต่มาจากช้อน จึงเป็นคำกล่าวที่สรุปข้อมูลไม่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน อีกตัวอย่างหนึ่งที่เป็นการสรุปข้อมูล แต่ขาดการเชื่อมโยงกับข้อมูลรอบด้าน เช่น การสรุปว่าผู้หญิงสามที่ทำงานสถานอาบอบนวด ต้องเป็นหมอนวด ซึ่งอาจมีผู้หญิงบางคนอาจทำงานอย่างอื่นในสถานอาบอบนวดก็ได้ เช่น พนักงานบัญชี พนักงานทำความสะอาด ประชาสัมพันธ์ ในสถานอาบอบนวด

(2) วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์

- สิ่งใดเกี่ยวข้องมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
- สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือเรื่องราวมากที่สุด
- การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรียงลำดับ

ความรุนแรง จำนวน ใกล้เคียง มากน้อย หนักเบา ใหญ่เล็ก ก่อนหลัง

(3) วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์

- เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้ว เกิดผลลัพธ์อะไรตามมาบ้างตามลำดับ
- การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งของต่าง ๆ สิ่งที่จะ

เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน เช่น วิเคราะห์วงจรของฝน ฟ้าแลว

- ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร

(4) วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ

- การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ)
- เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดสัมฤทธิ์ผลอะไร ออกกำลังกายทุกวัน

(แข็งแรง)

- ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไร มีจุดมุ่งหมายอะไร

(5) วิเคราะห์สาเหตุและผล

- สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้
- หากไม่ทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร
- ข้อความใดเป็นเหตุผลแก่กัน หรือขัดแย้งกัน

(6) วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น

- บินเร็วเหมือนนก
- ซ้อนและส้อม ตะปูจะคู่กับอะไร
- ควายอยู่ในนา ปลาอยู่ในน้ำ

3) การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organizational Principles)

หมายถึง การค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่า สิ่งเหล่านี้ดำรงอยู่ในสภาพเช่นนั้นเนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุด การที่วิเคราะห์เชิงหลักการได้ดี จะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น

- การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร
- สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร
- คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร (ชวนเชิญ โฆษณาชวนเชื่อ)
- โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร
- ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง
- กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

(2) วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้

- หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร
- เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่มีทีท่าจะยุติลงได้
- หลักการในการสอนของครุควรเป็นอย่างไร

ลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการคิดวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์วัตถุประสงค์ วิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์บุคคล วิเคราะห์ข้อความ วิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์สารเคมี เป็นต้น สรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์จะวิเคราะห์ทั้งข้อมูลเชิงกายภาพ เชิงรูปธรรม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนามธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวทางของบลูม (Bloom) ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำคัญหรือเนื้อหา

ของสิ่งต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเชิงหลักการ

มาร์ซาโน (Marzano, 1995) ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1) ทักษะการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่าง ๆ ทั้งเหตุการณ์เรื่องราวสิ่งของออกเป็นส่วนย่อย ๆ ให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถบอกรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้

2) ทักษะการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดประเภท จัดลำดับ จัดกลุ่มของสิ่งมีลักษณะคล้ายกันเข้าด้วยกัน โดยยึดโครงสร้างลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นประเภทเดียวกัน

3) ทักษะการเชื่อมโยง เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร

4) ทักษะการสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการจับประเด็นและสรุปผลจากสิ่งที่กำหนดให้ได้

5) การประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการและทฤษฎีใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถคาดการณ์ งบประมาณ พยากรณ์ ขยายความ คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

จากการประมวลแนวคิดของบลูมและมาซาร์โน จะเห็นได้ว่า ทั้งสองแนวคิดมีความคล้ายคลึงกัน สรุปเป็นตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมและมาซาร์โน

ทักษะการคิดวิเคราะห์	
แนวคิดของบลูม	แนวคิดของมาซาร์โน
1. การวิเคราะห์ความสำคัญหรือวิเคราะห์เนื้อหา	1. การจำแนก
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	2. การจัดหมวดหมู่
3. การวิเคราะห์หลักการ	3. การเชื่อมโยง
	4. การสรุปความ
	5. การประยุกต์

จากตารางที่ 2.2 พบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ จากประสบการณ์อันหลากหลายและบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน กิจกรรมที่ครูควรจัดให้ผู้เรียนจะอยู่ในรูปแบบการตั้งคำถาม การสังเกต การสืบค้น การทำนาย และเนื่องจากการวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดระดับสูง เช่นเดียวกับการคิดวิจารณ์ จึงจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีทักษะพื้นฐานอื่นมาช่วย เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง นอกจากนี้ ครูจะต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ในการพัฒนาการคิดอีกด้วย อาทิ เทคนิคการตั้งคำถาม การใช้ผังมโนทัศน์ (ผังกราฟฟิก) เทคนิคหมวก 6 ใบ เทคนิค SCUMPS PMI SCAMPER เป็นต้น

2.3.2 การคิดสร้างสรรค์ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, น.186-195) ได้กล่าวถึงความหมาย องค์ประกอบ และการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ความหมายของการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถรวบรวมความรู้ ความคิดเดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ความคิดของตนเอง สามารถคิดนอกกรอบได้ มีผลงานการคิด งานสร้างสรรค์มีลักษณะที่คิดในแง่บวก คิดในทางที่ดี (Positive Thinking) คิดที่เป็นประโยชน์ ไม่ทำลายล้าง (Constructive Thinking) คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creative Thinking) ผลงานการคิดสร้างสรรค์จึงต้องเป็นสิ่งใหม่ ๆ เป็นต้นแบบ แหวกวงล้อมเดิม ๆ ไม่เหมือนใคร ใช้การได้ สามารถใช้แก้ปัญหาได้ มิใช่จินตนาการเพื่อฝัน มีความเหมาะสม ต้องมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ คุ่มค่า

สรุปความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดเดิมอย่างหลากหลายและรวดเร็ว แล้วสร้างเป็นความรู้ ความคิดใหม่ของตนเอง สามารถคิดนอกกรอบได้ มีผลงานการคิด สามารถริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ ๆ ได้ เช่น งานเขียน งานศิลปะ งานสร้างสรรค์ ผลงานอื่น ๆ

องค์ประกอบของการคิดสร้างสรรค์

ลักษณะของการคิดสร้างสรรค์มีหลายระดับ อาจไม่ได้หมายถึง การสร้างผลงานนั้นสุดยอด คือ การค้นคว้าสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ผลงานการคิดอาจเป็นเพียงความกล้าแสดงออกอย่างอิสระในการริเริ่ม โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของผลงาน สามารถคิดสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง แม้ว่าจะมีผู้อื่นเคยคิดไว้แล้วก็ตาม รวมทั้งการต่อเติมเสริมแต่งงานเก่า ๆ ให้ดีขึ้นเป็นงานใหม่ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความสามารถที่เกิดจากความรู้สึกว่า ได้ทำสิ่งใหม่ ๆ นั้นขึ้นมาด้วยตัวของตัวเอง เป็นผลงานของตนเองและไม่ซ้ำแบบใคร ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1) **คิดจินตนาการ** เป็นความคิดในสิ่งที่จะยังไม่ได้เกิดขึ้น และอาจเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้เลย แต่อาจเกิดเป็นจริงขึ้นมาได้ หรืออย่างน้อยก็จะเป็นพื้นฐานของการคิด เริ่มต้นในความคิดเพื่อสร้างผลงานต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งจำเป็นต้องมีความคิดแบบอื่น ๆ มาสานต่อความคิดจินตนาการ จึงจะนำไปสู่การค้นพบหรือสร้างสรรค์ผลงานใหม่ได้

ความนึกฝัน และจินตนาการมีความสำคัญมากกว่าข้อมูลความรู้ เป็นคำกล่าวของอัลเบิร์ต ไอสไตน์ นักวิทยาศาสตร์ของโลก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเอลเบอ์ รุสเวลท์ อดีตประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เคยกล่าวไว้ว่า อนาคตเป็นของผู้ที่เชื่อว่า ความฝันของตนเองสวยงามและคำกล่าวที่ว่า “คนที่ไม่มี ความฝันอันยิ่งใหญ่ คือคนที่ได้ตายไปแล้ว” ของจักรพรรดิ นโปเลียน บุคคลสำคัญหลายคนประสบความสำเร็จจากการคิดจินตนาการหรือนักฝันมาแล้ว อาทิ เอดิสัน ผู้ค้นพบหลอดไฟฟ้า 2 พี่น้องตระกูลไรท์ ผู้ค้นพบการสร้างเครื่องบิน เป็นต้นเราจึงต้องฝึกมีการสร้างความฝันหรือจินตนาการให้กับเด็กตั้งแต่ตอนนี้ โดยปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่

- (1) เลิกคิดว่าการจินตนาการเป็นเรื่องเล่น ๆ ไร้สาระ หรือเป็นเรื่องของเด็ก ๆ
- (2) ฝึกคิดจินตนาการ นึกฝันในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทำบ่อย ๆ อย่างเลียนแบบความคิดคนอื่น ผลสำเร็จของการคิดจินตนาการอาจต้องใช้เวลา ยาวนาน
- (3) คบหาสมาคมกับคนอื่นให้มาก ๆ โดยการฟัง พูด อ่าน เขียน รวบรวม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ กับคนอื่นให้มาก โดยเฉพาะการเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนและขยายโลกทัศน์ให้มากขึ้น
- (4) ฝึกทักษะการคิดจินตนาการ แก้ไขปัญหาจากสิ่งที่เกิดขึ้นประจำวัน อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรค หรือดำเนินงานใหม่ ๆ หรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการบันทึกความคิดดี ๆ ที่ผุดขึ้นมาไว้เสมอ
- (5) พยายามสร้างฝันของตนเองให้เป็นจริงให้ได้ เริ่มต้นตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ ไปจนถึงเรื่องใหญ่ๆ

2) **คิดคล่องแคล่วหรือการคิดเร็ว** เป็นการคิดที่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า สามารถสังเกตเห็น รับรู้ และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้เร็วที่สุด เป็นการหาคำตอบได้มาก ๆ ได้จำนวน ความคิดเยอะ ๆ โดยใช้เวลาน้อย ๆ

การฝึกความคิดคล่องแคล่ว ควรให้นักเรียนพรั่งพรูความคิดของตนเอง ออกมาให้เร็ว ให้มากที่สุดอย่างอิสระเสรี ครูอาจให้พูด ให้เขียน โดยใช้เวลาหรือการแข่งขัน เพื่อกำหนดให้นักเรียนคิดให้ได้อย่างรวดเร็ว การคิดได้เร็วกว่า มากกว่า จะส่งผลให้เด็กมีปฏิภาณ

เขาวัว ไหวพริบในสถานการณ์คับขัน ได้ดี รวมทั้งการที่ได้พรั่งพรูผลงานความคิดมาก ๆ อาจทำให้
 ผุดความคิดที่ดี ๆ ออกมา จะทำมีทางเลือกดี ๆ ในการนำความคิดที่ดีไปใช้ในการแก้ปัญหาได้

ตัวอย่างเช่น : ให้นักเรียนบอกชื่อของขนมไทยมาให้มากที่สุดภายใน 1 นาที

: ให้นักเรียนบอกว่า กล้วยจะทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ในเวลา 1 นาที

3) **คิดกว้าง หรือ ความคิดหลากหลาย** บางที่เรียกความยืดหยุ่น เป็นการคิดได้
 ไกล คิดได้หลายทิศทาง หลายแง่มุม หลายรูปแบบ ในคำถามเดียวสามารถมีคำตอบหลายอย่าง
 ซึ่งควรเน้นทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพของความคิดจึงจะเป็นพื้นฐานในการได้ความคิดดี ๆ
 มีคุณภาพออกมา

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดกว้าง คำตอบจะต้องมีมากกว่า
 หนึ่งคำตอบ ในชีวิตจริงคำตอบที่ถูกต้องอาจมีเพียงคำตอบเดียว การสอนคิดให้กว้างหลากหลาย
 คำตอบ จะทำให้สามารถค้นพบคำตอบที่ดีที่สุดจากคำถามที่หลากหลายเหล่านั้น การฝึกฝนให้เด็ก
 กล้าคิดค้นหาคำตอบหลาย ๆ แนวทาง หลาย ๆ คำตอบ หลาย ๆ มุมมอง คิดให้รอบด้าน จะทำให้เด็ก
 เกิดความคุ้นเคย มีทักษะในการหาทางเลือกที่เป็นไปได้จริงหลายแนวทาง จึงจะสามารถเลือกใช้ให้
 เหมาะสมกับปัญหาที่แท้จริงได้

คำถามเดิมของครู = 5+5 เท่ากับเท่าไร? คำตอบคือ 10

คำถามให้คิดกว้าง = 1. มีเลขอะไรบวกกันแล้วได้ 10 บ้าง คำตอบคือ ฯลฯ

2. ถ้าคำตอบคือ ปาไม้ คำถามคืออะไรบ้างบอกมา 10 ข้อ

3. จงบอกข้อดีและข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

4) **คิดริเริ่ม** เป็นความสามารถในการค้นพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นความสามารถ
 ในการคิดที่ต่างจากคนอื่น ต่างจากธรรมดา ต่างจากที่เคยเป็น เป็นความคิดที่ไม่เคยมีใครคิดมาก่อน คนอื่น
 คิดไม่ถึง หรืออาจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากของเดิม บางทีการคิดง่าย ๆ พื้น ๆ ที่แปลกใหม่
 ก็อาจเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า สาระสำคัญของความคิดริเริ่มมีดังนี้

(1) ความคิดริเริ่มเป็นความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่มาเติมเต็ม ซึ่งแตกต่าง
 ออกไปจากความคิดเดิม ๆ อันจะนำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ สามารถขยายความคิดเดิม ๆ ได้มากขึ้น
 จึงควรฝึกฝนให้คิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม

(2) ลักษณะของคนคิดริเริ่ม ต้องเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าลอง กล้าเสี่ยง กล้าแสดงออก ไม่หวาดกลัวต่อความล้มเหลว ไม่แน่นอน เต็มใจที่จะเผชิญกับความคลุมเครือและไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ครูต้องปลูกฝังให้กับเด็ก

(3) ความคิดริเริ่มต้องมีการลงมือปฏิบัติงาน เพื่อสร้างผลงานออกมา โดยไม่สนใจว่างานนั้นจะดีหรือไม่ดี คำตอบนั้นจะถูกต้องหรือไม่ แต่สนใจที่จะสร้างผลงานออกมา ตามความคิดจินตนาการ ความพึงพอใจ ความต้องการของตนเอง เป็นความคิดที่มีอิสระปราศจากสิ่งบังคับ

ตัวอย่างการคิดริเริ่ม เช่น

1. “ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่มและอธิบายความหมายของชื่อกลุ่ม โดยมีข้อแม้ว่าต้องเป็นคำที่ไม่มีในโลกนี้มาก่อน”

2. “ให้นักเรียนเขียนประโยคจากสิ่งต่อไปนี้มา 5 ประโยค”

2.1 หูซ้ายหูขวาอะไรกะหูขวา

2.2 ภูเขาหูขวาอะไรกับทะเล

3. “ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่เห็น”

นอกจากนี้แล้วในการฝึกฝนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ตามลักษณะข้างต้นได้จำเป็นต้องมีการฝึกฝนทักษะอื่น ๆ ไปด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดสร้างสรรค์

5) **คิดละเอียดลออ** หมายถึง การฝึกมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ เป็นการคิดในรายละเอียดที่นำมาเพิ่มเติมเสริมแต่งความคิดครั้งแรกให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งการต่อเติมเสริมแต่งและตัดสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้องออกไป เช่น ต่อเติมเส้นให้เป็นภาพบรรยายภาพ ต่อเติมวงกลมเป็นภาพ ต่อเติมเรื่องราว ต่อเติมประโยค ต่อเติมคำกลอน มีสิ่งใดไม่เหมาะสม มีสิ่งใดควรตัดออกไป เป็นต้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การคิดจินตนาการ การคิดคล่องหรือการคิดเร็ว การคิดกว้างหรือคิดหลากหลาย และการคิดริเริ่มเป็นองค์ประกอบสำคัญของการคิดสร้างสรรค์

2.3.3 วิธีการประเมินการคิด

Sedlak (1997, pp. 11-18) ได้รวบรวมวิธีการประเมินการคิดโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปได้ 5 วิธี ดังนี้

1) การเขียนบันทึก (Journals) การเขียนบันทึกเป็นการเขียนเรื่องราวที่สะท้อนออกมาโดยตรงจากผู้เรียนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนอาจจะสะท้อน

ออกมาทางวาจา หรือจากการเขียน สิ่งที่เขียนจะเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงที่ผู้เรียนรับรู้ว่ามีผลสำคัญ และต้องมีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะอธิบายถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ

2) การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์จะเป็นโอกาสในการถามคำถาม เพื่อตรวจสอบความคิดของผู้เรียน ขยายประเด็น และให้เกิดความกระจ่างของการบันทึก คำถามในการสัมภาษณ์ควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบายอย่างอิสระในประสบการณ์จริงจากมุมมองของผู้เรียนเอง

3) การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipatory Observation) เนื่องจากการสังเกตผู้เรียนโดยตรงอาจทำให้ผู้เรียนไม่แสดงความคิดเห็นออกมาตามความเป็นจริง ดังนั้น การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม จะช่วยให้ผู้สอนรับทราบความคิดเห็นของผู้เรียน โดยผู้เรียนไม่รู้ตัว และผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ

4) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) ในการประเมินตนเอง ผู้เรียนจะบอกถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง ทั้งในรายวิชาที่ศึกษาและด้านการคิด การประเมินตนเองทำได้ในทุกระยะของการเรียนรู้

5) การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นวิธีการจัดเก็บผลงานที่ผู้เรียนได้บันทึกและปฏิบัติ โดยเป็นการรวบรวมผลงานที่บันทึกไว้ ลักษณะของแฟ้มสะสมงานจะแบ่งไปตามแบบต่าง ๆ ของการบันทึก เช่น การเขียนบันทึก ประเด็นหัวข้อย่อยที่ผู้เรียนได้วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความสามารถในการวิจารณ์สิ่งต่าง ๆ ออกมา การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินตนเอง

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินการคิดสามารถทำได้หลากหลายวิธี ทั้งการเขียนบันทึก การสัมภาษณ์ การสังเกต การประเมินตนเอง และการใช้แฟ้มสะสมงาน

2.4 การวัดและประเมินความสามารถในการคิด

ชนาธิป พรกุล (2554, น. 219-222) กล่าวถึง การวัดและประเมินความสามารถในการคิดไว้ดังนี้

เมื่อครูสอนกระบวนการคิด ครูจำเป็นต้องวัดและประเมินการคิด ผลที่ได้จากการวัดและประเมินเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับพิจารณาคุณภาพการคิดของผู้เรียนและคุณภาพของการสอน การวัดผลการคิดทำให้ผู้เรียนต้องสนใจ และให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้กระบวนการคิด

การคิด หรือความคิดเป็นสิ่งที่เกิดภายในสมอง เมื่อต้องการวัดการคิดจึงเป็นการวัดความสามารถในการคิด ซึ่งแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ หรืออาจจะกล่าวว่า การวัดการคิดเป็นการวัดสิ่งที่แสดงร่องรอยของการคิด

สิ่งที่วัด

สิ่งที่วัด แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- ผลของการคิด แสดงให้เห็นเป็นความคิด ผลงานหรือการกระทำ เป็นต้น
- กระบวนการของการคิด แสดงให้เห็นเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน

หรือการแก้ปัญหา เป็นต้น

- คุณลักษณะของบุคคล หรือเจตคติ สังเกตเห็นได้จากลักษณะการเป็นผู้ที่คิดลึกซึ้ง
- คิดรอบคอบ คิดชัดเจน มีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ตารางที่ 2.3 การวัดความสามารถในการคิด

สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด
ผลของการคิด		
ความคิด	ทดสอบ สัมภาษณ์	แบบสอบการคิด แบบสัมภาษณ์
ผลงาน	ตรวจงาน	แบบตรวจผลงานการกระทำ
การกระทำ	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
กระบวนการของการคิด		
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	สังเกตพฤติกรรมการทำงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
ขั้นตอนการแก้ปัญหา	สังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหา	แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหา
คุณลักษณะของบุคคล/ เจตคติใฝ่รู้ คิดไกล คิดลึกซึ้ง	สังเกตพฤติกรรมการคิด	แบบสังเกตพฤติกรรมการคิด
คิดรอบคอบ		
มีวิจารณญาณ	สัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์
คิดสร้างสรรค์		

เวลาวัด

การวัดความสามารถในการคิดควรวัดก่อนการสอน ระหว่างการสอน (ทุกบทเรียน หน่วยการเรียนรู้) และหลังการสอน โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การวัดการคิดรวมไปกับ

เนื้อหาวิชาในแบบสอบตามปกติ หรือแยกต่างหาก เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำเร็จของการเรียนรู้ทักษะการคิดที่ครูสอน

วิธีวัดและประเมินความสามารถในการคิด มีวิธีหลักอยู่ 2 วิธี คือ การทดสอบ และการสังเกต

การทดสอบ สามารถใช้ได้ทั้งแบบสอบปรนัย (แบบมีตัวเลือก จับคู่ หรือเติมคำ) และแบบสอบอัตนัยให้ตอบคำถาม

- ทดสอบทักษะการคิด ถามเกี่ยวกับความหมาย ยกตัวอย่างการใช้ทักษะ นำทักษะไปใช้ และอธิบายปฏิบัติการคิด

- ทดสอบทักษะการคิดรวมกับเนื้อหา เป็นการทดสอบหลายทักษะพร้อมกัน การคิดเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน ประกอบด้วยหลายทักษะการคิด และหลายปฏิบัติการคิด เช่น กระบวนการแก้ปัญหา เริ่มจากการแปล (อ่าน) ข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล เปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น และสรุปอ้างอิง ไปยังเรื่องหรือปรากฏการณ์ การวัดความชำนาญในการใช้หลายทักษะเหล่านี้ ครูสามารถสร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ และตามด้วยคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา

การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่บ่งชี้การมีทักษะการคิด การสังเกตเป็นวิธีที่ครูจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของวิธีตอบคำถามของผู้เรียน ข้อสำคัญครูต้องรู้จักตัวบ่งชี้การมีทักษะจึงจะประเมินการคิดได้ นักการศึกษาชื่อ Arthur L. Costa ได้เสนอรายการพฤติกรรมที่เชื่อว่าจะเป็นตัวบ่งชี้ของการเป็นนักคิดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูสามารถใช้ค้นหาความชำนาญในการคิดของผู้เรียน

ผู้เป็นนักคิดจะต้องมีพฤติกรรม ดังนี้

1. พยายามทำงานที่ต้องใช้ความคิด โดยเลือกวิธีคิดแบบต่าง ๆ มาใช้จนกระทั่งงานสำเร็จ

2. วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ โดยทำความเข้าใจเป้าหมายให้ชัดเจน สืบหา และระบุข้อมูลที่มีและคัดเลือกข้อมูล และวิธีการอย่างระมัดระวัง

3. มีความยืดหยุ่นในการคิด ใช้วิธีคิดจากหลายมุมมอง

4. บอกขั้นตอนการปฏิบัติการคิดของทักษะ หรือวิธีการที่ใช้ได้

5. ในการแก้ปัญหอบอกได้ว่ามีข้อมูลใดขาดหายไป และบอกได้ว่าจะหาข้อมูลนั้นได้อย่างไร

6. มีความสามารถเกินกว่าแบบสอบที่วัดความถูกต้อง ความสมบูรณ์ชัดเจนในการคิด

7. มองเห็นความขัดแย้ง หรือสิ่งผิดปกติที่มีอยู่รอบตัว แล้วนำมาตั้งประเด็น

8. ตั้งคำถามถามตนเองเกี่ยวกับสาเหตุ ความสัมพันธ์ สถานการณ์ที่เป็นและตัวกระตุ้น

9. หาหลักฐาน หรือให้เหตุผลเพื่อสนับสนุนการวินิจฉัย

10. ใช้ประสบการณ์และความรู้ของตน รวมทั้งความรู้ของผู้อื่น

11. นำความรู้และทักษะที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น

12. ยืนยันที่จะใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

13. มีความสนุกสนานในการคิด

14. มีความภูมิใจในสิ่งที่คิด และผลที่ได้รับ

เมื่อครูพบพฤติกรรมของผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ ให้บันทึกพฤติกรรมนั้น ซึ่งอาจต้องจดและบันทึกนานเป็นปีกว่าจะสรุปผลและตัดสินได้ อาจบันทึกพฤติกรรมโดยใช้ตารางของ 4 ระดับเลือกมา 12 พฤติกรรมที่เป็นตัวแทน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินความสามารถในการคิด เป็นการวัดสิ่งที่แสดงร่องรอยของการคิด สิ่งที่วัดมี 3 ประเภท ประกอบด้วย ผลของการคิดที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือผลงาน หรือการกระทำ กระบวนการของการคิดที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลักษณะของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเป็นผู้ที่คิดได้ลึกซึ้ง คิดรอบคอบ คิดชัดเจน คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและการเขียน

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและการเขียน ได้นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย รวม 3 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร (2) ความรู้เกี่ยวกับการเขียน และ (3) ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสารของมนุษย์มีขอบเขตกว้างขวางมาก มีหลายระดับซับซ้อน มีทั้งที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด เรื่องราวที่สื่อสารกันนั้นอาจเป็นเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ การสื่อสารแทรกซึมอยู่ในเกือบจะทุกส่วนของแบบแผนการดำรงชีวิตของมนุษย์จนถึงกับมีผู้กล่าวว่า การสื่อสารก็คือ วัฒนธรรมของมนุษย์นั่นเอง

สวานิต ยมาภย์ (2560, น. 1-9) ได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญในนิยามของการสื่อสารสรุปได้ดังนี้

3.1.1 การติดต่อกันระหว่างมนุษย์ ตามปกติมนุษย์อาจติดต่อกันได้โดยง่าย ถ้าอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน หรืออยู่ในระยะที่พอเคลื่อนที่เข้ามาหากันได้ แต่ถ้ามนุษย์อยู่ห่างไกลกันหรือมีสิ่งขวางกั้นไม่ให้ติดต่อกันได้โดยง่าย มนุษย์ก็ยังมีความต้องการพื้นฐานอาจเรียกว่าสัญชาตญาณก็ได้ ที่ผลักดันให้มนุษย์หาวิธีติดต่อกัน วิธีการที่มนุษย์คิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้ติดต่อกันได้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ

1) สร้างเส้นทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อให้เดินทางไปมาถึงกันได้ โดยสะดวกและเพื่อให้ใช้ยานพาหนะเป็นอุปกรณ์ช่วยให้มนุษย์เคลื่อนที่เข้าหากันได้เลย

เส้นทางที่มนุษย์คิดต่อกันมีทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมเรียกว่าเส้นทางคมนาคมยานพาหนะที่ขนส่งมนุษย์ให้เคลื่อนที่ไปหากันได้เพื่อจะได้ติดต่อกันโดยสะดวกนั้นก็มีมากมายหลายชนิด อาทิ คานหาม สัตว์พาหนะ เกวียน รถม้า จักรยาน รถยนต์ เครื่องบิน เรือ ฯลฯ การใช้ยานพาหนะชนิดต่าง ๆ เหล่านี้รวมเรียกว่า การขนส่ง

2) ใช้อุปกรณ์ช่วยนำคำพูด ซึ่งทำหน้าที่แทนความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และทัศนคติของมนุษย์ ให้ถ่ายทอดไปถึงได้โดยตัวมนุษย์เองไม่จำเป็นต้องเคลื่อนที่ไปหากัน อุปกรณ์ที่ช่วยนำคำพูดของมนุษย์ให้ถ่ายทอดไปถึงกันได้นั้นมีมากมายหลายชนิดเช่นกัน เป็นต้นว่าธง ไฟสัญญาณ คนนำสาร จดหมาย หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์ ฯลฯ

วิธีการติดต่อกันของมนุษย์ทั้ง 2 วิธีตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่ามนุษย์ได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นมาโดยลำดับคู่เคียงกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอื่น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการแห่งอารยธรรมของมนุษย์ แม้ทุกวันนี้มนุษย์ก็ยังพยายามคิดค้นหาทางพัฒนาอุปกรณ์ช่วยในการติดต่อกันให้สะดวกมากยิ่งขึ้นอยู่เสมอ ถ้าหากเราจะลองนึกดูว่าอุปกรณ์เหล่านี้มีอะไรบ้างเป็นอย่างไร ไป อาจนึกได้มากมายไม่จบสิ้น อุปกรณ์บางอย่างก็น่าพิศวงมากมายจนแทบไม่น่าเชื่อว่ามันสมองและฝีมือของมนุษย์จะคิดประดิษฐ์ขึ้นได้ เช่น การส่งคำพูดจากดวงจันทร์มายังพื้นพิภพให้ประชาชนทุกมุมโลกได้ยินพร้อมๆ กัน ยิ่งกว่านั้นยังคงเก็บเสียงพูดนั้นไว้ได้และพร้อมที่จะนำมาเปิดอีกเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่า ณ สถานที่ใด

3.1.2 การรับรู้เรื่องราวอันมีความหมายร่วมกัน เมื่อมนุษย์ติดต่อกันได้แล้วจะด้วยวิธีใดก็ตาม แต่ถ้ายังไม่สามารถรับรู้เรื่องราวซึ่งกันและกันได้ การที่ติดต่อกันได้นั้นก็ไม่เกิดประโยชน์สักเท่าใดนัก ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เดินทางเป็นระยะทางไกลเพื่อมานั่งประชุมอยู่ด้วยกัน แต่เมื่อพูดออกไป พูดสับสนวุ่นวาย ใช้ถ้อยคำ ตลอดจนท่วงท่าทำทางที่คนอื่นไม่อาจรับรู้ความหมายได้ว่า ผู้พูดนั้นต้องการจะให้ความหมายว่าอย่างไร การมานั่งประชุมอยู่ด้วยกันหรือสภาพการติดต่อกันในขณะนั้นก็แทบจะไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด

อีกตัวอย่างหนึ่งมีราษฎรผู้หนึ่งได้รับความเดือดร้อน ได้พยายามหาทางยื่นเรื่องร่ำร้องทุกข์ต่อผู้ที่ตนคิดว่าจะช่วยปลดเปลื้องความเดือดร้อนให้ได้ จนในที่สุดก็ทราบแน่ชัดว่าควรจะยื่นเรื่องร่ำร้องต่อผู้ใดครั้งติดต่อก็ได้ และหนังสือร้องทุกข์ก็ได้ถึงมือผู้นั้นแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้รับข้อร้องทุกข์อ่านข้อความในหนังสือร้องทุกข์ไม่เข้าใจ ไม่อาจรับรู้ความหมายได้ว่าจะให้ปลดเปลื้องความเดือนร้อนอะไร เหตุเกิดที่ไหนก็ไม่ปรากฏไว้ ยิ่งกว่านั้นแม้คำร้องทุกข์จะปรากฏชื่อผู้ร้อง แต่ไม่บอกตำบลที่อยู่แจ่มแจ้งพอ ดังนั้นแล้วการติดต่อเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์อะไรเลย ด้วยเหตุนี้การรับรู้ความหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสื่อสารของมนุษย์

การรับรู้ความหมายของมนุษย์อาจรับรู้โดยอาศัยคำพูด ทั้งที่พูดด้วยวาจา เฉพาะหน้ากันและที่เป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ยังอาจรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ อีกหลายทางทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย

เมื่อเห็นภาพท่าทาง อากัปกิริยา มนุษย์รับรู้ความหมายทาง ตา

เมื่อได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นเสียงตะโกน เสียงเพลง เสียงระฆัง หรือเสียงสัญญาณอื่นใดก็ตาม มนุษย์รับรู้ ความหมายทาง หู

เมื่อได้กลิ่น เช่น กลิ่นน้ำหอม กลิ่นธูป กลิ่นเทียนหอม แม้กระทั่งกลิ่นอาหาร กลิ่นยา มนุษย์รับรู้ความหมายทาง จมูก

เมื่อได้สัมผัสหรือได้รับสัมผัสทางลิ้น มนุษย์ก็รับรู้ความหมายได้เช่นกัน เป็นการรับรู้ความหมายทาง ลิ้น เมื่อได้สัมผัสสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นการใช้มือสัมผัสหรืออวัยวะส่วนใดสัมผัสก็ตาม มนุษย์ก็รับรู้ความหมายได้เช่นเดียวกัน เป็นการรับรู้ความหมายทาง กาย

3.1.3 การตอบสนองที่เกิดขึ้น การตอบสนองเป็นผลที่สืบเนื่องตามมา เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ความหมาย เช่นเมื่อได้ฟังคำพูดที่สับสนประมาทก็เกิดความโกรธตามมา เพราะรับรู้ความหมายของการสับสนประมาทนั้น เมื่อได้อ่านจดหมายขอความช่วยเหลือจากเพื่อน รับรู้ความหมายว่าเพื่อกำลังได้รับความเดือดร้อนอย่างสาหัส ก็เกิดความเวทนาสงสารและยินดีช่วยเหลือ ความโกรธและความเวทนาสงสารคือตัวอย่างการตอบสนองที่เกิดขึ้น การตอบสนองอาจจะเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ คน 2 คน รับรู้ความหมายเหมือนกัน อาจตอบสนองต่างกันก็ได้ แม้คนคนเดียว ถ้าต่างวาระกันเมื่อได้รับรู้ความหมายอันเดียวกัน อาจตอบสนองต่างกันก็ได้ เช่น นาย ก. ได้ยินคำสับสนประมาท อาจตอบสนองไปในรูปความโกรธแค้น นาย ข. ได้ยินคำสับสนประมาททำนองเดียวกันนั้น อาจตอบสนองไปในรูปของความมูมานะเพื่อลบล้างคำสับสนประมาทนั้นก็ได้อีก ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้ อรรถาธิบาย ทักษะคิด อารมณ์ อุปนิสัย ทัศนคติ คุณธรรมประจำใจและความโน้มเอียงของมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกันไป แม้ในคนคนเดียวก็อาจแปรผันไปได้ไม่คงที่เสมอไป ถ้าต่างกรรมต่างวาระกัน

จากนิยามของการสื่อสาร กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นการติดต่อกันระหว่างมนุษย์ เป็นการรับรู้เรื่องราวอันมีความหมายร่วมกัน และมีการตอบสนองซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องตามมา เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ความหมาย

3.2 ความรู้เกี่ยวกับการเขียน

การเขียนเป็นพฤติกรรมหนึ่งของการสื่อสารของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ต้องการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด ความคิดเห็นของตนไปสู่ผู้อื่น โดยใช้ “ภาษาเขียน” เป็นตัวสื่อทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราว ความคิด ความรู้สึกที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดออกมา การรับรู้เรื่องราวร่วมกันได้ตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร นับเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในกระบวนการสื่อสาร

การสื่อสารของมนุษย์มีขอบเขตกว้างขวาง มีหลายระดับที่ใช้แตกต่างกันไปแต่การสื่อสารไม่ว่ารูปแบบใด เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเข้าใจความคิด การรับรู้เรื่องราวได้ตรงกัน ถูกต้อง ครบถ้วน และตอบสนองได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสารที่ต้องการ

การออกแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนในครั้งนี้ จึงนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการเขียนและกระบวนการสื่อสารใช้เป็นฐานการออกแบบการสอน เพื่อพัฒนาการเขียน ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น. 11) ได้กล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับการเขียนไว้ว่า ภาษาไทยนอกจากเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนไทยแล้ว ยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือการบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน จึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ให้รู้อย่างรู้จริง สื่อสารได้ถูกต้อง เกิดผลดี โดยสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดูเป็นเครื่องมือในการรับสารและใช้ทักษะการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการส่งสาร ในการรับและการส่งสารเพื่อการสื่อสารนั้น ต้องคำนึงถึงการใช้ทักษะการคิดด้วยเสมอ เพราะภาษาเป็นสื่อทางความคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือคิดวางแผนต่างๆ อย่างลึกซึ้งเพียงใดก็ตาม การคิดย่อมมีอิทธิพลและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ดีต่อกันในการสื่อสาร

ในบรรดาทักษะต่างๆ ทางภาษาไทย การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่นๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งข่าวสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้วยความรู้ ความคิด ในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารก็บกพร่องด้วยคุณค่าตามไปด้วย ดังนั้น ผู้ส่งสารด้วยการเขียนพึงตระหนักเสมอว่า ผู้รับสารคือใคร รับสารแล้วจะเกิดผลอย่างไร

เพื่อให้การออกแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนในการวิจัยครั้งนี้ มีความครอบคลุม จึงนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นฐานการเขียน ดังนี้

3.2.1 ความหมายของการเขียน ได้มีผู้ให้ความหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

เฮช จี วิดโดว์สัน (H.G.Widdowson, 1987, pp.33-34) ให้ความหมายการเขียนไว้ว่า “การเขียนคือกิจกรรมการสื่อสารชนิดหนึ่ง การสื่อสารนี้ หมายถึง การถ่ายโอนจากบุคคลหนึ่ง ไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ”

กุสุมา รัศมีมณี และคณะ (2536, p. 199) ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า “การเขียน คือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และความต้องการของผู้ส่งสาร ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านเข้าใจตรงตามที่ต้องการได้”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546, p. 822) กล่าวถึง ภาษาไว้ว่า ภาษาหมายถึง ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรมะ : เสียงตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ”

จากข้อความข้างต้นที่กล่าวไว้ ถ้าแยกแยะเฉพาะภาษาเขียนจะมีลักษณะเป็นตัวหนังสือ ตัวเลข และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารตามกันและกันของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั่นเอง

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2560, น. 10-5) ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า “การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ข้อมูลความรู้ ความต้องการ ความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร หรือตัวสาร การอ่านงานเขียนจึงเป็นการอ่านความคิดของผู้เขียน”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเขียน คือ การคิดต่อสื่อสารที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดความรู้ ความคิด ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจตรงตามที่ต้องการ

3.2.2 ความสำคัญของการเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น. 3) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดทักษะหนึ่งในบรรดาทักษะต่างๆ แม้การเขียนจะมีคุณประโยชน์มีความสำคัญทางภาษามากมายเพียงใด แต่ถ้านำไปใช้โดยเขียนไม่ถูกต้องก็ให้โทษได้เช่นกัน ความสำคัญของการเขียน มีดังนี้

- 1) เป็นเครื่องมือใช้สื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความรู้ ระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ
- 2) เป็นการสืบทอดมรดกทางปัญญาของมนุษย์ของมนุษย์จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป
- 3) เป็นเครื่องมือใช้บันทึกหลักฐานทางธุรกิจการค้า กฎหมาย และมรดกทรัพย์สินได้อย่างถูกต้องตามกติกาของแต่ละสังคม

4) เป็นเครื่องมือใช้ประกอบอาชีพ เช่น การเป็นนักเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และการเขียนรายงานทางวิชาการ

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2560, น. 10-5) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม ในแง่บุคคล การเขียนมีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ใช้ติดต่อสื่อสารแสดงความสัมพันธ์ต่อกัน ส่วนในแง่สังคม การเขียนมีความสำคัญทั้งในการประกอบอาชีพการทำงานและการเข้าสังคมต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ในมิติต่างอย่างหลากหลาย โดยมีความสำคัญต่อบุคคลในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญต่อสังคมในการประกอบอาชีพการทำงานและเข้าสังคมต่าง ๆ

3.2.3 จุดมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นวิธีการสื่อสารที่ได้ผลดีและสะดวกรวดเร็ว สามารถส่งสารและรับสารกันได้ทั่วโลก จุดมุ่งหมายสำคัญของการเขียนย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารแต่ละครั้ง แต่โดยทั่วไปจุดมุ่งหมายของการเขียน ก็คือ การส่งสารด้วยลายลักษณ์อักษรไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

สิทธิา พิณีภูวคด และคณะ (2552, น. 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ 7 ประการ สรุปได้ดังนี้

1) การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือการกำหนดเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้ว มาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน โดยผู้เขียนต้องเล่าเรื่องที่ชวนให้อ่านและเห็นภาพเหตุการณ์ทำให้ผู้อ่านติดตาม โดยตลอดเรื่อง

2) การเขียนเพื่ออธิบาย เป็นการอธิบายแจกแจง ข้อเท็จจริง ความรู้หรือขยายวิธีใช้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

3) การเขียนเพื่อโฆษณาจูงใจ เป็นการเขียนที่ใช้ภาษาจูงใจง่าย คล่องจอง สั้นกะทัดรัด และสะดุดตาสะดุดใจผู้อ่าน

4) การเขียนเพื่อปลุกใจ เป็นการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งพร้อมเพียง ให้ความเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5) การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนที่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง แสดงให้เห็น ใช้เหตุผลที่ดำเนินอยู่บนหลักเกณฑ์ที่สมจริงเป็นสำคัญ

6) การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตาม จึงต้องใช้ภาพลักษณ์เพื่อจูงใจและสร้างภาพให้ผู้อ่าน อ่านแล้วเกิดจินตนาการได้

7) การเขียนเพื่อต้องการเสียดสี ยั่วล้อ เป็นการเขียนที่ต้องการหยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่อาจเป็นส่วนบกพร่องในสังคมมาแสดงความคิดเห็น การเขียนในลักษณะนี้มักพูดถึงสิ่งๆ ที่เสียดสีในทำนองตลก ประชดประชัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น. 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนโดยทั่วไป ดังนี้

- 1) การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน สิ่งที่จะอธิบายนั่นคืออะไร เป็นอย่างไร เช่น อธิบายการตอนกิ่งไม้
- 2) การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อบอกเรื่องราวต่างๆ ให้ทราบ
- 3) การเขียนเพื่อประกาศแจ้งความ เชิญชวน
- 4) การเขียนเพื่อชักจูงใจ
- 5) การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น
- 6) การเขียนเพื่อการวิเคราะห์
- 7) การเขียนเพื่อการวิจารณ์

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2560, น. 10-17-20) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้กว้างๆ 3 ประการ สรุปได้ดังนี้

- 1) การเขียนเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึก เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการกำหนดมุมมองและเขียนอย่างละเอียด โดยใช้ถ้อยคำพรรณนา หรือวาดภาพให้ผู้อ่านมองเห็นเกิดภาพ ความรู้สึก จึงจะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายในการเขียนประเภทนี้ได้
- 2) การเขียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นการเขียนเล่าเรื่องตามลำดับที่เกิดขึ้นก่อนหลังหรือตามเวลา และใช้การอธิบายขยายความเป็นฐานในการเขียน
- 3) การเขียนเพื่อให้เชื่อและยอมรับ เป็นการเขียนที่ต้องอาศัยเหตุผลและใช้ภาษาสร้างอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนให้ข้อมูลรายละเอียดอย่างเพียงพอ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารแต่ละครั้ง โดยทั่วไปผู้เขียนจะกำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียนที่ครอบคลุมการเขียนเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึก การเขียนเพื่อสร้างความรู้และเข้าใจ และการเขียนเพื่อให้เชื่อและยอมรับ

3.3 ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

3.3.1 ความหมายของเรียงความ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546, น. 468) อธิบายคำว่า เรียงความไว้ว่า (น.) เรื่องที่นำข้อความต่างๆ มาแต่งเรียบเรียงขึ้น (ก.) นำข้อความต่างๆ มาแต่งเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราว แต่งหนังสือที่ใช้พูด เขียนกันเป็นสามัญ ต่างจากลักษณะที่แต่งเป็นร้อยกรอง

กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์ (2535, น.113-114) ได้กล่าวถึงเรียงความว่า กาเขียนเรียงความเป็นการเขียนที่อาจแสดงความมุ่งหมายของการเขียนได้หลายแนว บางครั้งเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง บางเรื่องเสนอข้อเท็จจริง บางเรื่องต้องการเล่าเรื่องประทับใจ บางเรื่องต้องการขั้นตอนของกระบวนการต่างๆ ให้ข้อเสนอ แนะนำ ชี้แจงให้รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลสถานที่ บ้างก็ให้ความรู้มากกว่าให้ข้อคิด ฯลฯ

นอกจากนั้น กุหลาบ มัลลิกะมาส ยังได้กล่าวว่า คำว่า เรียงความในภาษาอังกฤษ ใช้ว่า Composition ส่วนความเรียง ตรงกับคำว่า essay

ฐะปะนีย์ นครทรพรพ (2541, น. 34) กล่าวถึงเรียงความว่าเป็นเรื่องราวที่แต่งและเรียบเรียงขึ้นตามความนึกคิดและความรู้ของผู้แต่ง โดยมีการคิด โครงเรื่องให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง แล้วนำถ้อยคำมาประกอบเป็นประโยคและเรียบเรียงเป็นเนื้อความให้ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่องที่คิดไว้

สรุปได้ว่า เรียงความ หมายถึง การนำคำมาแต่งเป็นเรื่อง เพื่อใช้เป็นข้อเขียนที่แสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอนะต่างๆ ของผู้เขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน

จุดประสงค์ในการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความทุกครั้ง ผู้เขียนต้องวางจุดประสงค์ให้แน่ชัดก่อนว่าจะเขียนเรื่องนั้นๆ อย่างไร เขียนให้ใครอ่าน เขียนไปในแนวใด เช่น เขียนขยายความจากแนวคิดที่ตั้งไว้ตาม โครงเรื่อง หรือเขียนชักจูงให้ผู้อ่านสนใจ เชื่อถือ หรือเขียนแสดงความรู้ความคิดอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น การตั้งจุดประสงค์ให้สอดคล้อง ตรงตามหัวข้อ และต้องเน้นจุดประสงค์ดังกล่าว เป็นหลักในการเขียน จะทำให้การเขียนง่ายขึ้น ชัดเจนขึ้น

คุณลักษณะของเรียงความ

ลักษณะของเรียงความที่ดี มีดังนี้

- 1) ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องที่จะเขียนเป็นอย่างดี
- 2) ถ่ายทอดความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน
- 3) ใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารให้ถูกต้อง ชัดเจน น่าอ่าน ตรงตามลักษณะ

ของภาษาเขียน มีการลำดับความได้ดีไม่วกไปวนมา

4) วางรูปแบบให้เหมาะสมทั้งส่วนที่เป็นคำนำ ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง และส่วนที่เป็นสรุป ตลอดจนดำเนินเนื้อเรื่องตรงตาม โครงเรื่องที่วางไว้อย่างกลมกลืน

5) มีท่วงทำนองการเขียนที่ดี มีความแจ่มแจ้งชัดเจนและถูกต้องในเนื้อหา และวิธีการถ่ายทอดข้อเขียน ควรแสดงออกทางความคิดที่แหลมคมทันสมัย ตลอดจนแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ หรือแปลกใหม่ที่น่าสนใจ

6) มีเอกภาพ สัมพันธภาพ และสารัตถภาพในเนื้อเรื่อง คือมีเอกภาพ หมายถึง การมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายสำคัญประเด็นเดียวเป็นหลัก ส่วนสัมพันธภาพ แสดงถึงความสัมพันธ์ต่อกัน ลำดับความคิด ลำดับเรื่องต่อกัน และสุดท้าย สารัตถภาพ คือเน้นใจความสำคัญของเรื่องให้เด่นชัด

จากชนิดต่าง ๆ ของการเขียนเรียงความทั้ง 5 ชนิด ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็น การเขียนให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ฝึกเขียนเรียงความในประเภทที่ 1 คือ เรียงความเชิงแสดงความรู้ มีเป้าหมาย เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถด้านการคิด ควบคู่ไปกับการนำเสนอความรู้ การให้เหตุผลและความสามารถในการคิด ควบคู่ไปกับการนำเสนอความรู้ การให้เหตุผลและการสร้างความเข้าใจที่แจ่มแจ้งชัดเจน ในชิ้นงานการเขียนเรียงความของตนเอง ตามประเด็นที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติของผู้เขียนเรียงความ

คุณสมบัติของผู้เขียนเรียงความ ประการแรกจะต้องหมั่นสะสมความรู้ ความคิด และข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการเขียนเรียงความ การเตรียมเพื่อให้เกิดความรู้ ได้แก่ การฝึกตนเองให้เป็นนักอ่าน นักฟัง นักสังเกต นักจดจำ แล้วบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ อย่างมองเพียงผิวเผิน พร้อมทั้งหัดตั้งคำถาม ทำไม เหตุไร อย่างไร เสมอ ต้องมีวิจารณญาณ ใคร่ครวญหาเหตุผลว่า สิ่งใดเหมาะสม สิ่งใดบกพร่อง เพราะเหตุใด อะไรผิดถูก อะไรควรเชื่อไม่ควรเชื่อ เชื่อได้เพียงใด ถ้าได้ฝึกความคิดอยู่เสมอๆ ปัญญาย่อมเกิดตามมา ทำให้ผู้นั้นมีข้อมูลต่างๆ สำหรับเขียนได้อย่างพอเพียง

ชนิดต่างๆ ของการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความแต่ละครั้งผู้เขียนจะต้องทราบให้ชัดเจนก่อนว่างานเขียน ของตนเป็นแนวใด ชนิดใด ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายว่าในการเขียนเรื่องนั้นจะให้อะไรแก่ผู้อ่าน ชนิดของเรียงความมีดังนี้

1) เรียงความเชิงแสดงความรู้ เป็นการเขียนเรียงความในลักษณะอธิบายให้รู้ ว่าสิ่งนั้น สิ่งนี้ คืออะไร หมายความว่าอย่างไร มีคุณค่าอย่างไร อะไรทำให้เกิดความคิดเช่นนั้น

มุ่งให้ความจริง ใ้รู้เหตุผล คนผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้ง ชัดเจน เช่น การเขียนเรียงความทางวิชาการ เป็นต้น

2) เรียงความเชิงบรรยายโวหาร เป็นการเขียนในลักษณะเล่าเรื่องที่ได้พบหรือได้รู้เห็นมาอย่างถี่ยาว ตามความเป็นจริง และสมจริงที่สุด ส่วนใหญ่จะเป็นการเขียนเรียงความเกี่ยวกับชีวประวัติ ตำนาน ความเชื่อ หรือนิยายที่เล่าสืบต่อกันมา การบรรยายภาพ บรรยายฉาก และบรรยายธรรมชาติ

3) เรียงความเชิงพรรณนาโวหาร เป็นการเขียนบรรยายโดยแทรกอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เขียนลงไป ทำให้เกิดมโนภาพ สร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน เช่น พรรณนาอารมณ์ ความรู้สึก และการสร้างบรรยากาศ ฯลฯ

4) เรียงความเชิงโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนในแนวอบรม สั่งสอนชี้แจงเหตุผลหรือพิสูจน์ให้เห็นข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อถือ เห็นคล้อยตาม ปฏิบัติตาม การเขียนเชิงโน้มน้าวใจมักใช้กับเรื่องคำสั่งสอน โอวาท หลักธรรม และจริยธรรม ฯลฯ

5) เรียงความเชิงกระทู้ธรรมและภายิตต่างๆ เป็นการเขียนด้วยการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นอุทาหรณ์ประกอบเพื่ออธิบายกระทู้ธรรม และภายิตที่จะเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ข้อความที่ยกตัวอย่างเป็นอุทาหรณ์อาจจะแทรกไว้ในเนื้อเรื่องตอนใดก็ได้ตามความเหมาะสม

ในการเขียนเรียงความเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจใช้โวหารหลายแบบประกอบกัน ผู้เขียนต้องพิจารณาดูความเหมาะสม ให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ปัจจุบันจะเน้นเขียนเรียงความในเชิงสร้างสรรค์เพื่อเน้นคุณค่าในงานเขียนเป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็นเรียงความชนิดใด

ส่วนต่างๆ ของเรียงความ

เรียงความ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

1) ส่วนที่เป็นคำนำ

เนื้อความส่วนที่เป็นคำนำ เป็นการเปิดเรื่อง อาจเป็นการอธิบายความหมายของชื่อเรื่อง กล่าวถึงความสำคัญและขอบเขตของเรื่องที่จะเขียนหรือข้อความที่ก่อให้เกิดความสนใจ ต้องการอ่านเนื้อเรื่องให้มากที่สุด

2) ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง

ส่วนเนื้อเรื่องจะเป็นส่วนที่ขยายความให้รายละเอียดตรงตามจุดประสงค์หรือประเด็นหลักของเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่องจะเป็นส่วนที่มีเนื้อหามากที่สุด ส่วนเนื้อเรื่องประกอบด้วยย่อหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะขยายความของเรื่องตามแนวคิดที่ตั้งไว้ มีทั้งเนื้อหาของเรื่องที่ทำให้ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้เขียน พร้อมตัวอย่างประกอบข้อความให้เด่นชัด

ยิ่งขึ้น มีการใช้สำนวนโวหาร และถ้อยคำที่ไพเราะ เลือกสรรแล้วนำมาใช้ในการเขียน ต้องเขียนตามโครงเรื่องที่ตั้งไว้ให้มีเนื้อหาต่อเนื่องสอดคล้องกัน

3) ส่วนที่เป็นสรุป

ส่วนที่เป็นการสรุปเรื่อง เป็นส่วนที่สรุปเนื้อหาสำคัญของเรื่องควรมีเพียงย่อหน้าเดียว เป็นการกล่าวย้ำประเด็นสำคัญ ย้ำจุดประสงค์หรือความคิดหลักของเรื่อง อาจมีการทิ้งท้ายฝากข้อคิด ข้อย้ำเตือน หรือคติสอนใจ ตลอดจนความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

หลักในการเขียนเรียงความ

หลักในการเขียนเรียงความที่สำคัญๆ มีดังนี้

1) เขียนตรงตามส่วนประกอบของเรียงความ คือ มีส่วนนำเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิดเรื่อง ย่อหน้าแรกและย่อหน้าสุดท้ายเป็นส่วนนำเรื่องและส่วนปิดเรื่อง

2) เขียนตรงตามโครงเรื่องที่วางไว้ทุกประเด็น

3) เนื้อเรื่องที่วางไว้ตามโครงเรื่องควรเขียนอย่างครบถ้วน และสมบูรณ์และมีการลำดับความที่ต่อเนื่องสอดคล้องกัน อ่านเข้าใจ ประเด็นความคิดหลักต้องแจ่มชัด อย่าเขียนออกนอกเรื่อง หรือนอกประเด็นไม่ตรงตามโครงเรื่องที่วางไว้

4) การนำเสนอเรื่อง นอกจากจะมีสาระน่าอ่านแล้ว ยังควรต้องเลือกสรรข้อความที่เหมาะสมมากแล้ว จะทำให้มีน้ำหนักของถ้อยคำน่าเชื่อถือ สามารถจูงใจให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามถ้อยคำที่เลือกสรรไว้

5) มีความคิดแปลกใหม่ ทันสมัย น่าสนใจ สอดแทรกในข้อเขียนอย่างเหมาะสมจะกลมกลืน นับเป็นท่วงทำนองการเขียนเฉพาะตัวที่น่าสนใจ หรือแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์

6) มีสำนวนการเขียนดี มีโวหาร คือ มีถ้อยคำที่เรียบเรียงน่าอ่าน มีการแสดงถ้อยคำออกมาเป็นข้อความที่เปรียบเทียบ

7) มีความงามในรูปแบบ คือ หัวข้อกลางหน้ากระดาษ หัวข้อติดขอบกระดาษ หัวข้อย่อหน้า หัวข้อย่อ จะวางรูปแบบได้สัดส่วนเหมาะสม สวยงาม อ่านง่าย ไม่สับสน ย่อหน้าใหม่ทุกครั้งเมื่อต้องเปลี่ยนเรื่องใหม่

8) เรียงความที่ดีต้องประกอบด้วย เอกภาพ สัมพันธภาพ และสารัตถภาพ

การพัฒนาการเขียนเรียงความ

หลังจากการวางแผน เตรียมการเขียน ลงมือเขียนและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ผลงานการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง สมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนที่สูงไปกว่านั้นคือ

การพัฒนาการเขียนเรียงความให้ดียิ่งขึ้น นอกจากผู้เขียนจะต้องฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอแล้วยังต้องอ่านหนังสือให้มากๆ เพื่อนำมาปะยุกต์ในงานเขียนของตนอีกด้วย ขั้นตอนการพัฒนามีดังนี้

- 1) อ่านเรียงความที่ชนะการประกวดหลายๆ ลำนวน และทำแผนภาพความคิด หัวข้อย่อยที่ผู้เขียนนำเสนอ
- 2) เปรียบเทียบแผนภาพความคิดของเรียงความแต่ละเรื่องที่น่าสนใจ
- 3) เลือกรูปแบบการนำเสนอที่สนใจ ลองเปลี่ยนเรื่องและกำหนดหัวข้อย่อยลงในแผนภาพความคิดของตนเอง
- 4) เขียนเรื่องตามแผนภาพความคิดเห็นของตนเองโดยคำนึงถึงลักษณะของเรียงความที่ดี

5) ปรับปรุงผลงาน ฝึกเขียนจนเกิดทักษะสามารถกำหนดวิธีการนำเสนอ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักในการเขียนเรียงความที่ดี ผู้เขียนต้องเขียนตรงตามโครงเรื่องที่วางไว้ เลือกสรรข้อความที่เหมาะสม มีความคิดแปลกใหม่ ทันสมัย น่าสนใจ ควบคู่ไปกับการฝึกเขียนเรียงความอย่างสม่ำเสมอ บนฐานการอ่านตัวอย่างเรียงความชนะการประกวดหลายๆ ลำนวน จะช่วยให้เกิดทักษะการเขียนเรียงความได้ตรงวัตถุประสงค์ของการเขียนเรียงความในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฝึกเขียนเรียงความเชิงแสดงความรู้ เพื่อมุ่งให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพด้านการคิดควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ให้เหตุผลที่อ่านแล้วเข้าใจได้ชัดเจนใช้เป็นประเด็นในการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร

4. แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนา รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การวิจัยตามรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน องค์ประกอบหลักของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วยแนวคิด 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) นักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูล การดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธรินิยม มี 5 ทฤษฎีสำคัญ ประกอบด้วย ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญา (Intellectual Development) และ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning)

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ (Bruner) เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบแผนเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยมีสาระสำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาดังที่ทิสนา แจมมณี (2550, น.66-68) นำเสนอไว้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ (Bruner)

บรุนเนอร์ (Bruner) เป็นนักจิตวิทยาที่สนใจและศึกษาเรื่องของพัฒนาการทางสติปัญญาต่อเนื่องจากเพียเจต์ บรุนเนอร์เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (discovery learning) แนวคิดที่สำคัญ ๆ ของบรุนเนอร์ มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้

1.1 การจัดโครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

1.2 การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 การคิดแบบหยั่งรู้ (intuition) เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระที่สามารถช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

1.4 แรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 3 ชั้นใหญ่ ๆ คือ

1.5.1 ชั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Stage) คือ ชั้นของการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ

1.5.2 ชั้นการเรียนรู้จากความคิด (Iconic Stage) เป็นชั้นที่เด็กสามารถสร้างมโนภาพในใจได้ และสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริงได้

1.5.3 ชั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) เป็นชั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้

1.5.4 การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสามารถจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.5.5 การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (discovery learning)

2. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

2.1 กระบวนการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีความหมายสำหรับผู้เรียน

2.2 การวิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำก่อนการสอน

2.3 การจัดหลักสูตรแบบเกลียว (Spiral Curriculum) ช่วยให้สามารถสอนเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดเดียวกันแก่ผู้เรียนทุกวัยได้ โดยต้องจัดเนื้อหาความคิดรวบยอดและวิธีสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของผู้เรียน

2.4 ในการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระให้มากเพื่อช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

2.5 การสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

2.6 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

2.7 การสอนความคิดรวบยอดให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น

2.8 การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (Bruner) กล่าวว่าโดยสรุปได้ว่าการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง โดยเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ การเรียนรู้เกิดจากความคิด และการเรียนรู้เกิดจากสัญลักษณ์ และนามธรรม

4.2 แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร

ภาษาไทยนอกจากเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนไทยแล้ว ยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เครื่องมือการบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมไทยด้วยเหตุนี้ การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน จึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ ให้รู้อย่างจริงสื่อสารได้ถูกต้อง เกิดผลดี โดยสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดู เป็นเครื่องมือในการรับสาร และใช้ทักษะการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการส่งสาร ในการรับและ

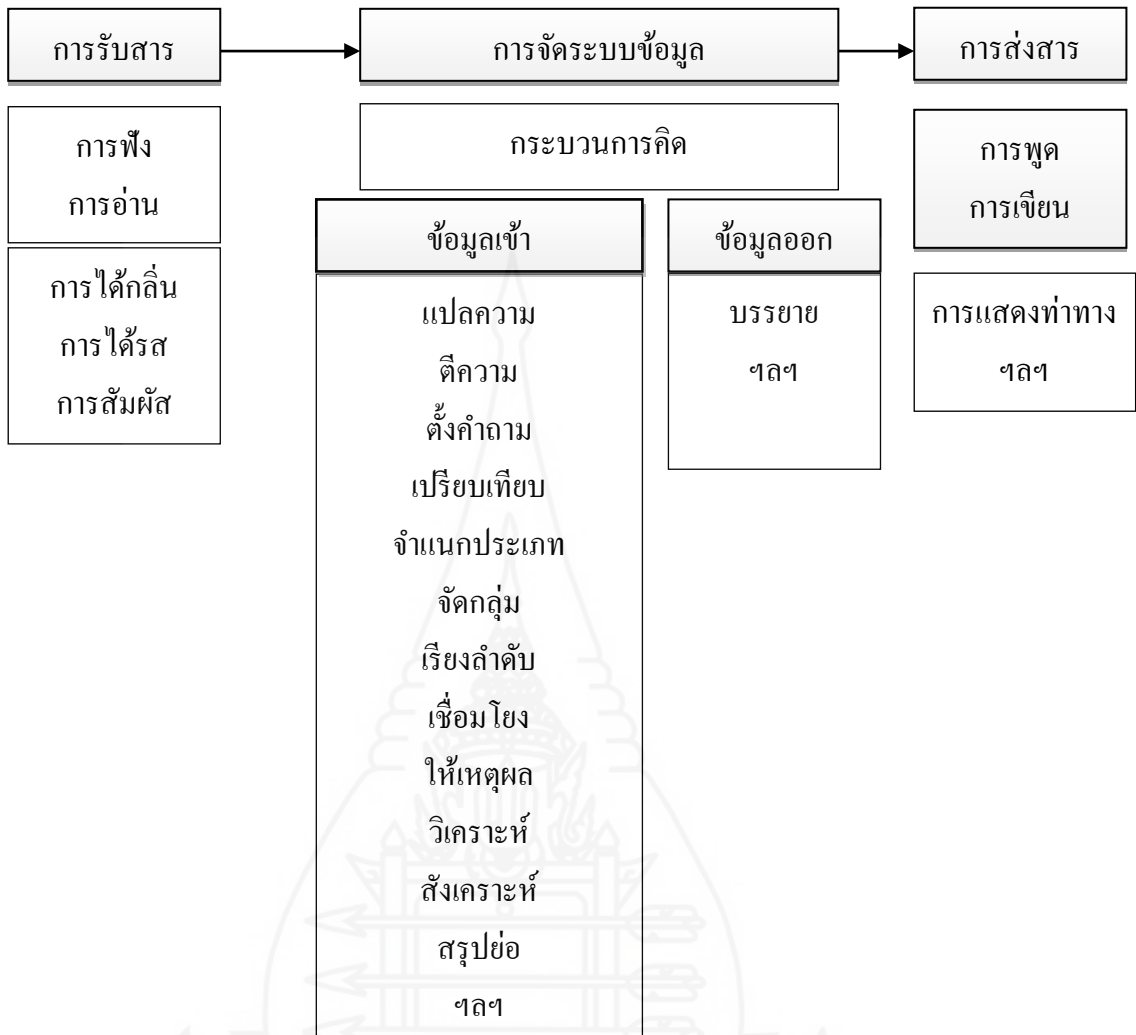
การส่งสารเพื่อการสื่อสารนั้น ต้องคำนึงถึงการใช้ทักษะการคิดด้วยเสมอ เพราะภาษาเป็นสื่อทางความคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือคิดวางแผนต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งเพียงใดก็ตาม การคิดย่อมมีอิทธิพลและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันในการสื่อสาร อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อกันในหมู่คณะ ชุมชน สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

ในบรรดาทักษะต่าง ๆ ทางภาษาไทย การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ การคิดในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารก็บกพร่อง ด้อยคุณค่าตามไปด้วย ดังนั้น ผู้ส่งสารด้วยการเขียนจึงพึงตระหนักเสมอว่า ผู้รับสารคือใคร รับสารแล้วจะเกิดผลอย่างไร โดยชนาธิป พรกุล (2552, น. 62-84) ได้กล่าวถึงกระบวนการสื่อสารในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ภาษาเป็นเครื่องมือที่คนเราใช้ในการสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการที่มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

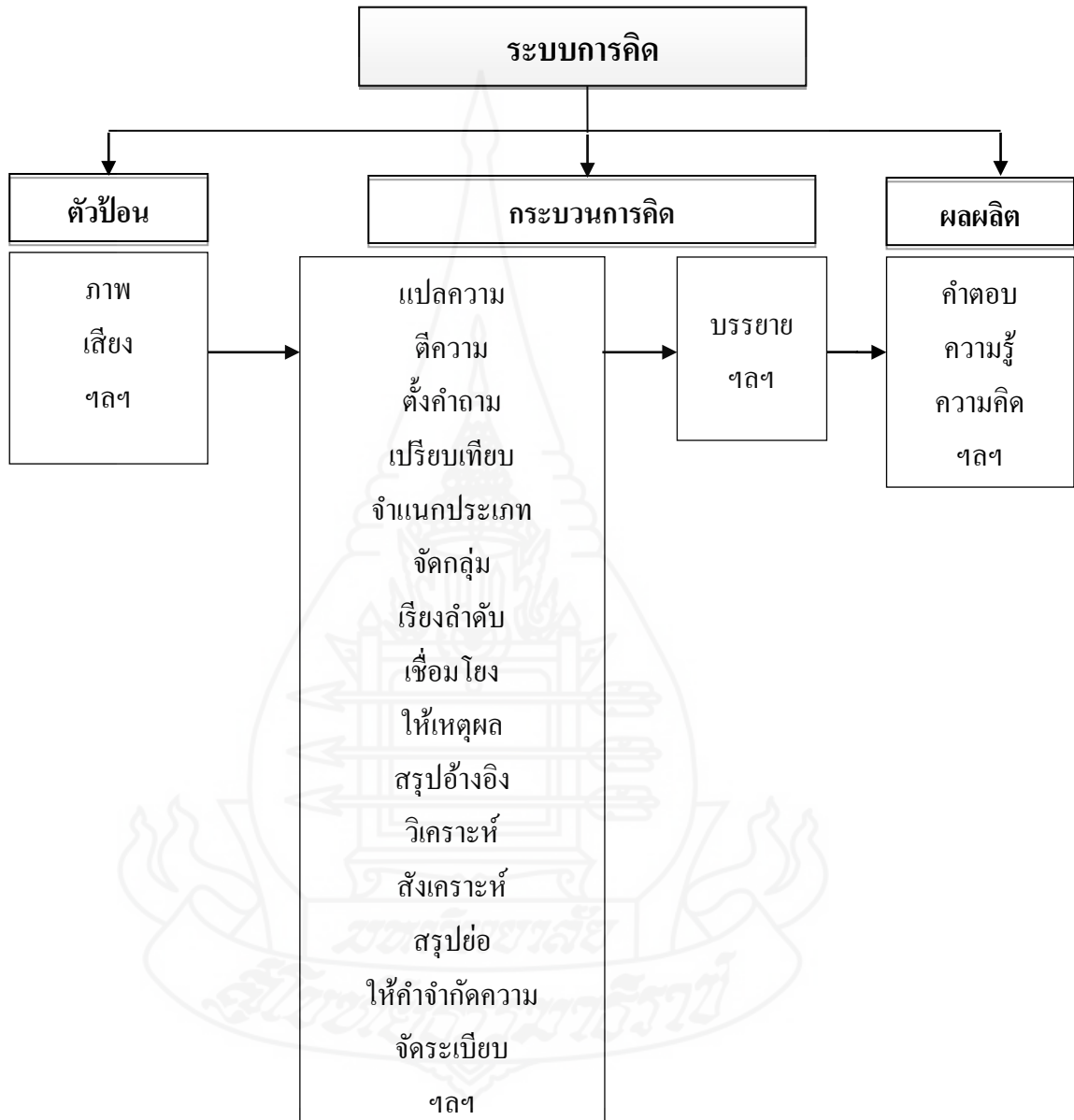
1. การรับสาร เป็นการรับข้อมูลรอบๆ ตัวเราผ่านทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตามองเห็นภาพ หูได้ยินเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นรับรส และร่างกายสัมผัสเป็นความรู้สึก
2. การจัดระบบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่รับเข้ามาส่งไปจัดระบบที่สมองหรือเรียกว่า กระบวนการคิด สมองจะทำหน้าที่แปลข้อมูล ตีความ เปรียบเทียบ จัดลำดับ จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุป เป็นต้น และต้องการส่งข้อมูลออกไปยังบุคคลอื่นๆ สมองจะจัดระบบข้อมูลอีกครั้ง ในลักษณะการบรรยาย และการอธิบาย
3. การส่งสาร เป็นการส่งข้อมูลที่ผ่านกระบวนการคิดออกมาเป็นการพูด การเขียน และการแสดงท่าทางที่สื่อความหมาย

ในการเรียนภาษามีการฝึกทักษะ 4 อย่าง คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การศึกษาหาความรู้ในระบบ ผู้สอนมักให้ผู้เรียนรับสารด้วยการฟังและการอ่าน และให้ผู้เรียนส่งสารด้วยการพูดและการเขียน ดังนั้น การสื่อสารที่มีคุณภาพ จึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การรับสาร การจัดระบบข้อมูล และการส่งสาร ดังภาพที่ 2.2 กระบวนการสื่อสาร และภาพที่ 2.3 ระบบการคิด ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กระบวนการสื่อสาร

เพื่อให้เน้นความเชื่อมโยงการจัดระบบข้อมูลด้วยกระบวนการคิดที่ชัดเจน
ระหว่างตัวป้อน กระบวนการคิด และผลผลิต จึงนำเสนอแผนภาพที่ 2.3 ระบบการคิดดังนี้

ภาพที่ 2.3 ระบบการคิด

ตัวป้อน หมายถึง เรื่องราวที่เป็นเสียงหรือภาพที่ผู้สอนส่งไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ค้นหาคำตอบ สรุปลงเป็นความรู้ หรือแสดงความคิด เป็นต้น

กระบวนการคิด หมายถึง ขั้นตอนการคิด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนการคิดเกี่ยวกับตัวป้อน โดยใช้ทักษะการคิดทักษะต่างๆ ตามสถานการณ์ เช่น การแปลความ การตีความ การวิเคราะห์ เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการคิดเพื่อให้ได้ผลผลิต โดยใช้ทักษะการคิด เช่น การบรรยาย เป็นต้น

ผลผลิต หมายถึง ผลสุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการที่ตัวป้อนถูกส่งเข้ากระบวนการคิด กลายมาเป็นคำตอบที่ต้องการ ความรู้ใหม่ ๆ และความคิดลักษณะต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับสารและการส่งสารต้องคำนึงถึง การใช้ทักษะการคิดด้วยเสมอ เพราะภาษาเป็นสื่อทางความคิด การคิดย่อมมีอิทธิพลและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันในการสื่อสาร โดยเฉพาะการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสารเพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ การคิดในการเขียน และการถ่ายทอดเพื่อสื่อสารกับพร่องและด้อยคุณค่าตามไปด้วยเช่นกัน

4.3 แนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ประกอบด้วยสาระต่างๆ ดังนี้

4.3.1 ความหมายของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนการคิด โดยผ่านการประเมิน (Thinking through assessment) เป็นแนวคิดของกลุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University (Harvard Project Zero, 1999) ซึ่งได้ให้ความหมายของการคิดโดยผ่านการประเมินว่า “การคิดโดยผ่านการประเมินเป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการทางความคิด และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านการออกแบบและการใช้การประเมินที่มุ่งเน้นการคิด (Thinking centered assessment)”

การสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน เป็นแนวทางหนึ่งในการสอนการคิดที่ใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมการคิดของผู้เรียน ผู้เรียนจะใช้การประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการคิด โดยมีเกณฑ์และมาตรฐานของการคิดที่มุ่งหวังเป็นแนวทางในการพิจารณาการบรรลุเป้าหมายและคุณภาพของการคิด ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติงาน ผู้เรียนจะหยุดคิด

เพื่อตรวจสอบ ไตร่ตรองวิธีคิด ขั้นตอนการคิด และคุณภาพการคิดของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการคิดของกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจการคิดของตนเองให้ลึกซึ้งมากขึ้น(Harvard Project Zero, 1999)

แนวคิดที่คล้ายคลึงกับการสอนการคิด โดยผ่านการประเมิน คือ แนวคิด การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) การประเมินเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการประเมินในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การประเมินเพื่อการเรียนรู้แตกต่างจากการประเมินการเรียนรู้ในลักษณะที่สนใจว่าผู้เรียนรู้หรือสามารถทำอะไรได้ (The Qualification Curriculum and Authority, 2001) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การประเมินต้องยึดอยู่ในการสอนและการเรียนรู้
- 2) มีการแลกเปลี่ยนให้ผู้เรียนรู้เป้าหมายการเรียนรู้
- 3) มีเป้าหมายที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้และตระหนักในมาตรฐานที่ผู้เรียนกำลังไปให้ถึงเป้าหมาย
- 4) ให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเอง
- 5) ให้ข้อมูลป้อนกลับที่ให้ผู้เรียนรู้ถึงขั้นตอนหรือเป้าหมายต่อไปและวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น
- 6) มีรากฐานความมั่นใจว่า ผู้เรียนทุกคนพัฒนาได้
- 7) การประเมินเกี่ยวข้องกับทั้งครูและนักเรียน ในการทบทวนและไตร่ตรองข้อมูลจากการประเมิน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การคิดโดยผ่านการประเมิน เป็นแนวทางหนึ่งในการสอนการคิดที่ใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดของผู้เรียน โดยการประเมินจะแทรกเข้าไปเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูมีบทบาททั้งการประเมินผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และให้ผู้เรียนประเมินซึ่งกันและกัน รวมถึงการอำนวยความสะดวกในกระบวนการประเมินที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

4.3.2 ความเชื่อพื้นฐานและแนวทางในการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

Harvard Project Zero (1999) ได้อธิบายหรือความเชื่อพื้นฐานของการคิด โดยผ่านการประเมินไว้ดังนี้

- 1) จากความเชื่อที่ว่า “ผู้สอนจะได้ในสิ่งที่ผู้สอนประเมิน” หรือกล่าวไว้ว่า ถ้าผู้สอนคำนึงว่าการคิดที่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่มีค่าและคาดหวังให้เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนก็จะประเมินการคิดนั้นอย่างเฉพาะเจาะจงและสม่ำเสมอ

2) การประเมินไม่ได้เป็นเพียงวิธีการวัดการคิดและความเข้าใจในรายวิชาหนึ่ง ๆ ของผู้เรียนเท่านั้น การประเมินสามารถเป็นแนวคิดที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนการคิดเช่นกัน การสอนการคิดโดยผ่านการประเมินจะช่วยกำหนดมาตรฐานสำหรับประเภทของการปฏิบัติการทางความคิด ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นไป

3) การประเมินที่มุ่งเน้นการคิดจะให้ข้อมูลที่แสดงความเข้าใจของผู้เรียน โดยเน้นให้เห็นทั้งจุดด้อยด้านการคิดของผู้เรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้สอนนำไปพัฒนาบทเรียนและการเรียนการสอนต่อไป

4) การสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ช่วยให้ครูและนักเรียนมีชุดของเครื่องมือประเมิน ที่ทำให้ครูและผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการคิดที่ดีและการสอนการคิด โดยผ่านการประเมินช่วยให้ผู้สอนพิจารณาและระบุประเภทของการคิดเฉพาะที่ผู้สอนได้ให้คุณค่าไว้ในบทเรียนนั้นได้

5) การสอนการคิดโดยผ่านการประเมินให้ช่องทางแก่ครูในการตรวจสอบการแสดงความคิด และความเข้าใจของผู้เรียน การใช้การประเมินที่เน้นการคิดหลาย ๆ วิธี ช่วยให้ผู้เรียนวัดได้ดีขึ้นว่าตนเองคิดและเรียนรู้ได้ดีเพียงใด

6) การประเมินเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อาจเกิดขึ้นบ่อย ๆ ตลอดการเรียนการสอนในรายวิชาหนึ่ง ๆ การประเมินไม่ควรจะเกิดขึ้นภายหลังการจบบทเรียนเท่านั้น เพราะการประเมินที่ล่าช้า และรอให้จบบทเรียนก่อนจะชัดเจน โอกาสในการปรับปรุงจุดด้อยของผู้เรียนได้

Harvard Project Zero (1999) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติการสอนตามแนวคิดเกี่ยวกับสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ดังนี้

- 1) อธิบายประเภทของการคิดหรือสิ่งที่คาดหวังจากผู้เรียน
- 2) สร้างเกณฑ์และมาตรฐานการคิดที่ดีโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม การสร้างเกณฑ์จากผู้เรียนจะช่วยสื่อสารว่าอะไรเป็นการคิดที่ดีและไม่ดี
- 3) สร้างมาตรฐานของการคิดที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและการประเมินต่าง ๆ ที่ครูใช้ควรจะชี้แนะผู้เรียนให้สะท้อนถึงแง่มุมเฉพาะของกระบวนการทางความคิดของตน
- 4) เสนอตัวอย่าง และรูปแบบการประเมินที่มุ่งเน้นการคิดที่หลากหลายรูปแบบให้กับผู้เรียน และอธิบายวิธีการวัดการคิด เช่น การใช้เกณฑ์การประเมิน การใช้แบบตรวจสอบรายการ การใช้แฟ้มสะสมงาน โดยใช้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการระบุประเภทของการประเมินที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่สุด

5) สอนวิธีการใช้การประเมินให้เป็นเครื่องมือสำหรับการคิดและการเรียนรู้ รวมทั้งการออกแบบและสร้างแบบการประเมินที่จะใช้ประเมินผลการปฏิบัติของตน

6) ใช้การประเมินการคิดให้เป็นการประเมินที่ดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอนในรายวิชา

7) ให้แหล่งทรัพยากรที่จะให้ข้อมูลป้อนกลับ และปฏิสัมพันธ์ เช่น จากผู้เรียนด้วยกัน จากครูท่านอื่น ๆ และจากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงจากผู้เรียนเอง

8) สอนและเป็นตัวแบบของการให้และรับข้อมูลป้อนกลับในเชิงบวกที่เป็น การให้ข้อมูลป้อนกลับจากแหล่งทรัพยากรบุคคลต่าง ๆ

จากความเชื่อพื้นฐานและแนวทางในการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน จะเห็นได้ว่า การสอนการคิดโดยผ่านการประเมินมีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการของการประเมินแนวใหม่ แต่มีจุดสำคัญอยู่ที่การนำมาใช้ในการประเมินการคิด โดยเฉพาะการนำ เครื่องมือประเมินที่สะท้อนถึงการคิดของผู้เรียนมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมิน การชี้แนะให้ แนวทางการคิดหรือการทำงานให้มีคุณภาพ นอกจากนั้น ในกระบวนการของการประเมิน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมายการประเมิน ระบุสิ่งที่ประเมินให้ชัดเจน การตั้งเกณฑ์การประเมิน มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน มีการกำหนดเครื่องมือและวิธีการประเมินที่เหมาะสม ล้วนแต่ เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดและการทำงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำเสนอทั้งงานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศ โดยนำเสนอประเด็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอนและ เทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาการคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน มีรายละเอียดดังนี้

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยขอนำเสนองานวิจัยต่างประเทศออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

5.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการคิด

Hallenbeek (1997) ศึกษาการใช้การเรียนการสอนกลยุทธ์ในการเขียน ร่วมกับการสนทนาแบบร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Dialogues) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนที่มีต่อ

ความคิดเกี่ยวกับการเขียนของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 4 คน ที่ได้รับการเรียนการสอนกลยุทธ์การเขียน (Cognitive Strategy Instruction in Writing) ร่วมกับการสนทนากับผู้สอน โดยผู้สอนจะแสดงบทบาทการคิดของนักเรียนที่มีทักษะ และโดยการช่วยเหลือการใช้กลยุทธ์การเขียนของผู้เรียน เป็นการศึกษาในระยะยาวหนึ่งปี เก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเทปเสียง การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เรียนพึงพอใจกับรูปแบบการอภิปรายงานเขียนโดยผู้สอน เพื่อที่จะกำกับงานเขียนของตนเอง และช่วยเหลือการพัฒนางานเขียนของผู้อื่น การวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาการคิดเกี่ยวกับการเขียนของผู้เรียน ผู้สอนจะช่วยเสริมศักยภาพโดยการสาธิต การคิดต่าง ๆ บอกถึงปัญหาที่เคยเกิดขึ้นให้ผู้เรียนทราบก่อน และผู้สอนต้องมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้ร่วมแรงร่วมใจกันในกลุ่ม

5.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาการคิด

Jones (1993: 04A) ศึกษาประสิทธิภาพของการสอน 3 แบบ ได้แก่ การสอนโดยตรง การฝึกปฏิบัติที่มีการชี้แนะ และการฝึกปฏิบัติแบบอิสระ ต่อการพัฒนาทักษะการคิด เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนเกรด 5 ที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีการดั้งเดิมที่เน้นการใช้ตำรา กลุ่มทดลองมีสองกลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีสอนโดยตรงร่วมกับการเน้นการรู้คิด กลุ่มที่ 2 ได้รับวิธีสอนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติทักษะการคิดแบบได้รับคำแนะนำและการฝึกแบบอิสระ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของ The Cornell Critical Thinking Level X ทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนภาพรวมของการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อวิเคราะห์ทักษะการคิดแต่ละทักษะ พบว่า กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีทักษะการนิรนัยและอุปนัยสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กริฟฟิตส์ (Griffitts, 1987) ได้ศึกษาผลการการสอนด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการทดลองสอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ แบบปฏิบัติเป็นหลักและแบบเน้นตำรา แล้วนำคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มาเปรียบเทียบกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการสอนทั้งสองแบบในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แต่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียนที่

ได้รับการสอนแบบปฏิบัติเป็นหลัก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยเน้นตำรา

เซฟเฟอ์ท (Shepherd, 1998) ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจรรณญาณในการแก้ปัญหาในวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจรรณญาณของแคมเบลล์และสแตนลีย์ แก้ปัญหาในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แล้ววัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจรรณญาณเปรียบเทียบกันระหว่างก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบทดสอบ Cornell Critical Thinking Test (CCTT) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจรรณญาณเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม และจากการสังเกตและสัมภาษณ์ นักเรียนชอบการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบการแก้ปัญหาแบบใหม่มากกว่าการเรียนการสอนแบบเก่า รวมทั้งเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจรรณญาณและมีทัศนคติในการคิดที่ดีต่อการแก้ปัญหา

ฮิชิไซ-เซ และคณะ (His-chi Haiiao; et al. 2004) ได้ศึกษารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาการเชื่อมต่อบระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและศึกษาความพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น ยุทธศาสตร์เทคนิควิธีการที่ใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนในรูปแบบการสอนครั้งนี้ ประกอบด้วย เทคนิคการระดมพลังสมอง การบันทึกลักษณะ (Attribute Listing) เทคนิคซิเนเนตติคส์ และการวิเคราะห์โครงสร้าง (Morphological Analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสำรวจสภาพการดำเนินการสอนความคิดสร้างสรรค์ในปัจจุบัน และแบบสำรวจความพอใจในการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านความคิดสร้างสรรค์ วิธีดำเนินการศึกษามี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สำรวจสภาพการสอนความคิดสร้างสรรค์ในปัจจุบัน (ใช้เวลา 2 เดือน)
- 2) ดำเนินการสร้างรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ ของวิชาการเชื่อมต่อบระบบคอมพิวเตอร์ (ใช้เวลา 6 เดือน)
- 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนความคิดสร้างสรรค์ (ใช้เวลา 14 สัปดาห์)
- 4) สำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการสอนความคิดสร้างสรรค์

ผลการศึกษา พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนมีความพอใจในรูปแบบการสอน ความคิดสร้างสรรค์ โดยด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ด้าน อารมณ์ความรู้สึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

5.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เฟลด์ฮูเซน และคนอื่น ๆ (Felldhusen and others, 1971) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแบบทดสอบที่ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ของพลอเรนซ์กับนักเรียนเกรด 5, 8 และ 11 จำนวน 356 คน พบว่า ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1973) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิริยาร่วมในห้องเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเกรด 6 พบว่า ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์พิจารณาได้จากผลผลิต และกระบวนการในการแก้ปัญหา ความสามารถทั้งสองด้านนี้ส่งเสริมได้โดยกิริยาร่วมทางวาจาในห้องเรียน การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

โคเฮน (Cohen, 1975) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 6 และ 7 ผลการวิจัยของความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 6 และ 7 มีความสัมพันธ์กันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

ลัมพ์กิน (Lumkin, 1991) ได้ศึกษาการสอนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 5-6 พบว่า เมื่อสอนทักษะการคิดวิจารณ์ให้นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 มีความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นนักเรียนเกรด 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมไม่ต่างกัน ส่วนกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนเกรด 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

5.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดของไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องในมิติที่ 5 ที่เกี่ยวกับกระบวนการคิด และกระบวนการคิดที่มีผู้สนใจทำมากที่สุดก็คือ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ รองลงมาได้แก่ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดแก้ปัญหาและทักษะการคิด (ทิตานา แคมมณี และปัทมศิริ ชีระรักษ์, 2544, น.201) เพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจน จึงนำเสนอ งานวิจัยในประเทศเป็นหมวดหมู่ดังนี้

5.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาการคิด

มีผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการสอน/กระบวนการสอน/วิธีการสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการทางด้านการคิดของผู้เรียน โดยได้นำไปทดลองใช้สอนกลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่า สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น ดังผลงานวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการสอนของวิลเลียมส์ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย วินัย สอนดี (2534) การใช้การเล่าเรื่องและตั้งคำถามให้เด็กคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล และภาษาของเด็กปฐมวัย โดย สุวรรณ ไชยะชนะ (2537) การใช้การสอนแบบเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ในวิชาหลัก การศึกษาเพื่อพัฒนาการคิดของนิสิตคณะครุศาสตร์ โดย อุทัย บุญประเสริฐ (2538) การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดของสเตอร์น เบิร์ก โดย กนิษฐา พวงไพบูลย์ (2542) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเว็บควอสท ในระดับชั้นประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนานาชาติเกสินี กรุงเทพมหานคร โดย ปิยะรัตน์ คัญทัพ (2545) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบช่วยส่งเสริมศักยภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล โดยอุทัยรัตน์ ธรเสนา (2546) และการพัฒนารูปแบบการสอนด้วยการถ่ายโยงเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย สายสุนีย์ เดิมสินสุข (2548)

5.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวาดภาพกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอัจฉรา แยมสำรวจ (2518) ต่อมากัมปนาท วัชรธนาคม (2534) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า เทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เทียบความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน เทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก และในปี 2539 สุภาพร เลียงเรืองแสง ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์กับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกัน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาในทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนในรายสมรรถภาพย่อยในคำถามที่ 2 และ 3 แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ จากผลงานวิจัยที่น่าเสนอ จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกเป็นส่วนมากกับความสามารถด้านการคิด

5.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการทักษะการคิดในการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

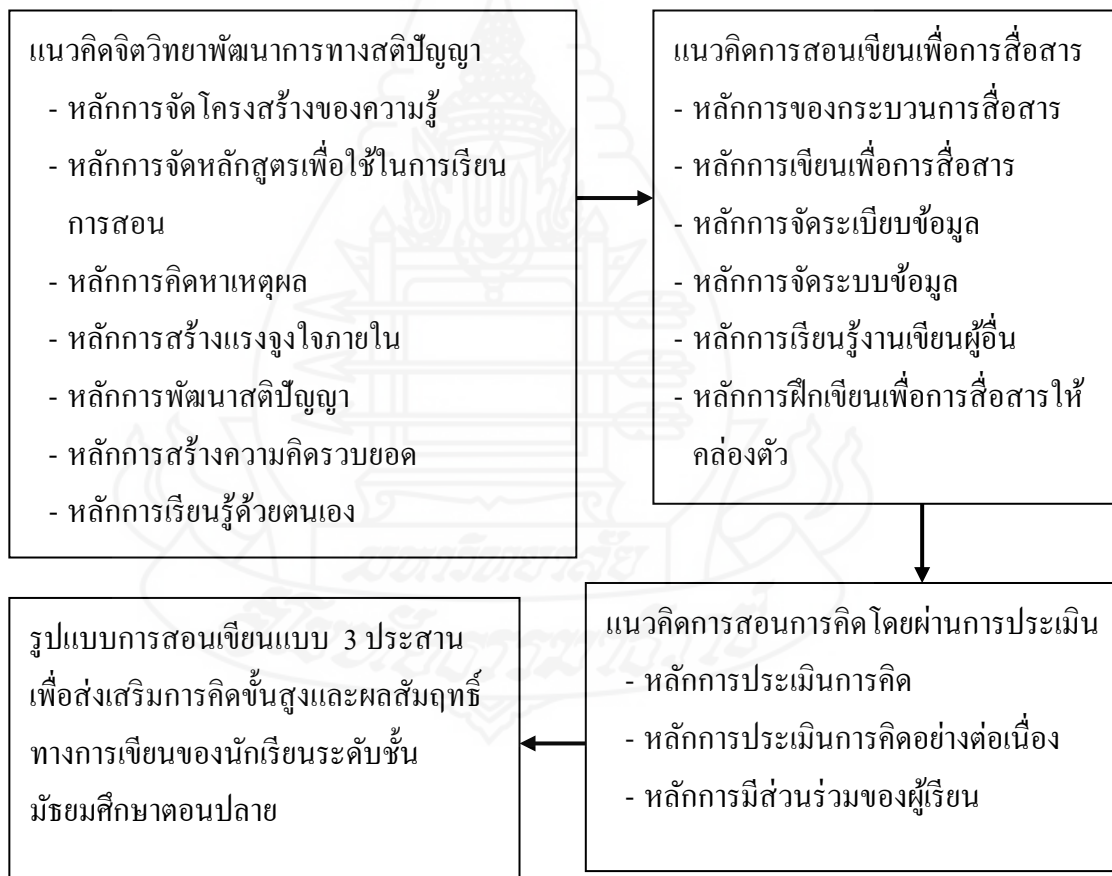
เท่าที่พบในประเทศไทย มีงานวิจัยของ ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2536) ที่ได้พยายามบูรณาการทักษะการคิดเข้าไปในการสอนกลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน ซึ่งก็ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ กล่าวโดยสรุปได้ว่าการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะการคิดขั้นสูง ดังนั้นการจัดหลักสูตรและรูปแบบการสอนจึงควรเน้นคุณภาพของการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ แต่กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมลักษณะดังกล่าวยังมีน้อยมาก และไม่ได้ส่งเสริมการคิดขั้นสูงเท่าที่ควร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงได้ ดังแสดงในภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดแบบ 3 ประสาน

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดแบบ 3 ประสาน

1. การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วย การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสอนและรูปแบบการสอนเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียน มีเป้าหมายเพื่อสร้าง ต้นแบบรูปแบบการสอนเขียนใช้ในการวิจัย

1.3 การตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีเป้าหมายเพื่อให้ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบร่างต้นแบบรูปแบบการสอนเขียนที่สร้างขึ้น

2. การวิจัยระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วย การดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่สร้างขึ้น

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

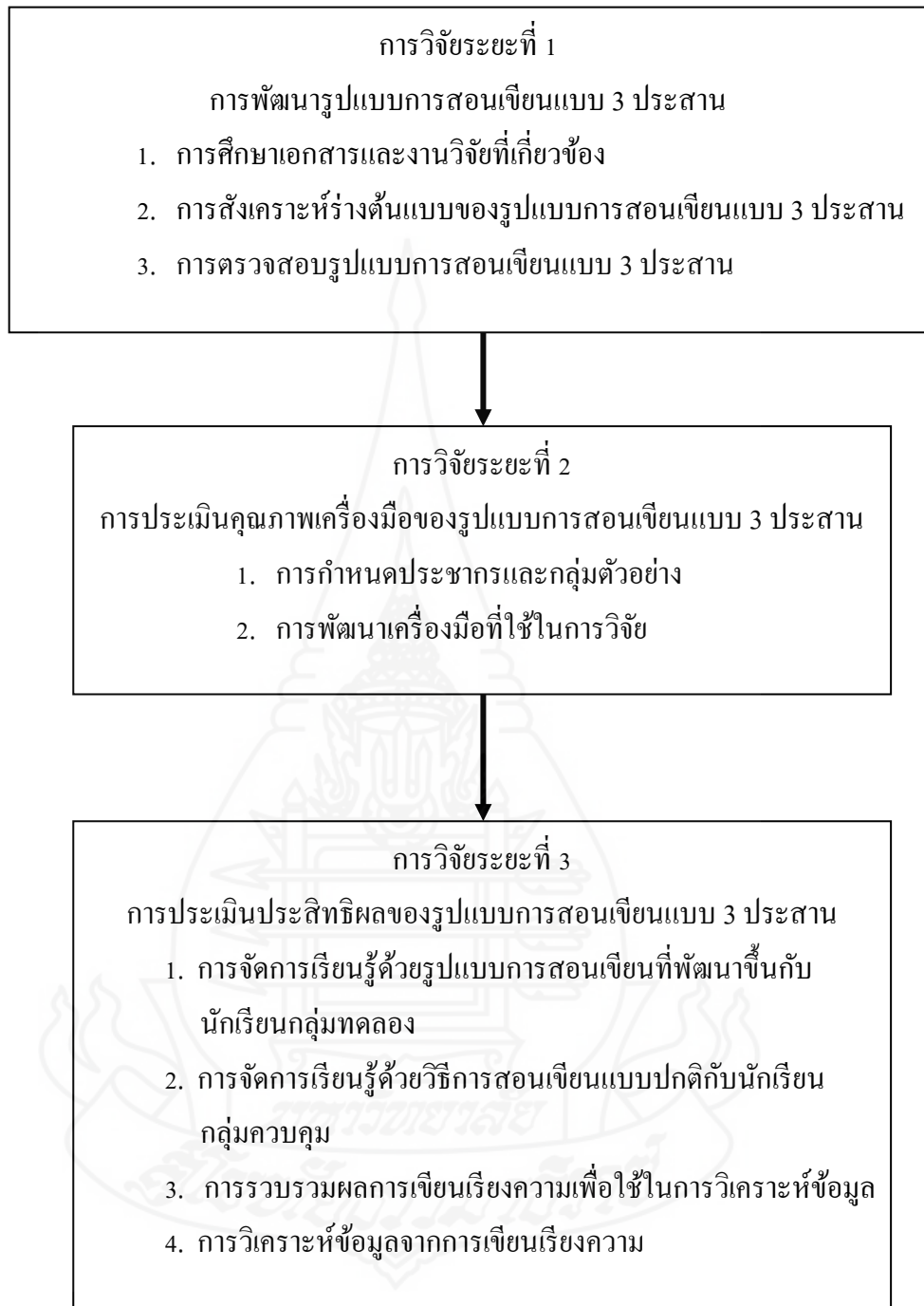
3.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลอง มีเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลระหว่างสอนไปใช้ในการตรวจสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเขียนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุมมี เป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลระหว่างสอนไปใช้ในการตรวจสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การรวบรวมผลการเขียนเรียงความเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีเป้าหมายเพื่อ นำผลการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปประเมินและวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนเรียงความ มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน สรุปเป็นขั้นตอนการ วิจัย ดังภาพที่ 3.2 ดังนี้

ภาพที่ 3.2 สรุปรูปขั้นตอนการวิจัยแบบ 3 ประสาน

รายละเอียดของการวิจัยทั้ง 3 ระยะ มีดังนี้

1. วิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ระยะที่ 1 ประชากร คือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 ท่าน และด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน รวม 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย มีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) การสังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียน และ (3) การตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน แต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1.1 รูปแบบและการพัฒนารูปแบบการสอนเขียน ดำเนินการโดยศึกษารูปแบบการสอนของนักการศึกษา ได้แก่ แนวคิดของ Joyee และ Weil (2000) ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2546) สายสุนีย์ เดิมสินสุข (2548) และทิสนา เขมมณี (2550)

1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่ สายสุนีย์ เดิมสินสุข (2548) และทิสนา เขมมณี (2550) หลังจากนั้นนำแนวคิดที่ได้มาสังเคราะห์ใช้เป็นกรอบองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนที่ครอบคลุมทุกแนวคิดของนักการศึกษา

2) การออกแบบรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนาการสอนเขียน ดำเนินการศึกษารูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธินิยมนที่ทิสนา เขมมณี (2550) นำเสนอไว้ ใช้เป็นฐานการออกแบบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

3) การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยศึกษาแนวคิดการพัฒนารูปแบบการสอนของละเอียด รักษ์เฝ้า (2540) Joyce และ Weil (2000) และ Clark (2000) ใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนของงานวิจัย

1.1.2 จิตวิทยาการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการสอนคิด

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการโดยศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ (Bruner) แนวคิดการคิดวิเคราะห์ของประพันธ์ สุเสารัจ (2556) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 1979) และของมาร์ซาโน (Marzano, 2001) แนวคิดสร้างสรรค์ของประพันธ์ สุเสารัจ (2551) แนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินของกลุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University (1999) และแนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการคิดของชนาธิป พรกุล (2554) ใช้เป็นฐานในการวิจัย

1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเขียน

ดำเนินการโดยศึกษากระบวนการสื่อสารของชนาธิป พรกุล (2552) ความรู้เกี่ยวกับการเขียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ ใช้เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนในการวิจัย

1.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาการคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การใช้รูปแบบที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังตัวอย่างการศึกษาของเซฟเฟอร์ (Shepherd, 1998) ที่ศึกษารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาในวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ของนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของแคมเบลล์และแอสตันลีย์ แก้ปัญหาในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แล้ววัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ โคเฮน (Cohen, 1975) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 6 และ 7 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2546) ที่วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการสังเคราะห์ และทักษะการประเมิน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

1.2 ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยแบ่งขั้นตอนการร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานออกเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา ดำเนินการโดยนำสาระสำคัญของแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วย การจัดโครงสร้างของความรู้ การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน การคิดแบบหยั่งรู้ การสร้างแรงจูงใจภายใน พัฒนาการทางสติปัญญา การสร้างความคิดรวบยอด และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้การวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา ผลการวิเคราะห์ได้หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา 7 หลักการ ประกอบด้วย (1) หลักการจัดโครงสร้างของความรู้ (2) หลักการจัดหลักสูตรเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (3) หลักการคิดหาเหตุผล (4) หลักการสร้างแรงจูงใจภายใน (5) หลักการพัฒนาสติปัญญา (6) หลักการสร้างความคิดรวบยอด และ (7) หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2.2 การวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ดำเนินการโดยนำสาระสำคัญของแนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการของการสื่อสาร วิธีการส่งสาร การจัดระเบียบข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน การเรียนรู้งานเขียนของผู้อื่น และการฝึกเขียนเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ผู้การวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ผลการวิเคราะห์ได้หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร 6 หลักการ ประกอบด้วย (1) หลักการของกระบวนการสื่อสาร (2) หลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร (3) หลักการจัดระเบียบข้อมูล (4) หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน (5) หลักการเรียนรู้จากงานเขียนผู้อื่น และ (6) หลักการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารให้คล่องตัว

1.2.3 การวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ดำเนินการโดยนำสาระสำคัญของแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์การประเมินการคิด การประเมินการคิดเป็นวิธีการตรวจสอบการคิดของตนเอง การประเมินการคิดเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายของการประเมินการคิด และผู้ประเมินการคิด ผู้การวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ผลการวิเคราะห์ได้หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน 3 หลักการ ประกอบด้วย (1) หลักการประเมินการคิด (2) หลักการประเมินการคิดอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน และ (3) หลักการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1.2.4 การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการ โดยนำหลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา หลักการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และ หลักการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ผู้การสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักการของรูปแบบ การสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ได้หลักการของรูปแบบการสอนเขียน 5 หลักการ ประกอบด้วย (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ ในการเขียน (2) การศึกษาตัวอย่างงานเขียนของคนอื่น (3) การจัดกระทำกับข้อมูล (4) การสร้างความรู้ ใหม่ และ(5) การฝึกเขียนสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ในการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำหลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 1.2.4 ผู้การสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ในการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการ สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ในการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ได้แนวทางการเขียน 8 แนวทาง ประกอบด้วย (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนการฝึกเขียน (2) การศึกษาและวิเคราะห์ ตัวอย่างงานเขียนของคนอื่น (3) การสรุปแนวคิดที่ได้จากงานเขียนคนอื่น (4) การวางแผนการฝึก เขียนและออกแบบเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน (5) การฝึกฝนลงมือเขียน (6) การประเมินผล งานการเขียน (7) การสะท้อนผลการเขียนเพื่อปรับแก้ และ(8) การฝึกเขียนในสถานการณ์ใหม่

1.2.6 การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ในการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่สังเคราะห์ได้ทั้ง 8 แนวทางในข้อ 1.2.5 ผู้การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนของ รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์ได้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขึ้นเตรียมแนวคิดก่อนเขียน (2) การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน (3) การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน (4) การสร้าง ขั้นตอนการเขียน (5) การฝึกฝนลงมือเขียน (6) การประเมินผลงานการเขียน และ (7) การค้นหา หัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

1.2.7 การสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ทั้ง 7 ขั้นตอนในข้อ 1.2.6 ผู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงาน เขียนที่คัดสรร เพื่อให้ให้นักเรียนในกลุ่มการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สรุปผลการศึกษาลงในใบงาน ตามกรอบ หัวข้อย่อยที่กำหนดไว้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หัวข้อที่กำหนดให้

- 1) วัตถุประสงค์ในการเขียน
- 2) โครงสร้างในการเขียน
- 3) การใช้สำนวนภาษา
- 4) องค์ประกอบของเนื้อหา
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลตามกรอบหัวข้อย่อยในขั้นที่ 1 ทั้ง 5 ประเด็น ไปจัดทำผังความคิดเพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบ โครงเรื่องการเขียนต่อไป

ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนด้านองค์ประกอบรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนวาง โครงเรื่องการเขียน หัวข้อใหม่ และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้น ไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ ตัวอย่างผลงานการเขียนตามประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวาง โครงเรื่องใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ

1.2.8 ผลการสังเคราะห์บทบาทผู้สอนและนักเรียนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ

3 **ประสาน** ดำเนินการโดยกำหนดบทบาทผู้สอน และบทบาทนักเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

ครูผู้สอนกำหนดตัวอย่างรูปแบบการเขียนของคนอื่นให้ผู้เรียนใช้เป็นฐานในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมแนวคิดในการเขียนของตนเอง

ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเขียนของคนอื่น และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดระบบข้อมูลเดิม และสรุป ข้อมูลใหม่ แล้วสังเคราะห์เป็นวัตถุประสงค์ในการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

ครูผู้สอนนำตัวอย่างรูปแบบการสอนของคนอื่นให้แต่ละกลุ่มเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ เพื่อช่วยกันสรุปรูปแบบการเขียนเรื่องดังกล่าวเชื่อมโยงไปยังแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาด้วยการจัดกระทำกับข้อมูลแล้วสรุปตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนดไว้

ผู้เรียนนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำผังความคิดลงในใบงานที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานการเขียนที่สร้างขึ้นอย่างละเอียด

ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียนด้านองค์ประกอบ เนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และกลไกในการเขียน ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์และหาการคิดสร้างสรรค์จากองค์ประกอบย่อยของการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน

ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียน แต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบการเขียนเป็นของตนเอง ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนวางโครงเรื่องการเขียนตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

ผู้เรียนแต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนวางโครงเรื่องการเขียนหัวข้อใหม่ เพื่อใช้เป็นกรอบในการฝึกฝนลงมือเขียน

ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน

ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนลงมือฝึกฝนการเขียนตามรูปแบบการเขียน และขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้

ผู้เรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องงานเขียนของคนอื่นที่กำหนดไว้ให้ละเอียดและจับประเด็นของเรื่อง ที่อ่านเขียนลงในใบงานที่กำหนดไว้ วิเคราะห์เนื้อหาเรื่องที่อ่าน ด้วยการแยกองค์ประกอบเป็นประเด็นสำคัญๆ และนำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ต่อกัน ในแต่ละประเด็น จัดลำดับความสำคัญทำเป็นแผนภาพโครงเรื่องเพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนของตนเอง ลงมือฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนของรูปแบบการเขียนที่ตนเองสร้างขึ้น ผู้เรียนปรับปรุงปรับ ขัดเกลาสำนวน โดยการเพิ่มเติมรายละเอียดที่ขาดหายไปตลอดจนแก้ไขตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง นำผลงานการเขียนของตนเองมาแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ผลงานการเขียนมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน

ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนของตนเอง ตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน หากมีข้อมูลที่เขียนขึ้น ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนปรับแก้ไขให้สมบูรณ์

ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนของตนเอง ตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่สร้างขึ้น ผู้เรียนปรับแก้ไขข้อมูลการเขียนที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนนำผลงานการเขียนที่ปรับแก้แล้วส่งครูผู้สอน

ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

ครูผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนของคนอื่นตามรูปแบบที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาประเด็นที่ใช้เป็นหัวข้อเรื่อง เพื่อจัดทำโครงเรื่องและฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ กำหนดให้ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผล เพื่อปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำเสนอครูผู้สอน

ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างการเขียนของคนอื่นตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาประเด็นที่ตนเองสนใจใช้เป็นหัวข้อใหม่ในการฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนการเขียนของตนเองให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนเสร็จแล้วไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียน เพื่อปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนหัวข้อใหม่ส่งครูผู้สอน

1.2.9 ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเรียงความสรุปได้ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเขียนก่อนเรียน กำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเขียนเรียงความก่อนเรียนตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเขียนระหว่างเรียน กำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความตามประเด็นย่อยๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเขียนหลังเรียน กำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความภายหลังการเรียนรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

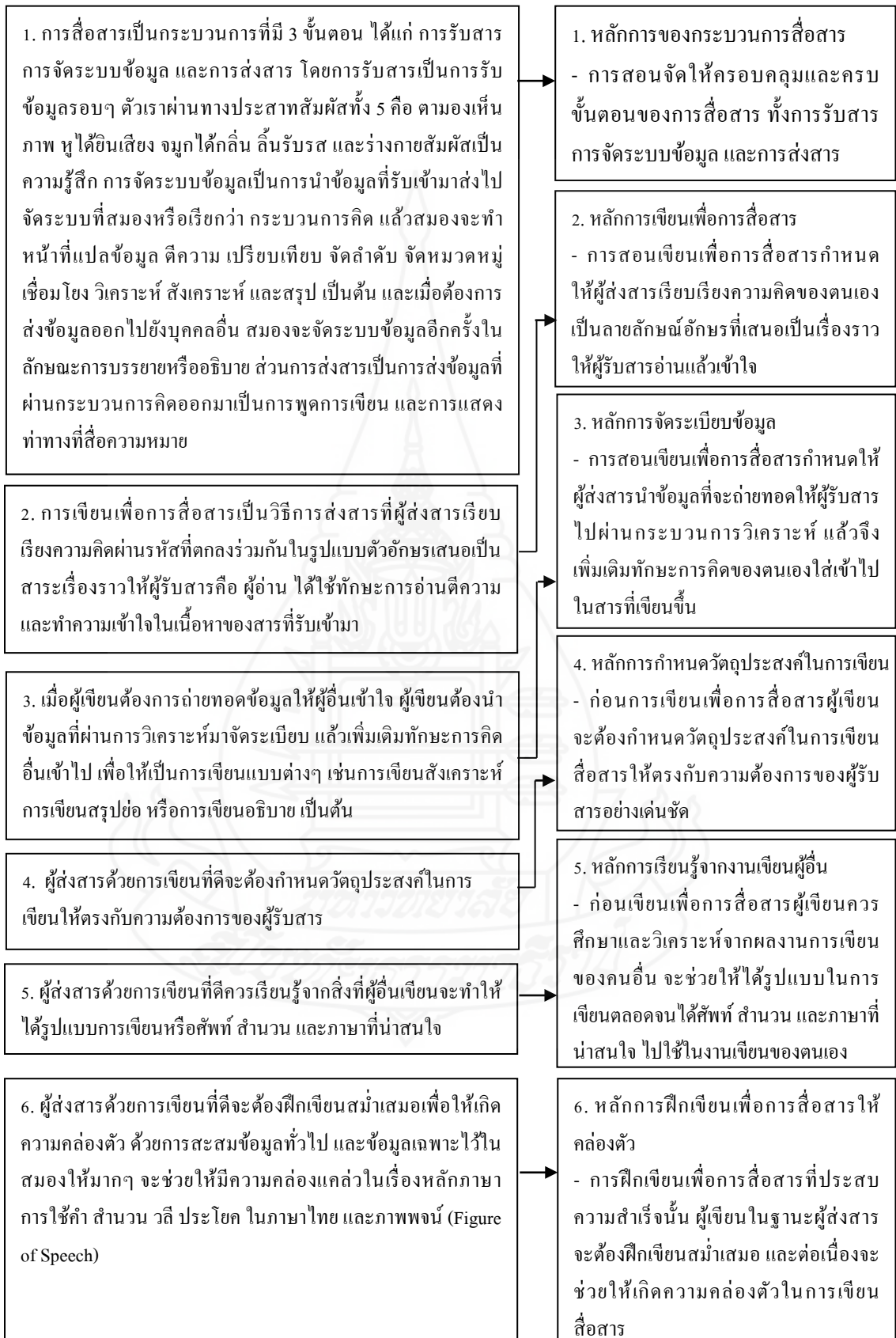

แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

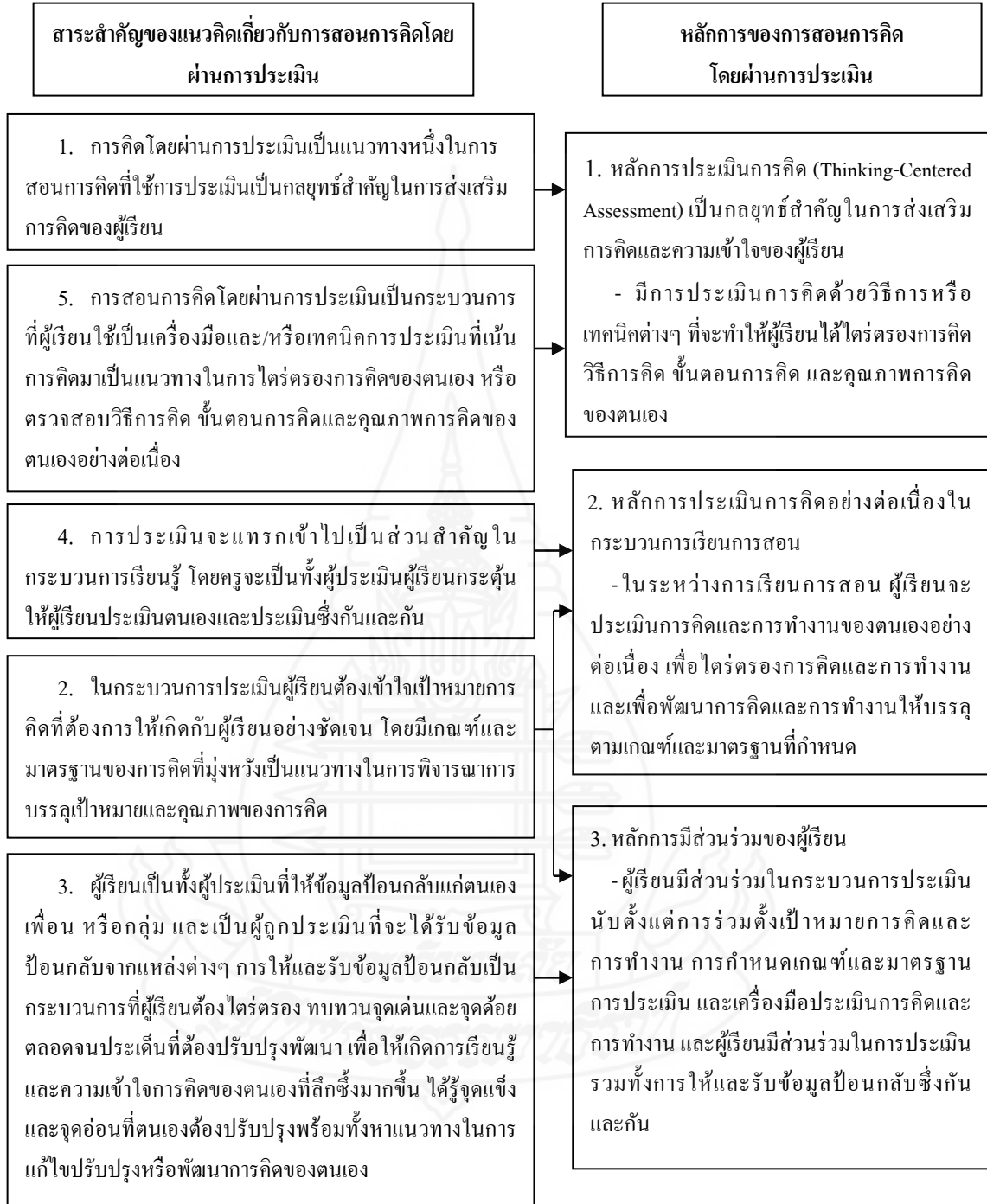
1) การวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา

2) การวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร

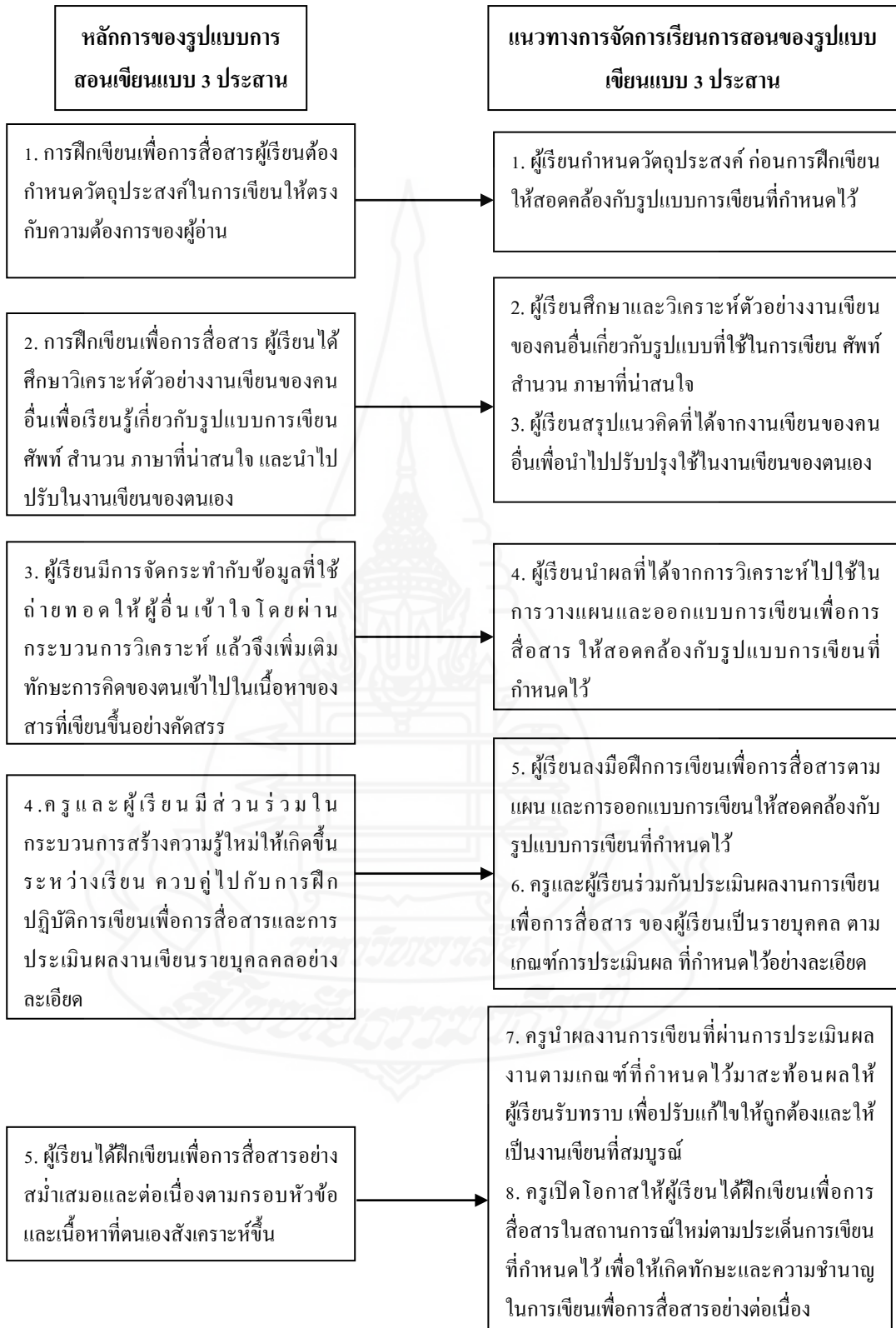
3) การวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

4) การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

5) การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

6) การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน

เขียนแบบ 3 ประสาน

7) การสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ
3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน แต่ละขั้น มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น	ผลลัพธ์ของการคิดขั้นสูง
ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สรุปผลการศึกษาลงในใบงาน ตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนดไว้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>1.1 ครูผู้สอนกำหนดตัวอย่างรูปแบบการเขียนของคนอื่นให้ผู้เรียนใช้เป็นฐานในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมแนวคิดในการเขียนของตนเอง</p> <p>1.2 ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเขียนของคนอื่น และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดระบบข้อมูลเดิม และสรุป ข้อมูลใหม่ แล้วสังเคราะห์เป็นวัตถุประสงค์ในการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p>	การคิดวิเคราะห์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 7 ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น	ผลลัพธ์ ของการคิดขั้นสูง
ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยง ข้อมูลสู่การเขียน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลทีวิเคราะห์ได้ไปจัดทำผังความคิดเพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบโครงเรื่องการเขียนต่อไป</p> <p>2.1 ครูผู้สอนนำตัวอย่างรูปแบบการสอนของคนอื่นให้แต่ละกลุ่มเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ เพื่อช่วยกันสรุปรูปแบบการเขียนเรื่องดังกล่าวเชื่อมโยงไปยังแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาด้วยการจัดกระทำกับข้อมูลแล้วสรุปตามกรอบหัวข้อที่กำหนดไว้</p> <p>2.2 ผู้เรียนนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำผังความคิดลงในใบงานที่กำหนดไว้</p>	การคิดวิเคราะห์
ขั้นที่ 3 การสร้างความ เข้าใจในการประเมินงาน เขียน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียน ด้านองค์ประกอบรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์</p> <p>3.1 ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานการเขียนที่สร้างขึ้นอย่างละเอียด</p> <p>3.2 ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียน ด้านองค์ประกอบ เนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และกลไกในการเขียน</p> <p>3.3 ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์และหาการคิดสร้างสรรค์จากองค์ประกอบย่อยของการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้</p>	การคิดวิเคราะห์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 7 ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น	ผลลัพธ์ ของการคิดขั้นสูง
ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอน การเขียน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนวางโครงเรื่องการเขียน หัวข้อใหม่ และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p> <p>4.1 ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียน แต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบการเขียนเป็นของตนเอง</p> <p>4.2 ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนวางโครงเรื่องการเขียนตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p> <p>4.3 ผู้เรียนแต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p> <p>4.4 ผู้เรียนแต่ละคนวางโครงเรื่องการเขียนหัวข้อใหม่เพื่อใช้เป็นกรอบในการฝึกฝนลงมือเขียน</p>	การคิดสร้างสรรค์
ขั้นที่ 5 การฝึกฝน ลงมือเขียน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน</p> <p>5.1 ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนลงมือฝึกฝนการเขียนตามรูปแบบการเขียนและขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้</p> <p>5.2 ผู้เรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องงานเขียนของคนอื่นที่กำหนดไว้ให้ละเอียดและจับประเด็นของเรื่อง ที่อ่านเขียนลงในใบงานที่กำหนดไว้</p> <p>5.3 ผู้เรียนวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องที่อ่าน ด้วยการแยกองค์ประกอบเป็นประเด็นสำคัญๆ และนำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ต่อกัน ในแต่ละประเด็น</p> <p>5.4 ผู้เรียนจัดลำดับความสำคัญทำเป็นแผนภาพโครงเรื่องเพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนของตนเอง</p>	การคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 7 ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น	ผลลัพธ์ ของการคิดขั้นสูง
	<p>5.5 ลงมือฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนของรูปแบบการเขียนที่ตนเองสร้างขึ้น</p> <p>5.6 ผู้เรียนปรับปรุงปรับขัดเกลา จำนวน โดยการเพิ่มเติมรายละเอียดที่ขาดหายไปตลอดจนแก้ไขตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง</p> <p>5.7 นำผลงานการเขียนของตนเองมาแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ผลงานการเขียนมีความสมบูรณ์มากที่สุด</p>	
<p>ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้น ไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>6.1 ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนของตนเองตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน หากมีข้อมูลที่เขียนขึ้นไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนปรับแก้ให้สมบูรณ์</p> <p>6.2 ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนของตนเองตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่สร้างขึ้น</p> <p>6.3 ผู้เรียนปรับแก้ข้อมูลการเขียนที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนนำผลงานการเขียนที่ปรับแก้แล้วส่งครูผู้สอน</p>	<p>การคิดสร้างสรรค์</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 7 ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น	ผลลัพธ์ ของการคิดขั้นสูง
<p>ขั้นที่ 7 การค้นหา หัวข้อใหม่ เพื่อฝึกเขียน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียน ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนตาม ประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวางโครงเรื่องใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิด ความคล่องแคล่วและชำนาญ</p> <p>7.1 ครูผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่าง ผลงานการเขียนของคนอื่นตามรูปแบบที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาประเด็นที่ใช้เป็นหัวข้อเรื่อง เพื่อจัดทำ โครงเรื่องและฝึกฝนการเขียนให้เกิดความ คล่องแคล่วและชำนาญ</p> <p>7.2 กำหนดให้ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนไป ตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผล เพื่อปรับแก้ให้ สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำเสนอครูผู้สอน</p>	<p>การคิดวิเคราะห์</p>
	<p>7.3 ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างการเขียนของ คนอื่นตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหา ประเด็นที่ตนเองสนใจใช้เป็นหัวข้อใหม่ในการ ฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนการเขียนของตนเองให้ เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ</p> <p>7.4 ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนเสร็จแล้วไป ตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียน เพื่อ ปรับแก้ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียน นำชิ้นงานการเขียนหัวข้อใหม่สู่ครูผู้สอน</p>	

8) การสังเคราะห์บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียนของรูปแบบการเขียนแบบ 3 ประสาน

ตารางที่ 3.2 ผลการสังเคราะห์บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียนของรูปแบบการเขียนแบบ 3 ประสาน

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน - ผู้เรียนได้วัตถุประสงค์ในการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>- ครูผู้สอนกำหนดตัวอย่างรูปแบบการเขียนเรียงความของคนอื่นให้ผู้เรียนใช้เป็นฐานในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมแนวคิดในการเขียนของตนเอง</p>	<p>- ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเขียนเรียงความของคนอื่นและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดระบบข้อมูลเดิม และสรุปข้อมูลใหม่ แล้วสังเคราะห์เป็นวัตถุประสงค์ในการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p>
<p>ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน - ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงข้อมูลรูปแบบการเขียนเรียงความสู่แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา</p>	<p>- ครูผู้สอนนำตัวอย่างรูปแบบการเขียนเรียงความของคนอื่นให้แต่ละกลุ่มเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์เพื่อช่วยกันสรุปรูปแบบการเขียนเรียงความเรื่องดังกล่าวเชื่อมโยงไปยังแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาด้วยการจัดกระทำกับข้อมูลแล้วสรุปตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนดไว้</p>	<p>- ผู้เรียนนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำผังความคิดลงในใบงานที่กำหนดไว้</p>

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน</p> <p>- ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเรียงความ และเกณฑ์การประเมินผล ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสังเคราะห์</p>	<p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานการเขียนเรียงความที่สร้างขึ้นอย่างละเอียด</p>	<p>- ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเรียงความ ด้านองค์ประกอบเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และกลไกในการเขียน</p> <p>- ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์และหาการคิดสร้างสรรค์จากองค์ประกอบย่อยของการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้</p>
<p>ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน</p> <p>- ผู้เรียนแต่ละคนมีขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบการเขียนเรียงความที่กำหนดไว้เป็นของตนเอง</p>	<p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนเรียงความตามรูปแบบการเขียนเป็นของตนเอง</p> <p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนวางโครงเรื่องการเขียนเรียงความตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>- ผู้เรียนแต่ละคนจัดทำขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนเรียงความที่กำหนดไว้</p> <p>- ผู้เรียนแต่ละคนวางโครงเรื่องการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ เพื่อใช้เป็นกรอบในการฝึกฝนลงมือเขียน</p>
<p>ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน</p> <p>- ผู้เรียนลงมือฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนลงมือฝึกฝนการเขียนเรียงความตามรูปแบบการเขียนและขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>- ผู้เรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องงานเขียนเรียงความของคนอื่นที่กำหนดไว้ให้ละเอียดและจับประเด็นของเรื่อง ที่อ่านเขียนลงในใบงานที่กำหนดไว้</p>

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องที่อ่านด้วยการแยกองค์ประกอบเป็นประเด็นสำคัญๆ และนำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ต่อกัน ในแต่ละประเด็น - ผู้เรียนจัดลำดับความสำคัญทำเป็นแผนภาพ โครงเรื่องเพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความของตนเอง - ผู้เรียนลงมือฝึกฝนการเขียนเรียงความตามขั้นตอนของรูปแบบการเขียนที่ตนเองสร้างขึ้น - ผู้เรียนปรับปรุงปรับขัดเกลา ส่วนงาน โดยการเพิ่มเติมรายละเอียดที่ขาดหายไปตลอดจนแก้ไขตัวสะกด การันต์ให้ถูกต้อง - ผู้เรียนนำผลงานการเขียนเรียงความของตนเองมาแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ผลงานการเขียนมีความสมบูรณ์มากที่สุด
<p>ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน</p> <p>- ผู้เรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยในชิ้นงานการเขียนของตนเอง</p>	<p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนเรียงความของตนเองตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน หากมีข้อมูลที่เขียนขึ้น ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนปรับแก้ไขให้สมบูรณ์</p>	<p>- ผู้เรียนแต่ละคนนำผลงานการเขียนเรียงความของตนเองตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่สร้างขึ้น</p> <p>- ผู้เรียนปรับแก้ไขข้อมูลการเขียนที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้</p> <p>- ผู้เรียนนำผลงานการเขียนที่ปรับแก้แล้วส่งครูผู้สอน</p>

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่ เพื่อฝึกเขียน</p> <p>-ผู้เรียน ได้ฝึกฝนการเขียนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหัวข้อเรื่องที่ตนเองสนใจ</p>	<p>- ครูผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนเรียงความของคนอื่นตามรูปแบบที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาประเด็นที่ใช้เป็นหัวข้อเรื่อง เพื่อจัดทำโครงเรื่องและฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ</p>	<p>- ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างการเขียนของคนอื่นตามรูปแบบการเขียนเรียงความที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาประเด็นที่ตนเองสนใจใช้เป็นหัวข้อใหม่ในการฝึกฝนการเขียนตามขั้นตอนการเขียนของตนเองให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ</p>
	<p>- ครูผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผล เพื่อปรับแก้ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำเสนอครูผู้สอน</p>	<p>- ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนเสร็จแล้วไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียน เพื่อปรับแก้ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้</p> <p>- ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนหัวข้อใหม่สู่ครูผู้สอน</p>

9) การสังเคราะห์แนวทางการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ตารางที่ 3.3 การสังเคราะห์แนวทางการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

กิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 การวัดและประเมินผลก่อนเรียน	- กำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเขียนเรียงความก่อนเรียนตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน	- กำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความตามประเด็นย่อยๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 3 การวัดและประเมินผลหลังเรียน	- กำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความภายหลังการเรียนรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

1.3 ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียน

การตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผู้วิจัยจัดทำเป็นแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นและเสนอแนะ โดยนำเสนอแบบประเมินที่สร้างขึ้น รวม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนไว้ 5 ระดับ และกำหนดประเด็นการประเมิน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนการเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนการเขียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนการเขียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนการเขียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนการเขียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดประเด็นการประเมิน จำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา
- 2) ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร
- 3) ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอน การคิด โดยผ่านการประเมิน
- 4) ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน
- 5) ผลการสังเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน
- 6) ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน
- 7) ผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน
- 8) ผลการสังเคราะห์บทบาทผู้สอนและผู้เรียนของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน
- 9) ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน

ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วนชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเป็นอย่างดี

ระดับ 4 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์องค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วนชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเกือบทุก กิจกรรม แต่อาจจะยังมีบางกิจกรรมที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย

ระดับ 3 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ในระดับปานกลางมีองค์ประกอบ ต่างๆ ครบถ้วน มีความชัดเจนพอสมควร และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนพอสมควร และอาจจะมีบางกิจกรรมที่ยังไม่สอดคล้องหรือต้องปรับปรุง แก้ไขบ้าง

ระดับ 2 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังขาดความสมบูรณ์ อาจขาดบางองค์ประกอบ หรือบางองค์ประกอบที่ยังไม่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนน้อย ควรปรับปรุงแก้ไข

ระดับ 1 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสมบูรณ์ขาดหลายองค์ประกอบหรือไม่ ค่อยชัดเจนมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเกือบทุกกิจกรรมไม่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของ รูปแบบการสอนเขียนควรปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง

กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อประเมินคุณภาพ จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ
- 3) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

ส่วนที่ 3 การประเมินคุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ในการพัฒนานักเรียน ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียนในการพัฒนานักเรียน จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นต้นแบบจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) กระบวนการของรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการคิดขั้นสูงในวิชาอื่นๆ ได้

3) แบบประเมินการคิดขั้นสูงที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการประเมินการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

4) กระบวนการวิจัย สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. วิจัยระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ระยะที่ 2 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในปีการศึกษา 2558 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยใช้ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความที่พัฒนาขึ้น ภาคเรียนที่ 1 ใช้ 35 คน และทดลองสอนภาคเรียนที่ 2 ใช้ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ และแบบประเมินการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าดัชนีความสอดคล้อง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และ (2) การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานของการวิจัยระยะที่ 2 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น รวม 2 ครั้ง โดยทดลองสอนครั้งที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 35 คน และทดลองสอนครั้งที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 40 คน

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แบบประเมินการคิดวิเคราะห์

ผู้วิจัยสังเคราะห์การวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านชิ้นงานการเขียนตามรูปแบบการเขียนเรียงความ ที่วัดจากการปฏิบัติจริง และกำหนดกรอบการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละองค์ประกอบในเชิงรูปธรรมของพฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ถึง

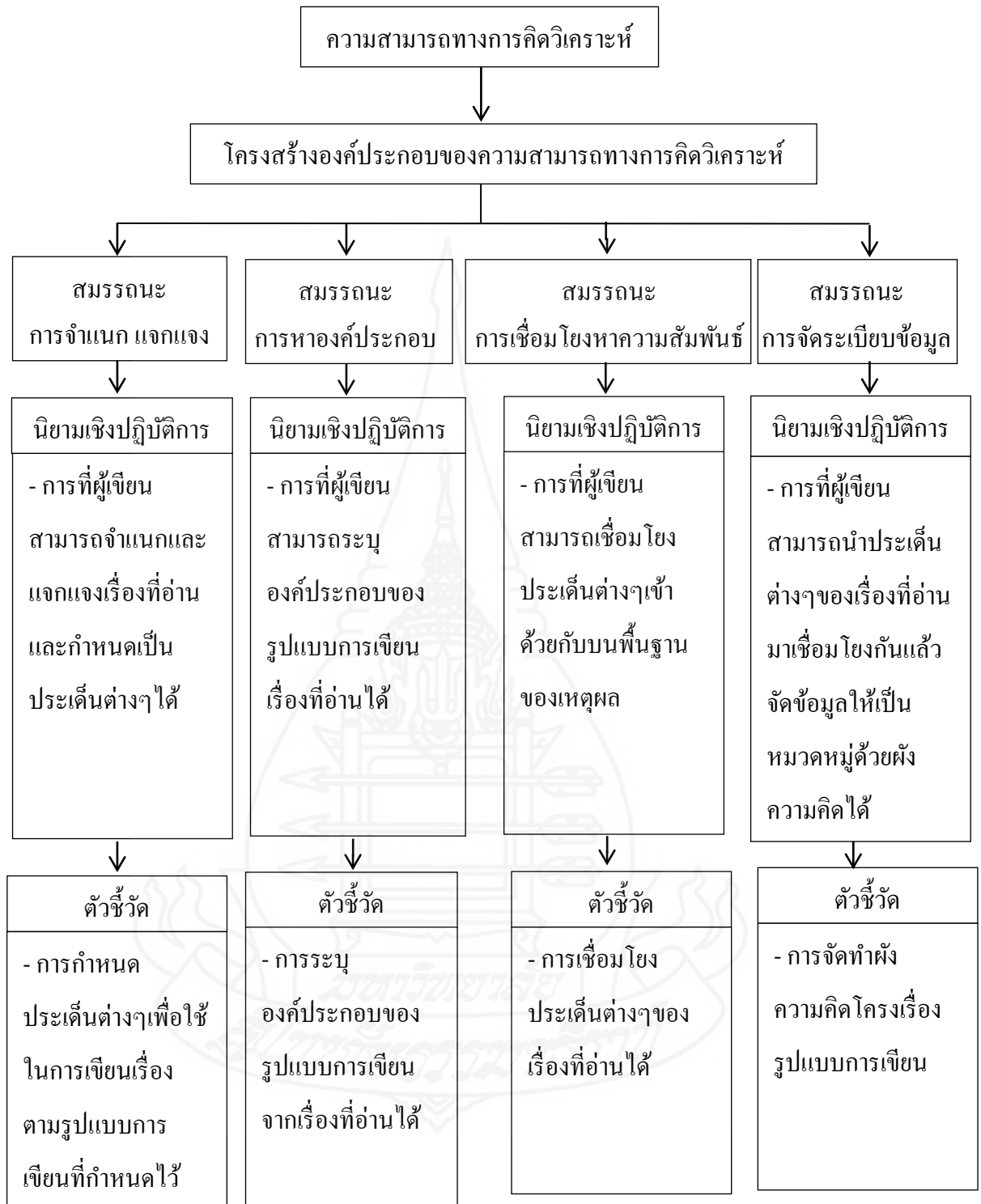
ลักษณะแต่ละองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สมรรถนะของการคิดวิเคราะห์ตามโครงการพัฒนาสื่อเสริมสร้างความสามารถและทักษะตามระดับคุณภาพของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ของสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) สมรรถนะด้านการจำแนก แยกแยะและเปรียบเทียบ
- 2) สมรรถนะด้านการสังเกต/รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบ
- 3) สมรรถนะด้านการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและการจัดระเบียบข้อมูล
- 4) สมรรถนะด้านการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นและการสรุปลง

ความเห็น

การนิยามเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกนิยามเชิงปฏิบัติการของสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ จำนวน 4 สมรรถนะย่อยเพื่อระบุเป็นตัวชี้วัดการเขียนเรียงความประกอบด้วย (1) สมรรถนะการจำแนก แยกแยะ (2) สมรรถนะการหาองค์ประกอบ (3) สมรรถนะการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และ (4) สมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล ดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 สมรรถนะการคิดวิเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ

ตารางที่ 3.5 การสังเคราะห์แบบวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์จากนิยามปฏิบัติการ

ชิ้นงานการเขียนของนักเรียน	ตัวชี้วัดองค์ประกอบความสามารถของการคิดวิเคราะห์			
	สมรรถนะการจำแนก แจกแจง (5)	สมรรถนะการหาคู่ประกอบ (5)	สมรรถนะการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ (5)	สมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล (5)
การเขียนเรียงความทั้ง 3 ประเด็น ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ	- การกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้	- การระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องที่อ่าน	- การเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องที่อ่านได้	- การจัดทำผังความคิดโครงเรื่องรูปแบบการเขียน
ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ				
ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ				

การกำหนดน้ำหนักคะแนนตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบความสามารถของการคิดวิเคราะห์

1) สมรรถนะการจำแนก แจกแจง กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ เพื่อใช้ในการเขียนเรื่องตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) สมรรถนะการหาองค์ประกอบ กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องทีอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องทีอ่านอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องทีอ่านอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องทีอ่านอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบของรูปแบบการเขียนจากเรื่องทีอ่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) สมรรถนะการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องทีอ่านได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องทีอ่านได้อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องทีอ่านได้อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องทีอ่านได้อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ของเรื่องทีอ่านได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) สมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ
ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถจัดทำผังความคิด โครงเรื่องรูปแบบ
การเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถจัดทำผังความคิด โครงเรื่องรูปแบบ
การเขียนอยู่ในระดับมาก

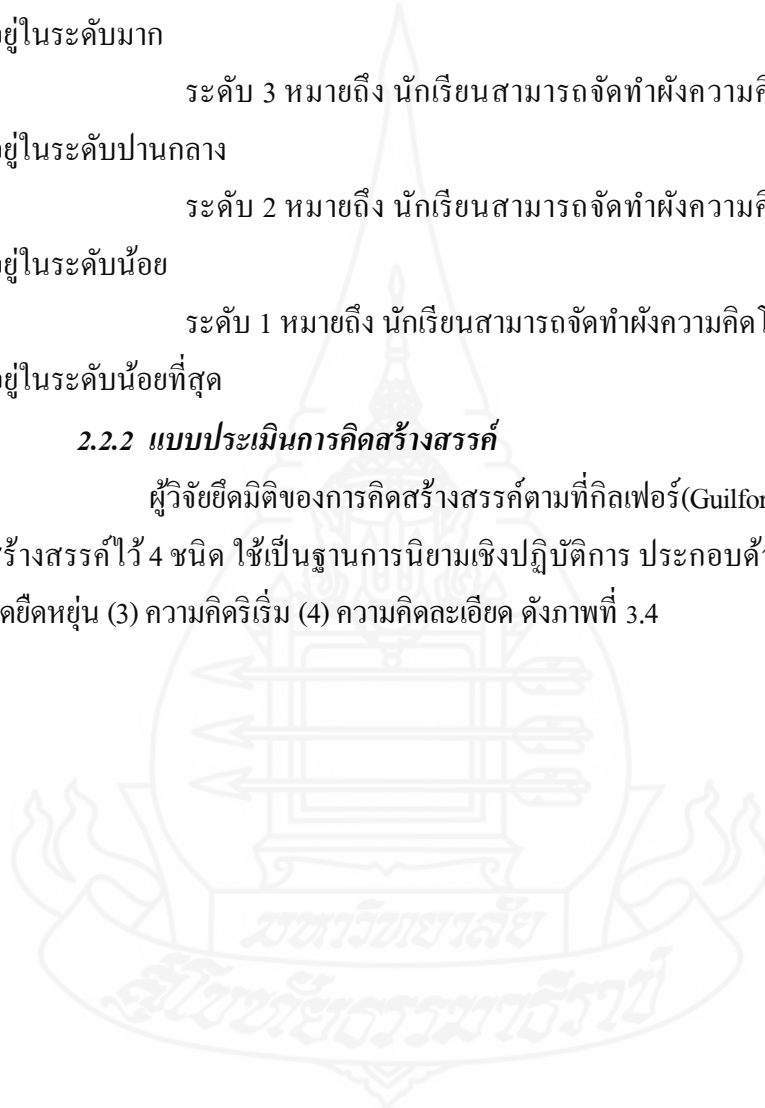
ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถจัดทำผังความคิด โครงเรื่องรูปแบบ
การเขียนอยู่ในระดับปานกลาง

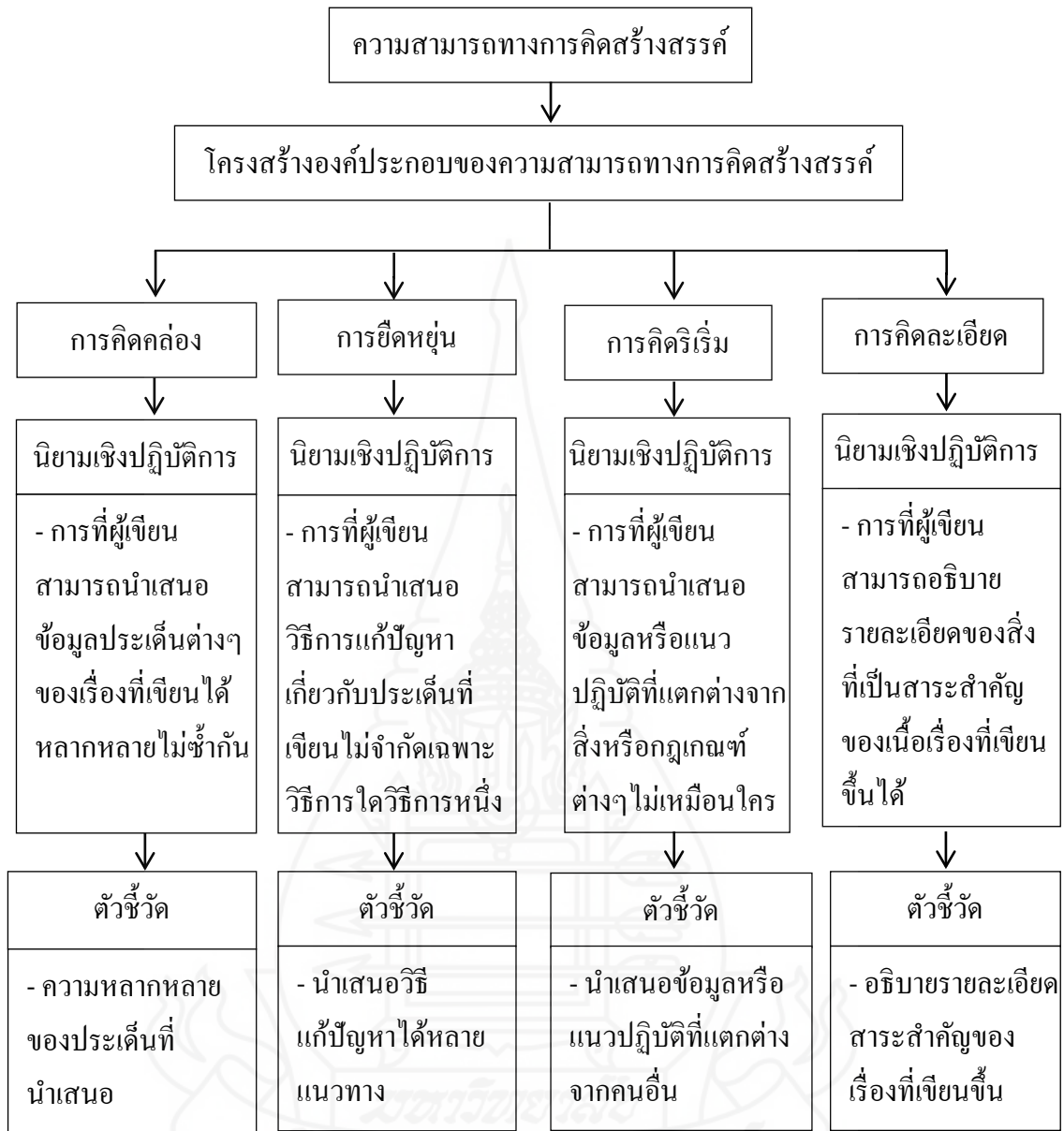
ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถจัดทำผังความคิด โครงเรื่องรูปแบบ
การเขียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถจัดทำผังความคิด โครงเรื่องรูปแบบ
การเขียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.2 แบบประเมินการคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยยึดมติของการคิดสร้างสรรค์ตามที่กิลฟอร์ด (Guilford, 1967, p. 12) จำแนก
ความคิดสร้างสรรค์ไว้ 4 ชนิด ใช้เป็นฐานการนิยามเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย (1) ความคิดคล่อง
(2) ความคิดยืดหยุ่น (3) ความคิดริเริ่ม (4) ความคิดละเอียด ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 สมรรถนะการคิดสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ

หลังจากได้ตัวชี้วัดของแต่ละสมรรถนะย่อยขององค์ประกอบความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่นพบว่า มีค่าความยากง่าย 0.47 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่า 0.883 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.6 และตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 การสังเคราะห์แบบวัดและประเมินการคิดสร้างสรรค์จากนิยามปฏิบัติการ

ชิ้นงานการเขียน ของนักเรียน	ตัวชี้วัดองค์ประกอบความสามารถของการคิดสร้างสรรค์			
	ความคิดคล่อง (5)	ความคิดยืดหยุ่น (5)	ความคิดริเริ่ม (5)	ความคิดละเอียด (5)
การเขียนเรียงความทั้ง 3 ประเด็น ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับ สัตว์เลี้ยงที่นักเรียน สนใจ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับ กิจกรรมจิตอาสาที่ นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับ ชนิดกีฬาที่นักเรียน สนใจ	- ความหลากหลาย ของประเด็นที่ นำเสนอ	- นำเสนอวิธีการ แก้ปัญหาได้ หลายแนวทาง	- นำเสนอ ข้อมูลหรือแนว ปฏิบัติที่ แตกต่างจาก คนอื่น	- อธิบาย รายละเอียด สาระสำคัญของ เรื่องที่เขียนขึ้น

การกำหนดน้ำหนักคะแนนตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบความสามารถของ การคิดสร้างสรรค์	การกำหนดน้ำหนักคะแนนตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบความสามารถของ
มากที่สุด	1) ความคิดคล่อง กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง ความหลากหลายของประเด็นที่นำเสนออยู่ในระดับ
ปานกลาง	ระดับ 4 หมายถึง ความหลากหลายของประเด็นที่นำเสนออยู่ในระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง ความหลากหลายของประเด็นที่นำเสนออยู่ในระดับ
น้อย	ระดับ 2 หมายถึง ความหลากหลายของประเด็นที่นำเสนออยู่ในระดับ
น้อยที่สุด	ระดับ 1 หมายถึง ความหลากหลายของประเด็นที่นำเสนออยู่ในระดับ

- 2) ความคิดยืดหยุ่น กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้
- ระดับ 5 หมายถึง นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 3) ความคิดริเริ่ม กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้
- ระดับ 5 หมายถึง นำเสนอข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง นำเสนอข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่นอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง นำเสนอข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่นอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง นำเสนอข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่นอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง นำเสนอข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 4) ความคิดละเอียด กำหนดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ ดังนี้
- ระดับ 5 หมายถึง อธิบายรายละเอียดสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง อธิบายรายละเอียดสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนขึ้นอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง อธิบายรายละเอียดสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง อธิบายรายละเอียดสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนขึ้นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง อธิบายรายละเอียดสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนขึ้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน

1) การสร้างประเด็นเพื่อฝึกเขียนตามรูปแบบการเขียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าความยากง่ายและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนด้วยการทดลองใช้ก่อนกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่า แบบทดสอบการเขียนเรียงความมีค่าความยากง่าย 0.46 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.883 หลังจากนั้นจึงไปสร้างผังข้อสอบการเขียนเรียงความรวม 3 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 3.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

กิจกรรมที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน	ประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้
ก่อนเรียน	1. ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี
ระหว่างเรียน	2. วิธีชีวิตของนกที่ผู้เรียนสนใจ 3. หัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน
หลังเรียน	4. เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก

ตารางที่ 3.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนเรียงความประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

กิจกรรมที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน	ประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้
ก่อนเรียน	1. จิตอาสา
ระหว่างเรียน	2. กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ 3. หัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม
หลังเรียน	4. จิตอาสากับการพัฒนาสังคม

ตารางที่ 3.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเขียนเรียงความประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

กิจกรรมที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน	ประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้
ก่อนเรียน	1. เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ.
ระหว่างเรียน	2. การฝึกฝนตนเองเพื่อการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียน 3. หัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจเกี่ยวกับชนิดกีฬา
หลังเรียน	4. ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส

2) การสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ แบบมาตรา
ประมาณค่า เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การตรวจผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียน โดยเกณฑ์การ
ประเมินผลงานการเขียนเรียงความประกอบด้วย องค์กรประกอบ เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการ
เขียน รวมคะแนนเต็ม 12 คะแนน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์กรประกอบ

องค์กรประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ
ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การใช้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์กรประกอบอื่นสนับสนุน

คะแนน 2 มีองค์กรประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่
น่าสนใจ และมีข้อมูล สนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด แต่ขาดข้อมูล
สนับสนุนอื่นๆ

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ
และมีข้อมูลสนับสนุนอื่น ๆ

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ
และมีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ อย่างหลากหลายและเด่นชัด

การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร และการเปรียบเทียบถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร และการเปรียบเทียบถูกต้อง สละสลวยและสื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร และการเปรียบเทียบถูกต้อง สละสลวยและสื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร และการเปรียบเทียบถูกต้อง สละสลวยและสื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน และสอดคล้องคำประพันธ์ประกอบได้เหมาะสม

กลไกในการเขียน

กลไกในการเขียน หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานการเขียนในภาพรวม เน้นความสะอาด และลายมือที่อ่านง่าย คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
คะแนน 1 ลายมืออ่านง่าย สะอาด แต่ขาดความเป็นระเบียบด้านช่องไฟและการเว้นวรรค

คะแนน 2 ลายมืออ่านง่าย สะอาด ช่องไฟ และการเว้นวรรคเป็นระเบียบ หลังจากสร้างเกณฑ์การประเมินผลงาน การเขียนเรียงความที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียนแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปสร้างแบบประเมินผลการเขียนเรียงความเพื่อใช้เป็นเครื่องมือบันทึกผลการเขียนเรียงความของนักเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.11

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 37 โรงเรียน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีห้องเรียนจำนวน 440 ห้องเรียน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 13,818 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนจัตุรัสวิทยาคาร อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้น แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากได้นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองมีนักเรียน 39 คน และกลุ่มควบคุมมีนักเรียน 40 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	กลุ่มทดลอง : O1 X1 O2
	กลุ่มควบคุม : O3 X2 O4

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลอง (2) การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มควบคุม (3) การรวบรวมผลการเขียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนเรียงความ แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเขียนเรียงความประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ การเขียนเรียงความประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ และการเขียนเรียงความประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ ใช้เวลาดำเนินการสอนเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ละ 5 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการสอนเขียนเรียงความให้นักเรียนกลุ่มทดลองรวม 15 ชั่วโมง

กิจกรรมการสอนเขียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเด็น ออกแบบไว้
ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1 กิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนอ่าน ตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนด้วยตนเอง

ชั่วโมงที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติใช้เวลาดำเนินการ ดังนี้

ชั่วโมงที่ 2 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน และการสร้างความเข้าใจในการประเมิงานเขียน โดยแต่ละขั้นตอนใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นเตรียมแนวคิดก่อนเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และค้นหาแนวคิดสำคัญ รวมทั้งเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่านใช้เป็นข้อมูลของกลุ่มออกไปนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน เน้นให้นักเรียนในกลุ่มสรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ในการเขียน โครงสร้างและองค์ประกอบของเนื้อหาสาระ ตลอดจนการใช้สำนวนภาษาเพื่อจัดทำเป็นผังความคิดของกลุ่มการเรียนรู้ของตนเอง

ขั้นสร้างความเข้าใจในการประเมิงานเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเรียน ควบคู่ไปกับเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

ชั่วโมงที่ 3 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างขั้นตอนการเขียน และการฝึกฝนลงมือเขียน โดยแต่ละขั้นตอนใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นสร้างขั้นตอนการเขียน เน้นให้นักเรียนแต่ละคนสร้างขั้นตอนการเขียนให้สอดคล้องกับ รูปแบบการเขียนเรียงความ โดยมีขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้ใช้เป็นแนวทางในสร้างขั้นตอนการเขียนเป็นของตนเอง 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกำหนดหัวเรื่อง (2) ขั้นกำหนดขอบเขตของเรื่อง (3) ขั้นรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง (4) ขั้นจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง (5) ขั้นวางโครงเรื่อง (6) ขั้นเขียนเนื้อเรื่อง และ (7) ขั้นตรวจสอบชิ้นงานการเขียนกับโครงเรื่อง

ขั้นฝึกฝนลงมือเขียน เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนเรียงความหัวข้อใหม่โดยใช้ขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้ เมื่อนักเรียนแต่ละคนเขียนชิ้นงานการเขียนของตนเองเรียบร้อยแล้ว ให้ปรับปรุงขัดเกลาสำนวนและสอดคล้องความคิดตามแนวทางการคิดเชิงสร้างสรรค์ในเนื้อหาสาระที่เขียน

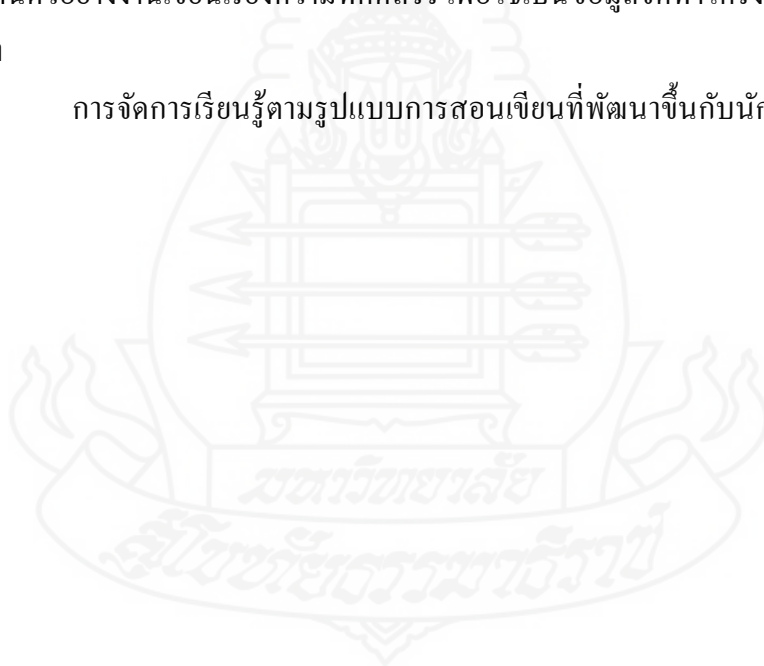
ชั่วโมงที่ 4 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินผลงานการเขียน และการค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน โดยแต่ละขั้นตอนใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

ขั้นประเมินผลงานการเขียน เน้นให้นักเรียนแต่ละคนนำชิ้นงานการเขียนของตนเองไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่สร้างขึ้น แล้วบันทึกผลการตรวจสอบลงในแบบบันทึก หลังจากนั้นให้เพื่อในกลุ่มการเรียนรู้ช่วยตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบแล้วให้นักเรียน ปรับแก้ชิ้นงานการเขียนงานของตนเองให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินงานเขียน เพื่อนำส่งครูผู้สอน

ขั้นค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนเรียงความของคนอื่น เพื่อใช้เป็นประเด็นในการตั้งเป็นหัวข้อเรื่องและวางโครงเรื่องในการค้นหาหัวข้อใหม่ใช้ในการ ฝึกฝนการเขียนเรียงความของตนเองให้คล่องแคล่วและชำนาญ

ชั่วโมงที่ 5 กิจกรรมทำแบบทดสอบหลังเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่คัดสรร เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลองดังกล่าว
ภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 การสอนเขียนเรียงความ เป็นรายแผนของนักเรียนกลุ่มทดลอง

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเขียนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รวม 3 ประเด็น เหมือนนักเรียนกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับศัพท์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ และการเขียนเรียงความประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ ใช้เวลาการดำเนินการสอนเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ละ 5 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการสอนเขียนให้นักเรียนกลุ่มควบคุมรวม 15 ชั่วโมง

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเด็น ออกแบบไว้
ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1 กิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรรเพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนด้วยตัวเอง

ชั่วโมงที่ 2 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน โดยแต่ละขั้นตอนนี้ใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่กำหนดให้ แล้วร่วมกันสรุปแนวคิดสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ขั้นให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน เน้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ศึกษาเอกสารข้อความรู้ด้านการเขียนในแง่มุมต่างๆ แล้วส่งตัวแทนออกไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 3 และชั่วโมงที่ 4 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ได้แก่ การฝึกเขียนของนักเรียน และการสรุปประเมินผล โดยแต่ละขั้นตอนนี้ใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นฝึกเขียนของนักเรียน เน้นให้นักเรียนแต่ละคนลงมือเขียนเรียงความเกี่ยวกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อส่งครูผู้สอน

ขั้นสรุปและประเมินผล ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้านการเขียนที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ และแจ้งผลการฝึกเขียนเรียงความของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยตีพิมพ์ประกาศผลที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 5 กิจกรรมทำแบบทดสอบหลังเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนอ่านตัวอย่าง งานเขียนที่คัดสรร เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนด้วยตนเอง

3.3 ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมผลการเขียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการทดลองสอนการเขียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ณ โรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกการเขียนเรียงความ กลุ่มละ 15 ชั่วโมงหลังจากได้ดำเนินการทดลองสอนการเขียนเรียงความครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเขียนเพื่อการสื่อสารด้วยการเขียนเรียงความของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไปประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.4 ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนเรียงความ

การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนเขียนแบบปกติโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

3.4.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนเขียนแบบปกติโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2551)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2551)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน

3) การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2549)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การนำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วนดังนี้

- 1.1 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา
- 1.2 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร
- 1.3 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน
- 1.4 ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ส่วนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบของการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2.2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบของการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2.3 ผลการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผู้วิจัยนำเสนอ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการดำเนินงานในแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ส่วนที่ 1 ผลการสังเคราะห์ร่างต้นแบบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน
แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วนดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา จากสาระสำคัญของแนวคิดการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา ผลการวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

1) หลักการจัดโครงสร้างของความรู้ เน้นให้การจัดโครงสร้างของความรู้ ให้ความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) หลักการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน เน้นการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน

3) หลักการคิดแบบหยั่งรู้ เน้นให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลอย่างอิสระ เพื่อให้สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4) หลักการสร้างแรงจูงใจภายใน เน้นให้ผู้เรียนค้นหาแรงจูงใจภายในตนเอง เพื่อสร้างความสำเร็จในการเรียนรู้

5) หลักการพัฒนาทางสติปัญญา เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการกระทำ เรียนรู้จากความคิด และเรียนรู้จากสัญลักษณ์และนามธรรม

6) หลักการสร้างความคิดรวบยอด เน้นให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดจากบทเรียน หรือจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

7) หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารจาก สาระสำคัญของแนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

- 1) หลักการของกระบวนการสื่อสาร เน้นการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมและครบขั้นตอนของการสื่อสาร ทั้งการรับสาร การจัดระบบข้อมูลและการส่งสาร
- 2) หลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร กำหนดให้ผู้เรียนในฐานะผู้ส่งสารเป็นผู้เรียบเรียงความคิดของตนเอง เป็นลายลักษณ์อักษรที่นำเสนอเป็นเรื่องราวให้ผู้รับสารอ่านแล้วเข้าใจ
- 3) หลักการจัดระเบียบข้อมูล การสอนเขียนเพื่อการสื่อสารกำหนดให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่จะถ่ายทอดให้ผู้รับสารรับรู้ไปผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลก่อน แล้วจึงเพิ่มเติมทักษะการคิดของตนเองใส่เข้าไปในสารที่เขียนขึ้น
- 4) หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน ก่อนการเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะต้อง กำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนสื่อสารให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสารอย่างเด่นชัด
- 5) หลักการเรียนรู้จากงานเขียนผู้อื่น ก่อนการเขียนเพื่อการสื่อสาร กำหนดให้ผู้เรียนศึกษา และวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รูปแบบโครงสร้าง การใช้สำนวนภาษาและองค์ประกอบของเนื้อหาไปปรับใช้ในงานเขียนของตนเอง
- 6) หลักการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารให้คล่องแคล่ว การเขียนเพื่อการสื่อสารกำหนดให้ ผู้เรียนต้องฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วในการเขียนสื่อสาร

1.3 ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมินจากสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้

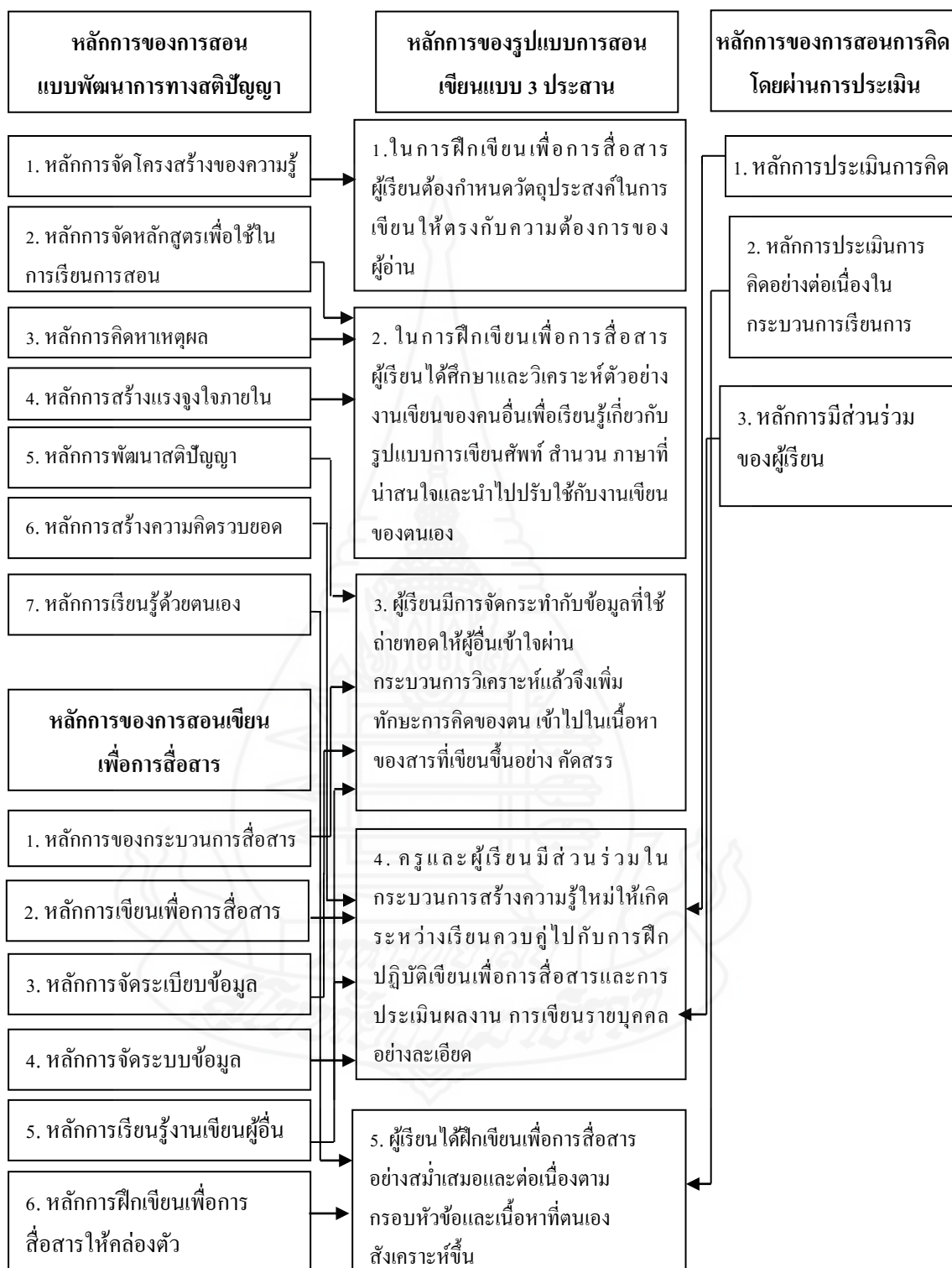
- 1) หลักการประเมินการคิด เน้นการประเมินการคิดของผู้เรียนผ่านชิ้นงานการเขียนของผู้เรียนด้วยวิธีการคิดและเทคนิคต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน
- 2) หลักการประเมินการคิดอย่างต่อเนื่อง เน้นให้ผู้เรียนมีการประเมินการคิดและการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการคิดการทำงานของตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- 3) หลักการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายในการคิดและการฝึกเขียนของตนเอง

1.4 ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ผู้วิจัยได้นำหลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสารและหลักการของการสอนการคิด โดยผ่านการประเมินมาสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

- 1) ในการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน
- 2) ในการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนมีการศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างของรูปแบบการเขียน การใช้สำนวนภาษา และองค์ประกอบของเนื้อหา นำไปปรับใช้ในชิ้นงานการเขียนของตนเอง
- 3) ผู้เรียนมีการจัดกระทำกับข้อมูลที่จะใช้ถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับ โครงสร้างของรูปแบบการเขียน การใช้สำนวนภาษา และองค์ประกอบของเนื้อหา หลังจากนั้น ผู้เรียนก็จะสอดแทรกทักษะการคิดของตนเองลงไปในเนื้อหาของสารที่เขียนขึ้นอย่างคัดสรร
- 4) ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นระหว่างเรียน ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติการเขียนเพื่อการสื่อสารและการประเมินผลชิ้นงานการเขียนรายบุคคลอย่างละเอียด
- 5) ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตามกรอบหัวข้อและ เนื้อหาที่ตนเองสังเคราะห์ขึ้น

หลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน

ภาพที่ 4.1 หลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน

ส่วนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบของการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน แบ่งการนำเสนอ เป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ผู้วิจัยได้นำหลักการของรูปแบบการสอนการเขียนแบบ 3 ประสาน ไปสังเคราะห์เป็นขั้นตอน การจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนการเขียน เพื่อใช้ออกแบบเป็น กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การสอนการเขียน มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน (2) การเชื่อมโยง ข้อมูลสู่การเขียน (3) การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน (4) การสร้างขั้นตอนการเขียน (5) การฝึกฝนลงมือเขียน (6) การประเมินผลงานเขียน (7) การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน ซึ่งแต่ละ ขั้นตอนมีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สรุปผล การศึกษาลงในใบงาน ตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หัวข้อย่อยที่กำหนดให้

- (1) วัตถุประสงค์ในการเขียน
- (2) โครงสร้างในการเขียน
- (3) การใช้สำนวนภาษา
- (4) องค์ประกอบของเนื้อหา
- (5) ประโยชน์ที่ได้รับ

2) ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลตามกรอบหัวข้อย่อยในขั้นที่ 1 ทั้ง 5 ประเด็น ไปจัดทำผังความคิด เพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบ โครงเรื่องการเขียนต่อไป

3) ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียน ด้านองค์ประกอบรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียน รวมทั้งเกณฑ์ การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

4) ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนวาง โครงเรื่องการเขียน หัวข้อใหม่ และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเองให้ สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

5) ชั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน

6) ชั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้น ไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์

7) ชั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนตามประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวาง โครงเรื่อง ใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ

2.2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบของการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ก่อนการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร
2. ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนของคนอื่นเพื่อเป็นแนวทางการฝึกเขียนของตนเอง
3. สรุปแนวคิดที่ได้จากงานเขียนของคนอื่นให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นฐานการวางแผนและออกแบบงานเขียนของ
4. วางแผนการฝึกเขียนและร่วมออกแบบเกณฑ์การประเมินผลเพื่อการสื่อสาร

5. ลงมือฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารตามแผนการเขียนและสอดคล้องเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้

6. ประเมินผลงานเขียนเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

7. ปรับแก้ผลงานการเขียนเพื่อการสื่อสารของตนให้ถูกต้องและสมบูรณ์

8. ฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ตามกรอบแนวคิดของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง 2 ทักษะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มี 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อให้ นักเรียนในกลุ่มการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สรุปผลการศึกษาลงในใบงาน ตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หัวข้อย่อยที่กำหนดให้

- 1) วัตถุประสงค์ในการเขียน
- 2) โครงสร้างในการเขียน
- 3) การใช้สำนวนภาษา
- 4) องค์ประกอบของเนื้อหา
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลตามกรอบหัวข้อย่อยในขั้นที่ 1 ทั้ง 5 ประเด็นไปจัดทำผังความคิดเพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบโครงเรื่องการเขียนต่อไป

ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนด้านองค์ประกอบรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินตามความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนวางโครงเรื่องการเขียนหัวข้อใหม่ และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้น ไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกฝน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนตามประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวางโครงเรื่องใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การวัดและประเมินผลการเรียนตามรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนตามรูปแบบการสอนนี้

2.3 ผลการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การเสนอผลการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

2.3.1 ผลการตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยการทดลองสอน รายละเอียดของผลการตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีดังนี้

2.3.1 ผลการตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานโดยผู้ทรงคุณวุฒิสรุปข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนการสอนเขียนทั้ง 7 ขั้นตอน ควรปรับภาษาให้กระชับและอธิบายรายละเอียดในแต่ละขั้นให้สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนเขียนแต่ละขั้นตอนที่กำหนดไว้

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงขั้นตอนการสอนเขียนแต่ละขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนด้วยการปรับภาษาให้กระชับและชัดเจน และอธิบายกิจกรรมการสอนเขียนแต่ละขั้นตอนให้มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอน

นอกจากนี้ ยังมีผลการตรวจสอบด้านต่าง ๆ โดยผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียน

ผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏว่าทั้ง 5 ท่าน ประเมินด้านคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในคุณภาพระดับ 5 มากที่สุด

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียน

ผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏว่าทั้ง 5 ท่าน ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในคุณภาพระดับ 5 มากที่สุดทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

3) ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องของรูปแบบการสอนเขียน

ผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ และขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับ +1 ทุกรายการทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

4) ผลการตรวจสอบการประเมินคุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอนเขียน

ผลการตรวจสอบคุณค่าของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการสอนเขียนมีคุณค่าและประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนอยู่ในคุณภาพระดับ 5 มากที่สุด

5) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้จัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ระดับ ควบคู่ไปกับการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยค่า IOC เสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและลงความเห็น พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความทั้ง 3 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 2 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ และประเด็นที่ 3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ มีคุณภาพอยู่ในระดับ 5 และมีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับ +1 ทุกรายการ

ผลการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน และแบบประเมินความสามารถในการคิด ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน

(1) การสร้างข้อสอบการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนด้วยการกำหนดเป็นประเด็นการเขียนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนเรียงความเพื่อการสื่อสาร เน้นการวัดก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยกำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนเรื่องที่นักเรียนมีข้อมูลใกล้ตัวและฝึกเขียนต่อเนื่องรวม 3 ประเด็น ประเด็นละ 4 เรื่องย่อย รวม 12 เรื่อง

(2) การตรวจสอบคุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ด้วยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยใช้ทดลองกับนักเรียนแบบเดี่ยว (1:1) จำนวน 3 คน แบบกลุ่ม (1:10) จำนวน 7 คน และแบบกลุ่มใหญ่จำนวน 70 คน เพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุง หลังจากนั้นได้นำข้อสอบการเขียน ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นและเสนอแนะ

ผลการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยได้นำประเด็นการเขียนเรียงความทั้ง 3 ประเด็น ไปทดลองใช้กลุ่มนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง แล้วนำผลการเขียนมาวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบการเขียน เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ผลการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับ +1 ทั้ง 3 ประเด็นหลัก และ 12 ประเด็นย่อย ดังปรากฏในตารางที่ 4.1 – 4.3

ตารางที่ 4.1 คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

ประเด็นการเขียน	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
1. ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี	+ 1
2. วิธีชีวิตของนกที่ผู้เรียนสนใจ	+ 1
3. หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน	+ 1
4. เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก	+ 1

ตารางที่ 4.2 คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

ประเด็นการเขียน	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
1. จิตอาสา	+ 1
2. กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ	+ 1
3. หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม	+ 1
4. จิตอาสากับการพัฒนาสังคม	+ 1

ตารางที่ 4.3 คุณภาพข้อสอบการเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

ประเด็นการเขียน	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
1. เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ.	+ 1
2. การฝึกฝนตนเองเพื่อการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียน	+ 1
3. หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับชนิดกีฬา	+ 1
4. นั้นชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส	

ผลการตรวจสอบคุณภาพเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความแบบมาตราประมาณค่า เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การตรวจสอบผลงานการเขียนเรียงความ โดยเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย (1) องค์กรประกอบ (2) เนื้อหา (3) การใช้ภาษา (4) กลไกในการเขียน เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและเสนอแนะผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นมีค่าความสอดคล้อง +1 ทุกรายการ

2) แบบประเมินความสามารถในการคิด

แบบประเมินความสามารถในการคิด ผู้วิจัยใช้แนวทางการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์ตามแนวทางของการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง (Authentic Performance Measurement) ตามที่ศิริชัย กาญจนวาสี (2551, น.58-61) เสนอแนวทางไว้สรุปได้ดังนี้

การสร้างแบบประเมินการคิดขั้นสูง ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ดังนี้

(1) กำหนดจุดมุ่งหมาย แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะการจำแนกแจกแจง สมรรถนะการหาองค์ประกอบ สมรรถนะการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล และประเมินองค์ประกอบการคิดสร้างสรรค์ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดละเอียด ผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความของนักเรียน

(2) กำหนดกรอบของการประเมินและนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยกำหนด โครงสร้างองค์ประกอบของความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ตามสมรรถนะของการคิดวิเคราะห์ 4 สมรรถนะ เพื่อใช้นิยามเชิงปฏิบัติการและระบุตัวชี้วัดของสมรรถนะทั้ง 4 สมรรถนะให้ สอดคล้องกับการเขียนเรียงความ การเขียนอธิบายความและการเขียนบทความทางวิชาการ ส่วนการ กำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยยึดมิติของการคิด สร้างสรรค์ตามที่กิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 12) จำแนกความคิดสร้างสรรค์ไว้ 4 ชนิด ประกอบด้วย ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียด ใช้เป็นฐานการนิยามการนิยาม เชิงปฏิบัติการและระบุตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการเขียนเรียงความของนักเรียน

(3) การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินการคิด ผู้วิจัยตรวจสอบ คุณภาพของแบบประเมินการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดทำเป็นแบบประเมินการ คิดตามแบบมาตราประเมินค่า เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิถึงความเห็นและเสนอแนะ

ผลการตรวจสอบสมรรถนะการคิด

1) ผลการตรวจสอบสมรรถนะของการคิดวิเคราะห์

ผลการตรวจสอบค่า IOC สมรรถนะการจำแนก แจกแจง สมรรถนะการ หาองค์ประกอบ สมรรถนะการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ และสมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูลของ การคิดวิเคราะห์ เพื่อจัดทำเป็นตัวชี้วัดในการประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์ผ่านชิ้นงานการ เขียนเรียงความ ของผู้ทรงคุณวุฒิมีค่า IOC อยู่ในระดับ +1 ทุกรายการ

2) ผลการตรวจสอบตัวชี้วัดของการคิดสร้างสรรค์

ผลการตรวจสอบค่า IOC องค์ประกอบของความสามารถทางการคิด สร้างสรรค์ด้านการคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดละเอียด เพื่อจัดทำเป็นตัวชี้วัด ในการประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์ผ่านชิ้นงานการเขียนเรียงความ ของผู้ทรงคุณวุฒิมี ค่า IOC อยู่ในระดับ +1 ทุกรายการ

2.3.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานโดยการทดลองสอน

ผลการนำรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานไปทดลองสอน มีรายละเอียดดังนี้

1) การทดลองสอนครั้งที่ 1 พบว่า กิจกรรมการสอนเขียนของนักเรียน โดยส่วนใหญ่ดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แต่พบปัญหาจากการทดลองใช้ รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ในบางประเด็น ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในขั้นตอนที่ 4 (การสร้างขั้นตอนการเขียน) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการสร้างขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบการสอนเขียนเป็นของตนเอง ทำให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลามากขึ้นในการช่วยให้นักเรียนสร้างขั้นตอนการเขียนเป็นของตนเอง ดังนั้นในการสอนเขียนตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น ควรมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเอง และในการสอนเขียนระยะแรก ผู้สอนควรนำตัวอย่างขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบการสอนเขียนให้นักเรียนได้ศึกษาอย่างหลากหลายก่อน จะช่วยให้นักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในขั้นตอนที่ 4 ได้ง่ายขึ้น

2) การทดลองสอนครั้งที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมการฝึกเขียนของนักเรียนโดยส่วนใหญ่ยังคงดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในขั้นตอนที่ 6 (การประเมินผลงานการเขียน) ยังมีนักเรียนบางคนไม่เข้าใจการประเมินผลงานการเขียนของตนเองกับเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ แต่เมื่อได้รับฟังผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนการตรวจสอบชิ้นงานการเขียนกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนอย่างละเอียดจึงทำให้นักเรียนดำเนินการประเมินผลงานการเขียนในขั้นตอนที่ 6 ผ่านไปได้ด้วยความเรียบร้อย

ผลการทดลองสอนทั้ง 2 ครั้ง ทำให้ผู้วิจัยค้นพบผลที่เกิดขึ้นจากการสอนเขียนตามขั้นตอนการสอนเขียนทั้ง 7 ขั้นตอนเป็นอย่างดีว่า ขั้นตอนไหนที่ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมผ่านไปได้ด้วยดี และขั้นตอนไหนที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจอย่างกระจ่าง ทำให้ผู้วิจัยได้เตรียมการและหาวิธีการแก้ไขได้ทันทั่วถึง จนทำให้การทดลองสอนทั้ง 2 ครั้งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ผู้วิจัยนำเสนอ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มทดลอง	การจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มควบคุม	ความแตกต่างระหว่าง การเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
1. การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่าง งานเขียนที่คัดสรรเพื่อให้ นักเรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผล การศึกษาลงในใบงาน ตาม กรอบหัวข้อที่กำหนดไว้ เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	1. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่าง งานเขียนเรียงความที่ กำหนดให้ แล้วร่วมกันสรุป แนวคิดสำคัญของเรื่องที่ ศึกษา	การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน เขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้ ศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกันเป็น กลุ่ม เพื่อสรุปผลการศึกษาลง ในใบงานที่กำหนดไว้ ส่วนการ สอนเขียนแบบปกตินักเรียนแต่ ละคนต่างคนต่างสรุปผลลงใน ใบงานที่กำหนดไว้
2. การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การ เขียน เน้นให้นักเรียนนำข้อมูล หัวข้อย่อยที่กำหนดไว้คือ - วัตถุประสงค์ในการเขียน - โครงสร้างในการเขียน - การใช้สำนวน - องค์ประกอบของเนื้อหา - ประโยชน์ที่ได้รับ ไปจัดทำผังความคิดเพื่อใช้เป็น ฐานการออกแบบโครงเรื่อง การเขียน	2. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เอกสารข้อความรู้ด้านการ เขียนแล้วส่งตัวแทนออกไป นำเสนอผลการศึกษานำชั้น เรียน	การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน เขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนแต่ ละกลุ่มฝึกการเชื่อมโยงข้อมูล สู่การเขียนตามหัวข้อที่กำหนด ไว้ เพื่อนำสู่การจัดทำผัง ความคิดใช้เป็นฐานการ ออกแบบโครงเรื่องการเขียน เรียงความ ขณะที่การสอน เขียนแบบปกติ นักเรียน เพียงแต่นำเสนอผลการศึกษา ในแง่มุมต่างๆ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่ม ทดลอง	การจัดการเรียนรู้ในกลุ่ม ควบคุม	ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
<p>3. การสร้างความเข้าใจในการ ประเมินงานเขียน เน้นให้ นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจ เกณฑ์การประเมิน ชิ้นงานการเขียนด้าน องค์ประกอบ รูปแบบการ เขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และ กลไกในการเขียน รวมทั้ง เกณฑ์การประเมิน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์</p>	<p>ผู้สอนให้นักเรียนศึกษาเกณฑ์ การประเมินผลงานการเขียน ด้วยตนเอง</p>	<p>การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน เขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้มี เวลาศึกษาและทำความเข้าใจ เกณฑ์การประเมินผลงานการ เขียน และเกณฑ์การประเมิน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ อย่างละเอียด ขณะที่การสอน เขียนตามแบบปกตินักเรียน ศึกษาด้วยตนเอง</p>
<p>4. การสร้างขั้นตอนการเขียน เน้นให้นักเรียนวาง โครงเรื่อง การเขียน หัวข้อใหม่และสร้าง ขั้นตอนการเขียนของตนเอง ให้สอดคล้องกับรูปแบบการ เขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>4. นักเรียนแต่ละคนใช้ ประสบการณ์เดิมของตนเอง เป็นฐานในการสร้างขั้นตอน การเขียน</p>	<p>การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน เขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนมีการ วางโครงเรื่องก่อนเขียนหัวข้อ ใหม่ และสร้างขั้นตอนการ เขียนของตนเองให้สอดคล้อง กับรูปแบบการเขียนเรียงความ ขณะที่การสอนเขียนตามแบบ ปกติ นักเรียนสร้างขั้นตอนการ เขียนจากประสบการณ์เดิมของ ตนเอง</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่ม ทดลอง	การจัดการเรียนรู้ในกลุ่ม ควบคุม	ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
<p>5. การฝึกฝนลงมือเขียน เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน</p>	<p>5. นักเรียนลงมือเขียนเรียงความเกี่ยวกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้</p>	<p>การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สร้างขึ้นเป็นขั้นตอนการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ ขณะที่การสอนเขียนตามปกติ นักเรียนใช้ขั้นตอนการเขียนจากประสบการณ์เดิมของตนเองเป็นหลักในการเขียน</p>
<p>6. การประเมินผลงานการเขียน เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้นไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์</p>	<p>6. ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้านการเขียนและแจ้งผลการฝึกเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยตีพิมพ์ประกาศผลที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน</p>	<p>การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้ประเมินผลงานการเขียนกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนด้วยตนเอง จึงมีเวลาปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนของตนเองให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ขณะที่การสอนเขียนตามแบบปกติ นักเรียนไม่มีโอกาสปรับแก้ชิ้นงานการเขียนของตนเองได้</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มทดลอง	การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มควบคุม	ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
7. การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนตามประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวางโครงเรื่องใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ	7. นักเรียนไปค้นหาประเด็นการเขียนที่สนใจ	การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้ค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญจากตัวอย่างงานเขียนที่เน้นการศึกษาและการสอนเขียนตามปกติการค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียนต่อเนื่องขึ้นอยู่กับความสนใจของนักเรียนแต่ละคน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเขียนเพื่อการสื่อสารด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไปประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ดังนี้ ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่พัฒนาขึ้นและกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

รูปแบบการสอนเขียน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
การสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	39	35.64	4.35	189.068*	.000
การสอนเขียนแบบปกติ	40	25.13	2.09		

*p < .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X} = 35.64) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ (\bar{X} = 25.13) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

รูปแบบการสอนเขียน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
การสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	39	35.64	4.08	192.456*	.000
การสอนเขียนแบบปกติ	40	25.27	2.34		

*p < .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X} = 35.64) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ (\bar{X} = 25.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	39	24.87	1.10	28.714*	.000
หลังเรียน	39	36.46	3.07		

*p < .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงหลังเรียน (\bar{X} = 36.46) เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน (\bar{X} = 24.87) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	39	25.21	1.39	15.21*	.000
หลังเรียน	39	38.00	5.86		

*p < .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียน (\bar{X} = 38.00) เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน (\bar{X} = 25.21) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วย การสอนเขียนแบบปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน	N	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	20.15	1.96	15.329*	.000
หลังเรียน	40	25.27	2.36		

*p < .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยเรียน (\bar{x} = 25.27) เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน (\bar{x} = 20.15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานและนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

รูปแบบการสอนเขียน	N	\bar{x}	S.D.	t	p
การสอนเขียนแบบ 3 ประสาน	39	38.00	5.86	12.58*	.000
การสอนเขียนแบบปกติ	40	25.28	2.36		

*p < .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน (\bar{x} = 38.00) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ (\bar{x} = 25.28) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจาก

1) การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

2) การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น

3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นและนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนวิชาภาษาไทย พื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 37 โรงเรียน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีห้องเรียน จำนวน 440 ห้องเรียน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 13,818 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้น แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากได้นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองมีนักเรียน 39 คน และกลุ่มควบคุมมีนักเรียน 40 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน จำนวน 3 แผน ๆ ละ 5 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง ใช้เป็นเครื่องมือในการสอนเขียนเรียงความกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนเขียนแบบปกติ จำนวน 3 แผน ๆ ละ 5 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง ใช้เป็นเครื่องมือในการสอนเขียนเรียงความกับนักเรียนกลุ่มควบคุม และ (2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการเขียนเพื่อการสื่อสารด้านการเขียนเรียงความ ประเภทเรียงความเชิงแสดงความรู้ที่เน้นให้นักเรียนมุ่งให้ความจริง ให้อรรถประโยชน์ เกิดความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้ง ชัดเจน และเป็นเรียงความเชิงวิชาการเป็นหลัก โดยกำหนดให้นักเรียนเขียนเรียงความจำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย เรียงความประเด็นที่ 1 เป็นการเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ เรียงความประเด็นที่ 2 เป็นการเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ และเรียงความประเด็นที่ 3 เป็นการเขียนเรียงความเกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ และแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

1.3 ผลการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ขอนำเสนอผลการวิจัยโดยจำแนกผลการวิจัย ประกอบด้วย ผลการวิจัยตามระยะเวลาดำเนินการ 3 ระยะ ผลพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสังเคราะห์กรอบองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน โดยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของนักการศึกษา จากนั้นนำแนวคิดที่ได้มาสังเคราะห์เป็นกรอบองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2. การวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

เพื่อสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานมี 5 หลักการ ประกอบด้วย

2.1 ในการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน

2.2 ในการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนของคนอื่น เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเขียน ศัพท์สำนวน ภาษาที่น่าสนใจ และนำไปปรับใช้กับงานเขียนของตนเอง

2.3 ผู้เรียนมีการจัดกระทำข้อมูลที่ใช้ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้ว จึงเพิ่มทักษะการคิดของตนเข้าไปในเนื้อหาของสารที่เขียนขึ้นอย่างคัดสรร

2.4 ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ให้เกิดระหว่างเรียนควบคู่ไปกับการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร และการประเมินผลงานการเขียนรายบุคคลอย่างละเอียด

2.5 ผู้เรียนได้ฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตามกรอบหัวข้อและเนื้อหาที่สังเคราะห์ขึ้น

3. การสังเคราะห์แนวทางหลัก เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำหลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานในข้อ 2 ทั้ง 5 หลักการ ใช้เป็นฐานการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียน 5 แนวทาง ดังนี้

3.1 ให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนการฝึกเขียนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

3.2 ให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนของคนอื่นเกี่ยวกับรูปแบบที่ใช้ในการเขียน ศัพท์สำนวนและภาษาที่น่าสนใจ

3.3 ผู้เรียนนำผลที่ได้จากงานเขียนของคนอื่น เพื่อนำไปปรับปรุงใช้ในงานเขียนของตนเอง

3.4 ผู้เรียนนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการวางแผนและออกแบบการเขียนเพื่อการสื่อสาร ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

3.5 ผู้เรียนลงมือฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารตามแผน และการออกแบบการเขียนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

3.6 ครูและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลงานการเขียนเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้

3.7 ครูนำผลงานการเขียนที่ผ่านการประเมินผลงานผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาสะท้อนผลให้ผู้เรียนรับทราบ เพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องและเป็นงานเขียนที่สมบูรณ์

3.8 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความคล่องแคล่วในการคิด และการเขียนเพื่อการสื่อสาร

4. การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ทั้ง 8 แนวทางในข้อ 3 ใช้เป็นข้อมูลในการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผลการสังเคราะห์ได้ขั้นตอนเพื่อใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติกรเขียนรวม 7 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

4.2 ขั้นการเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

4.3 ขั้นการสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

4.4 ขั้นการสร้างขั้นตอนการเขียน

4.5 ขั้นการฝึกฝนลงมือเขียน

4.6 ขั้นการประเมินผลงานการเขียน

4.7 ขั้นการค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

5. การสังเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติที่สังเคราะห์ได้ทั้ง 7 ขั้นตอน ในข้อ 4 ใช้เป็นฐานวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น การกำหนดบทบาทครูผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งใช้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

6. การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ดำเนินการโดยนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติที่ได้จากข้อ 4 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการสอนเขียน จากนั้นนำรูปแบบการสอนเขียนไปปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปทดลองสอน 2 ครั้ง แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในการเขียน

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 37 โรงเรียน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีห้องเรียน จำนวน 440 ห้องเรียน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 13,818 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนจตุรัสวิทยาลัย อําเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ) ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้น แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากได้นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองมีนักเรียน 39 คน และกลุ่มควบคุมมีนักเรียน 40 คน

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน จำนวน 3 แผน ๆ ละ 5 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมงสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนเขียนแบบปกติ จำนวน 3 แผน ๆ ละ 5 ชั่วโมงรวม 15 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการเขียนตามรูปแบบการเขียนเรียงความ ประเภทเรียงความเชิงแสดงความรู้ที่เน้นให้นักเรียนมุ่งให้ความจริง ให้รู้เหตุผล จนผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน และเป็นเรียงความเชิงวิชาการเป็นหลัก โดยกำหนดให้นักเรียนเขียนเรียงความจำนวน 3 ประเด็น และแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสังเคราะห์แบบประเมินการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยใช้หลักการนิยามเชิงปฏิบัติการของสมรรถนะผู้ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการเขียนเรียงความ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประเมินคุณภาพโดยผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้จัดทำเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ 5 ระดับ ควบคู่ไปกับการตรวจสอบค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและลงความเห็น ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการ

จัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับ 5 มากที่สุด และมีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับ +1 ทุกรายการ ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบประเมินความสามารถ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ประเมินคุณภาพ โดย ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนตาม ตัวชี้วัดขององค์ประกอบ ความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์เป็น 5 ระดับ ควบคู่ ไปกับการตรวจสอบค่าความสอดคล้องสมรรถนะของการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ เสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและลงความเห็น ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดขององค์ประกอบ ความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับ 5 และมีค่าความสอดคล้องอยู่ใน ระดับ +1 ทุกตัวชี้วัด ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ประเมินคุณภาพ โดย ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการเขียนเรียงความ จำนวน 3 ประเด็น แล้วนำประเด็นการเขียนเรียงความทั้ง 3 ประเด็น ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลการ เขียนเรียงความใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงคุณภาพให้ประเด็นการเขียนเรียงความมีความชัดเจนขึ้น หลังจากนั้น จึงนำประเด็นการเขียนเรียงความเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและลงความเห็น ผลการ ตรวจสอบคุณภาพมีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับ +1 ทุกประเด็น

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทดลองสอนการเขียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง การสอนการเขียน เพื่อการสื่อสารกับนักเรียน ผู้วิจัยทดลองสอนทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้ง 2 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกการเขียน จำนวน 15 ชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักเรียนกลุ่มทดลองใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการ สอนเขียนแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเขียน ดังนี้

1) ขั้นทำแบบทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างเรียงความที่คัด สรร แล้วลงมือเขียนเรียงความก่อนเรียน โดยทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบก่อนเรียน

2) ขั้นการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเขียนเรียงความจำนวน 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการเตรียมแนวคิดก่อนเขียน ขั้นการเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน ขั้นการสร้าง ความ เข้าใจในการประเมินงานเขียน ขั้นการสร้างขั้นตอนการเขียน ขั้นการฝึกฝนลงมือเขียน ขั้นการ ประเมินผลงานการเขียน และขั้นการค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

3) ขั้นทำแบบทดสอบหลังเรียน ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างเรียงความที่คัด สรร แล้วลงมือเขียนเรียงความหลังเรียน โดยทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบหลังเรียน

นักเรียนกลุ่มควบคุม ให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการสอนเขียนด้วยการสอนเขียนตามแบบปกติ ดังนี้

1) ขึ้นทำแบบทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างเรียงความที่คัดสรร แล้วทำกิจกรรมฝึกเขียนตามที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบก่อนเรียน

2) ขึ้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเขียน ให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเขียนตามขั้นตอนการเรียนรู้ จำนวน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขึ้นนำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน ขึ้นฝึกเขียน และขึ้นสรุป ประเมินผลการเขียน

3) ขึ้นทำแบบทดสอบหลังเรียน ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างเรียงความที่คัดสรร แล้วทำกิจกรรมฝึกเขียน ตามที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบหลังเรียน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเขียนเพื่อการสื่อสารด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไปประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความและความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน และนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รูปแบบการสอนเขียนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียน องค์ประกอบทั้ง 4 มีสาระสำคัญดังนี้

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ก่อนการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสาร
2. ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนของคนอื่นเพื่อเป็นแนวทางการฝึกเขียนของตนเอง
3. สรุปแนวคิดที่ได้จากงานเขียนของคนอื่นให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นฐานการวางแผนและออกแบบงานเขียนของตนเอง
4. วางแผนการฝึกเขียนและร่วมออกแบบเกณฑ์การประเมินผลเพื่อการสื่อสาร
5. ลงมือฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารตามแผนการเขียนและสอดคล้องเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้
6. ประเมินผลงานเขียนเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
7. ปรับแก้ผลงานการเขียนเพื่อการสื่อสารของตนให้ถูกต้องและสมบูรณ์
8. ฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ตามกรอบแนวคิดของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง 2 ทักษะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มี 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อให้ นักเรียนในกลุ่มการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สรุปผลการศึกษาลงในใบงาน ตามกรอบหัวข้อที่กำหนด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หัวข้อที่กำหนดให้

- 1) วัตถุประสงค์ในการเขียน
- 2) โครงสร้างในการเขียน
- 3) การใช้สำนวนภาษา
- 4) องค์ประกอบของเนื้อหา
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลตามกรอบหัวข้อย่อยในขั้นที่ 1 ทั้ง 5 ประเด็น ไปจัดทำผังความคิดเพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบโครงเรื่องการเขียนต่อไป

ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนด้านองค์ประกอบรูปแบบการเขียน เนื้อหา การใช้ภาษา และกลไกในการเขียน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนวางโครงเรื่องการเขียนหัวข้อใหม่ และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนลงมือเขียนหัวข้อใหม่ตามประเด็นการเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเองที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นขั้นตอนในการเขียน

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนที่เขียนขึ้น ไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน แล้วปรับแก้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน เพื่อให้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนตามประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อเรื่อง และวางโครงเรื่องใช้ในการฝึกฝนการเขียนให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนตามรูปแบบการสอนนี้

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2.2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2.2.1 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นและกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

2.2.2 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น

2.2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นและนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

รายละเอียดการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบระเบียบ และเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎี ที่นักการศึกษาหลายท่าน (Joyee และ Weil, 2000, Clark, 2000 และทิสนา แคมมณี, 2550) ได้อธิบายไว้ว่า รูปแบบการสอนที่ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบ และเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษา สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนเขียน ดังนี้

2.1.1 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน อย่างเป็นระบบ

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการสอนเขียนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน และขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งเริ่มจากการสังเคราะห์กรอบขององค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียน และสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนเขียน โดยมีแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการสังเคราะห์สาระต่าง ๆ ขององค์ประกอบรูปแบบการ

สอนเขียน เพื่อให้รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาการคิดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาได้

การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์สาระต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตั้งแต่การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียน เชื่อมโยงไปสู่การสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนเขียน ขั้นตอนการสอนเขียน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียน จากนั้นผู้วิจัยได้นำสาระต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรูปแบบการสอนเขียนฉบับร่าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบการสอนเขียน และมีการนำรูปแบบการสอนเขียนที่ได้ไปทดลองสอน 2 ครั้ง ก่อนนำรูปแบบการสอนเขียนไปใช้ในสถานการณ์จริง

จะเห็นได้ว่า การดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดและหลักการใช้เป็นพื้นฐานหรือเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนที่ชัดเจน นอกจากนี้ รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานยังได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนการเขียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่งการดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แจมมณี (2545, น. 4-5) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการสอน จะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2.1.2 การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน เกิดจากการผสานแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กัน และเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการส่งเสริมการคิดซึ่งกันและกัน

รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาจาก 3 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน ซึ่งทั้ง 3 แนวคิดล้วนส่งผลทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการคิดขั้นสูงได้ กล่าวคือ แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา เน้นให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) ให้นักเรียนเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Stage) ให้นักเรียนเรียนรู้จากความคิด (Iconic Stage) และให้นักเรียนเรียนรู้จากสัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร เน้นให้นักเรียนได้จัดกระทำกับข้อมูลจากตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรรอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีการวางแผน มีขั้นตอนในการเขียนที่เด่นชัด

รวมทั้งมีการทบทวนแก้ไขข้อมูลในชิ้นงานการเขียนให้มีความสมบูรณ์และถูกต้องด้วยตัวนักเรียนเอง และแนวคิดการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรายบุคคลอย่างละเอียด เพราะการประเมินจะถูกผสมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

จึงกล่าวได้ว่า แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการสอนคิดโดยผ่านการประเมินเป็นแนวคิดที่สนับสนุนและส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสอนการคิดให้แก่ นักเรียน ดังนั้นรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่พัฒนาขึ้นจากการผสมแนวคิดทั้ง 3 นี้ จึงเป็นรูปแบบการสอนเขียนที่มีลักษณะ สนับสนุนการพัฒนาการคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและนำไปสู่การเกิดทักษะการคิดได้

2.2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

2.2.1 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นและกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.64$) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ ($\bar{X} = 25.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวอภิปรายได้ว่า รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์แก่นักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรรแล้ว สรุปผลการศึกษาค้นคว้าข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการเขียน โครงสร้างในการเขียน การใช้สำนวนภาษา องค์ประกอบของเนื้อหา และประโยชน์ที่ได้รับควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียนและการวัดความคิดและการออกแบบ โครงสร้างการเขียนเรียงความด้วยตนเอง นอกจากนี้รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากกว่าการสอนเขียนแบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเขียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้เน้นให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียนด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักประมวลความคิดก่อนเขียน เน้นให้นักเรียนผลิตผลงานการเขียนตามรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นักเรียนฝึกประเมินผลงานการเขียนของคนอื่น แล้วนำทักษะการประเมินใช้เป็นฐานการประเมินผลงานของตนเอง ตลอดจนนักเรียนมีการทบทวนแก้ไขข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลในชิ้นงานการเขียนมีความสมบูรณ์และถูกต้องก่อนส่งครูผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.64$) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ ($\bar{X} = 25.27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวอภิปรายได้ว่า รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้เตรียมแนวคิดก่อนเขียนผ่านการศึกษาและวิเคราะห์ชิ้นงานการเขียนที่คัดสรรแล้ว สรุปผลการศึกษาตามกรอบหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการเขียน โครงสร้างในการเขียน การใช้ถ้อยคำภาษา องค์ประกอบของเนื้อหา และประโยชน์ที่ได้รับ ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียนและการวัดความคิดและการออกแบบ โครงเรื่องการเขียนเรียงความอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้นักเรียนมีพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ที่รอบด้าน จนสามารถใช้ข้อมูลที่ได้ออกมาจากการวิเคราะห์ไปใช้สังเคราะห์ขั้นตอนการเขียนเรียงความอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง ได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลงานเขียนล่วงหน้า จึงทำให้นักเรียนสร้างชิ้นงานการเขียนที่สะท้อนทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์ได้เด่นชัด

นอกจากนี้รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากกว่าการสอนเขียนแบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเขียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้เน้นให้นักเรียนเป็นผู้สร้างขั้นตอนการเขียนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ ใช้เป็นขั้นตอนการเขียนของตนเอง และเมื่อนักเรียนลงมือเขียนมีการกำหนดให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียน และเกณฑ์การประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และให้เพื่อนในกลุ่มการเรียนรู้ช่วยตรวจสอบเพื่อยืนยันอีกครั้ง จึงทำให้ผลงานการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสะท้อนการคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

2.2.2 การเปรียบเทียบการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้น

ผลการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยการคิดขั้นสูงหลังเรียน ($\bar{X} = 36.46$) เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ($\bar{X} = 24.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการสอนเขียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เป็นการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเขียนด้วยตัวนักเรียนเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมการฝึกเขียนด้วยตนเอง เริ่มจากกิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน การเตรียมแนวคิดก่อนเขียนที่เน้นให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนที่คัดสรร เพื่อสรุปผลค้นหา

วัตถุประสงค์การเขียนของรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียนที่เน้นให้นักเรียนนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อใช้ในการเขียนหัวข้อใหม่ การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียนที่เน้นให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน การเขียนและเกณฑ์การประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การสร้างขั้นตอนการเขียนเน้นให้นักเรียนจัดทำโครงเรื่องการเขียน และสร้างขั้นตอนการเขียนของตนเอง เพื่อใช้เป็นขั้นตอนการเขียนรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ การฝึกฝนลงมือเขียนเน้นให้นักเรียนลงมือเขียนตามหัวข้อใหม่โดยใช้ขั้นตอนการเขียนของตนเอง การประเมินผลงานการเขียนเน้นให้นักเรียนนำชิ้นงานการเขียนของตนเองไปตรวจสอบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นชิ้นงานการเขียนที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ตามรูปแบบการเขียนที่ฝึกฝนเขียน และการค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน เน้นให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนของคนอื่นตามประเด็นที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อใหม่ในการฝึกฝนการเขียนของตนเองให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ และปิดท้ายด้วยการทำกิจกรรมทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งการที่นักเรียนได้รู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเขียนเพื่อการสื่อสารด้านการเขียนเรียงความ ตั้งแต่กิจกรรมเริ่มต้น กิจกรรมระหว่างเรียน และกิจกรรมหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้นักเรียนมีข้อมูลที่ใช้ในการคิดอย่างแจ่มแจ้ง เมื่อนักเรียนคิดได้อย่างแจ่มแจ้งแล้วก็สามารถเลือกถ้อยคำมาใช้ให้มีความหมายที่ต้องการได้ และกล่าวได้ว่าผู้ที่ “เขียนเป็น” นั้นจะต้อง “คิดเป็น” ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุสุมา รัชย์ณีและคณะ (2536, น.201)

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานช่วยให้นักเรียนมีข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างการคิดกับการเขียนอย่างแจ่มแจ้งได้ เลขส่งผลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

2.2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นและนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

ผลการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ($\bar{X} = 38.00$) เพิ่มขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ ($\bar{X} = 25.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ได้ผ่านกระบวนการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ที่เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แบบพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive stage) คือ ขั้นการ

เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ นักเรียนเรียนรู้จากความคิด (Iconic stage) คือ ขั้นสร้างมโนภาพในใจ และสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริง และนักเรียนเรียนรู้จากสัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic stage) คือ ขั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมได้ องค์ประกอบที่สองเป็นแนวคิดการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยชนาธิป พรกุล ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของกระบวนการสื่อสาร หลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร หลักการจัดระเบียบข้อมูล หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน หลักการเรียนรู้จากงานเขียนผู้อื่น และหลักการฝึกเขียนเพื่อการสื่อสารให้คล่องตัว และองค์ประกอบที่สามเป็นแนวคิดการสอนการคิด โดยผ่านการประเมินของของกุ่มนักวิจัยในโครงการ “Project Zero” จาก Harvard University ที่เน้นหลักการประเมินการคิด (Thinking – Centered Assessment) อย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน และหลักการมีส่วนร่วมของนักเรียน จึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ

ส่วนนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติ ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนฝึกเขียนตามขั้นตอนของคู่มือการเขียนจากหนังสือเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ ขั้นฝึกเขียนเรียงความ และขั้นสรุปประเมินผลการเขียนเรียงความ ซึ่งเป็นขั้นตอนการฝึกเขียนอย่างกว้างๆ ทำให้นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติเขียนสื่อสารได้ไม่แจ่มแจ้งเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภลักษณ์ สิมารักษ์ (2555, น.3) ที่พบว่า การเขียนเรียงความของนักเรียนใช้ภาษาไม่สอดคล้องกับความคิดของตนเอง และผลการศึกษาของอาทิตย์ ทองแสน (2557, น. บทนำ) ที่พบว่า การใช้ภาษาเขียนของนักเรียนในการเขียนเรียงความมีลักษณะวกวน ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิดของตนเอง จึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนเขียนแบบปกติน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 รูปแบบการสอนเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นทักษะการเขียน และใช้เวลาสอนนานกว่าทักษะอื่น ดังนั้นในการนำรูปแบบการสอนเขียนไปให้นักเรียนฝึกเขียน ครูผู้สอนควรให้นักเรียนฝึกเขียนแบบบูรณาการทั้งในชั้นเรียนและนอกเวลาเรียน ผ่านกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยเหลือและตรวจสอบผลการเขียนซึ่งกันและกัน

3.1.2 ช่วงที่ครูผู้สอนนำขั้นตอนการเรียนรู้ทั้ง 7 ขั้นตอนไปให้นักเรียนฝึกการเขียนในชั้นเรียนตามรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ ควรมีการบันทึกผลการสังเกตการณ์เรียนรู้และฝึกปฏิบัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล ถ้าสังเกตพบว่านักเรียนคนใดไม่เข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติที่กำหนดไว้ ให้รีบเข้าไปสอบถามและให้คำแนะนำอย่างทันที่ จะช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมและฝึกการเขียนอย่างกระตือรือร้น ช่วยให้การฝึกเขียนของนักเรียนในภาพรวมบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูผู้สอนมีข้อมูลใช้เขียนบันทึกผลหลังสอน ได้อย่างหลากหลาย

3.1.3 รูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงทั้งการอ่าน การคิด การเขียน และการประเมินผล ผสานเข้าด้วยกันผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นทั้ง 7 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง และผ่านกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ควรเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติร่วมกันทั้งครูผู้สอน นักเรียน และเพื่อน ในแต่ละกลุ่มการเรียนรู้คือ หลังจากนักเรียนได้ฝึกฝนลงมือเขียนในขั้นตอนที่ 5 จนได้ชิ้นงานการเขียนเป็นของตนเองแล้ว ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนตรวจสอบผลงานการเขียนของตนเองกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 6 อย่างละเอียด ถ้านักเรียนตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนแล้ว พบว่าไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้นักเรียนปรับแก้ชิ้นงานการเขียนของตนเองให้ถูกต้องและสมบูรณ์ หลังจากนั้นให้นำชิ้นงานการเขียนของตนเองไปให้เพื่อนต่างกลุ่มการเรียนรู้ช่วยตรวจสอบเพื่อยืนยันอีกครั้งหนึ่ง จึงค่อยส่งชิ้นงานการเขียนให้ครูผู้สอนตามช่วงเวลาที่นัดหมายไว้ จะช่วยให้นักเรียนมี

ความถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนได้เป็นอย่างดี และยังช่วยให้นักเรียนตระหนัก เห็นความสำคัญของเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่นำไปสู่การผลิตผลงานการเขียนเชิงคุณภาพในอนาคตได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าจะศึกษากันคว้าต่อไป ดังนี้

3.2.1 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนเขียนนี้ ต่อการส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

3.2.2 การศึกษาพัฒนารูปแบบการสอนเขียน โดยใช้การบูรณาการแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

3.2.3 การศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำ เพื่อให้รูปแบบการสอนเขียนนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรืออาจนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา พวงไพบูลย์. (2542). การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามแนวคิดของสเติร์นเบิร์ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2555). ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอเดียนสโตร์.
- กัมปนาท วัชรนาคม. (2534). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 11. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทขอนแก่น ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น (เอกสารอัดสำเนา).
- การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. (2558). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำร่องขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2559). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำร่องขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (เอกสารอัดสำเนา).
- กุสุมา รัชมณี และคณะ. (2536). ทักษะสื่อสาร 1. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- กุหลาบ มัลลิกะมาสและวิพุธ โสภางค์. (2535). การเขียน 1. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). ลายแทงนักคิด. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). การนำกระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะตามระดับคุณภาพของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) สู่การปฏิบัติระดับห้องเรียน. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2559). กระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะตามระดับคุณภาพของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) การคิดวิเคราะห์. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2560). กระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. (เอกสารอัดสำเนา).

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *กระบวนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์*. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2560). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”*. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2558). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เรียงความย่อความ และสรุปความ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สกสศ. ลาดพร้าว.
- _____. (2559). *เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการทางการนิเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพัฒนากา
 นิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). *สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. นครปฐม: เพชรเกษม
 การพิมพ์.
- จิต นวลแก้ว. (2543). *การพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (ปริญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฉลวย ม่วงพรวน. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้จักในการอ่าน
 ภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชา
 อุตสาหกรรม*. (ปริญาปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
 กรุงเทพฯ.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- _____. (2552). *การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน*.
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติ แจ่มนุช. (2547). *สอนอย่างไรให้คิดเป็น*. กรุงเทพฯ: เลียงเสียง.
- ทดสอบการศึกษา, สำนักงาน. (2554). *สรุปผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ประจำปีการศึกษา 2554*.
 (เอกสารอัดสำเนา).
- ทิสนาแจ่มมณี. (2545). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนาแจ่มมณี และคณะ. (2543). *การคิดและการสอนคิด นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครู
 ยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

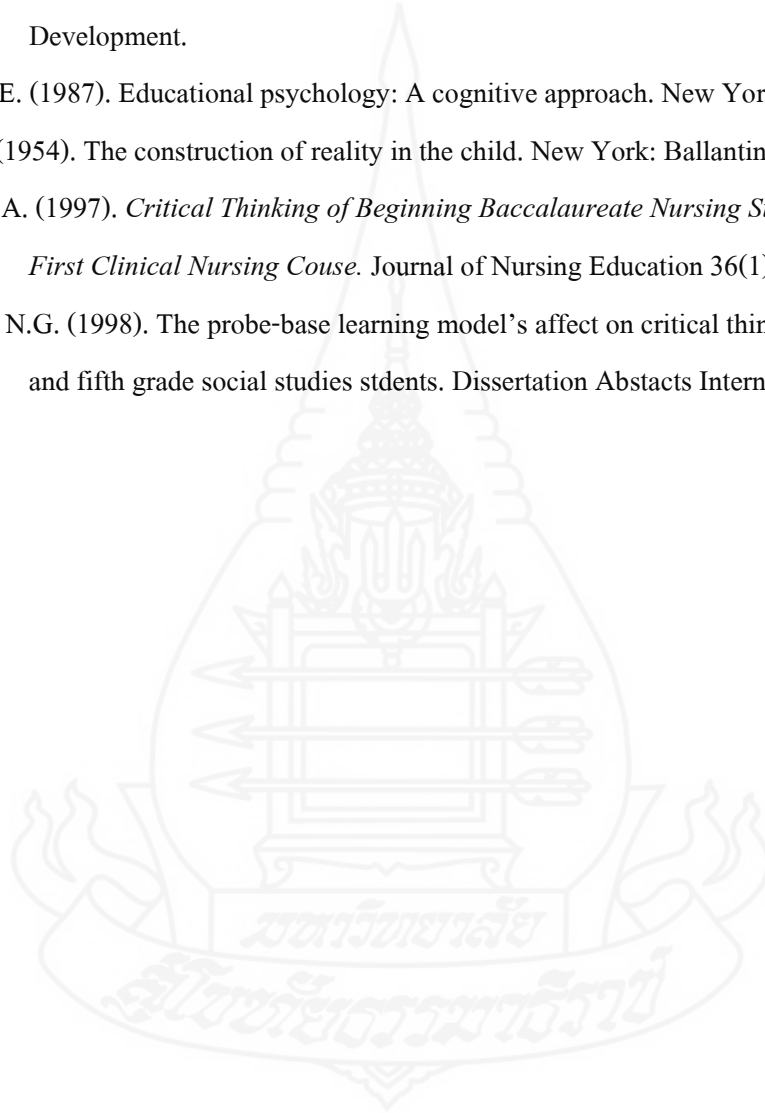
- ทศนา เขมมณี และคณะ. (2543). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์.
- _____. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- _____. (2550). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2541). *การเขียนเรียงความ ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการการเขียนสารคดีเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2535). *หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 042 การเขียน 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ธิดา โมสิกรัตน์. (2548). *“การเขียนบทความวิชาการ” ในการเขียนผลงานวิชาการและบทความ*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2538). *“กระบวนการเขียนเชิงปฏิบัติ”*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษา (ฉบับปรับปรุง) เล่มที่ 3 หน่วยที่ 9-15 สาขาวิชาศิลปศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2551). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4X. กอปกินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ประพันธ์ศิริ สุสรารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรีน.
- ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2536). *การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการคิดของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา หิรัญประดิษฐ์. เรือเอกหญิง. (2560). *ทักษะการเขียน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 10*. สาขาวิชาศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิยะรัฐ คัญทัพ. (2545). *รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเว็บเควสท์ในระดับประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนานาชาติเกศินี กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาศึกษาศาสตรคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รัชนิ มั่งคั่ง. (2553). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ด้วยกระบวนการคิดเชิงมนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงานมาตรฐาน. (2551).
*ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 รอบที่ 2 (พ.ศ.2549 – 2553).* : จุดทอง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.* นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
 ฤทัยรัตน์ ธรเสนา. (2546). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนช่วยเสริมศักยภาพเพื่อส่งเสริม
 ทักษะ การคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล. (ปริญาญาคูศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์).* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ละเอียด รัชย์เฝ้า. (2540). *รูปแบบการสอนเป็นกลุ่มที่ให้ผลการเรียนใกล้เคียงกับผลการสอนแบบ
 ครูคนหนึ่งต่อนักเรียนหนึ่งคณะ. (ปริญาญานิพนธ์การศึกษานิพนธ์ ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2555). *สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5
 ธันวาคม 2554.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551. (2551). *ปัญหาความเสมอ
 ภาคและคุณภาพแห่งการศึกษาไทย.* กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- วิชากร, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). *หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท 605 ชุดภาษาพิจารณา
 เล่ม 1.* กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2531). *หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท 605 ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 2.* กรุงเทพฯ:
 คุรุสภาลาดพร้าว.
- วินัย สอนดี. (2534). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ตามรูปแบบของวิลเลียมส์. (วิทยานิพนธ์ปริญาญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *การวัดและประเมินความสามารถในการคิด.* กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์
 กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.*
 กรุงเทพฯ: สกสศ. ลาดพร้าว.
- ศุภลักษณ์ สิมารักษ์. (2555). *การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยเพื่อสร้างคู่มือการใช้ภาษาไทยในการ
 เขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญาญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ขอนแก่น.

- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. (2557). *กรอบโครงสร้างการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 2009*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). *การใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการคิด : โครงการวิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงของนิสิตนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรีสำหรับหลักสูตรครุศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. (เอกสารอัครดำเนิน).
- สมนึก ภัททิยชนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมพร แพ่งพิพัฒน์. (2547). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สวนิต ยมาภย์. (2560). *การสื่อสารด้วยภาษา*. เอกสารสอนชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สายสุนีย์ เดิมสินสุข. (2548). *การพัฒนา รูปแบบการสอนด้วยการถ่ายโยงเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา*. (ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ลิทธา พิณจิวอดล และคณะ. (2552). *การเขียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาพร เลียงเรืองแสง. (2540). *ผลการสอน โดยใช้กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (เอกสารอัครดำเนิน).
- สุวรรณ ไชยชนะ. (2537). *การศึกษาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล และภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยการตั้งคำถาม*. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- อัจฉรา เข้มสรวล. (2518). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวาดภาพกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- อาทิตยา ทองแสน. (2557). *การศึกษาการเรียบเรียงความคิดและการเชื่อมโยงความจากการเขียนเรียงความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตรประยุกต์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). *กระบวนการสอนและผลการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิชาหลักการศึกา เพื่อการพัฒนา สาส์นการวิจัย*. (เอกสารอัครดำเนิน).
- โอบัส แก้วจำปา. (2556). *เทคนิคการเขียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- Anderson, J.R. (1973). *Classroom International Academic Achievement and Creation Performance in Sixth Grade Classroom*. Dissertation Abstracts International.
- Bloom Benjamin S. (1979) *Taxonomy of Education Objective, Handbook: Cognitive Domain*. Newyork: David Mckay Company.
- Bruner, J.S.(1965). *Toward a Theory of Instruction*. New York: Norton.
- Clark. (2000). Introduction to Instructional System Design Retrived June 10, 2004 from <http://www.nwlink.com/donclark/hrd/satl.html>.
- Cohen, S.R. (1975). "The Relationship between Convergent and Divergent Thinking in Science in Sixth and Seventh Grades" *The Journal of Education Resrarch*. 68: July-August.
- Feldhusen, John F. and Others. (1971). "The Relationship between Academic Grades and Divergent Thinking Scored Derived from Four Different Methods of Testing". *The Journal of Expert mental Education*, Vol, 40.
- Griffits, D.C. (1987). The effect of activity-oriented science instruction on the developnent. *Dissertation Abstracts International*. 5(11).
- Guilford, J.P.(1967). *The nature of human intellingence*. New York: McGraw-Hill.
- Hallenbeck, M.J. (1997). From the inside out: Adolescents with learning disabilities think and talk about writing (Collaborative writing) (online). Available from <http://thailistdb.car.chula.ac.th/du/detail.nsp> (2001. Nov 11).
- Harvard Project Zero. (1999). Thinking Through Assessment ZOnlineX Available from: [http:// learnweb. Haward.edu/alps/thinling/gettingreadyassessment.etm](http://learnweb.Haward.edu/alps/thinling/gettingreadyassessment.etm) (2001. Aug 11).
- His-Chi Hsiao, Ying-Hsin Liang and Teng-Ying Lin. (2004). "A Creative Thinking Teaching Model in Computer Network Course for Vocation Hinh School Student". *World Transactions on Engineering and Technology Education*.
- Jones, H.E. (1993). The Effect of direct instruction of thinking skills in elementary social studies on the development of thinking skills. Memphis State University. ED.D. Dissertation *Abstacts International*.
- Joyce, B. and Weil, M (2000). *Model of Teaching*. 6th ed. USA: Allyn and Baron.
- Lumpkin, Oynthina Rolen. (1991). "Effect of Teaching Critical Thinking Skills on the Critical Thinking Ability, Achievement and Retention of Social-Studies Content by Fifth and Sixth Grade", *Dissertation Abstacts International*.

- Marzano, R.J. (1995). Element of a comprehensive approach to critical thinking research. Based school improvemint innovations. New York: Scholatic.
- Marzano, R.J. & Pickering, D. (1991). Dimensions of Learning An Integrative instructional framework. In A. Coxta (ED), Developing minds: A resource book for teaching thinling (Vol. pp. 94-99) Alexandria, VA: Association for Superision and Curriculum Development.
- Mayer, R.E. (1987). Educational psychology: A cognitive approach. New York: Harper Collns.
- Piaget, J. (1954). The construction of reality in the child. New York: Ballantine Books.
- Sedlak, C.A. (1997). *Critical Thinking of Beginning Baccalaureate Nursing Students During the First Clinical Nursing Couse*. Journal of Nursing Education 36(1): 11-18.
- Shepherd, N.G. (1998). The probe-base learning model's affect on critical thinking skill of fourth and fifth grade social studies stdents. Dissertation Abstacts International.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนเรียงความ
ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 ชั่วโมง

สาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด การเขียนเรียงความประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความเป็นการเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่นำคำมาแต่งเป็นเรื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลการเขียนที่แสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้เขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน ดังนั้นก่อนเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดไว้ ควรตั้งจุดประสงค์ให้สอดคล้อง ตรงตามหัวข้อ และเขียนเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับโครงเรื่อง จะทำให้การเขียนเรียงความมีความถูกต้องตามแบบแผนการเขียนเรียงความ และผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

สาระการเรียนรู้

ฝึกเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

ผลการเรียนรู้

เมื่อนักเรียนศึกษางานเขียนเรียงความจากตัวอย่างที่คัดสรรมาแล้ว สามารถใช้กระบวนการเขียนของตนเองเขียนเรียงความ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ ด้วยการดำเนินการดังนี้

1. เตรียมแนวคิดด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์การเขียนเรียงความได้
2. วิเคราะห์แนวคิดสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานการเขียนเรียงความได้
3. สร้างความเข้าใจในกระบวนการคิดผ่านเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนเรียงความได้
4. สร้างขั้นตอนการเขียนเรียงความใช้เป็นขั้นตอนการเขียนของตนเองได้
5. ฝึกฝนลงมือเขียนเรียงความตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้ ได้สอดคล้องกับโครงเรื่อง
6. ประเมินผลการเขียนเรียงความกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่กำหนดไว้ได้
7. ค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อใช้เป็นหัวข้อการฝึกฝนเขียนเรียงความให้คล่องแคล่วและชำนาญได้

การบูรณาการ

1. แนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญา
2. การเขียนเรียงความ
3. การสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน

กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. กิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลาดำเนินการ จำนวน 1 ชั่วโมง

กิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน กำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ ด้วยการกำหนดให้นักเรียนอ่านตัวอย่างงานเขียนเรื่อง “จิตอาสา” เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนเรียงความด้วยตนเองตั้งรายละเอียดในแบบทดสอบก่อนเรียนแนบท้าย

2. กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ใช้เวลาดำเนินการ 3 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

(1) การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน (2) การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน (3) การสร้างความเข้าใจ

ในการประเมินงานเขียน

ขั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน

1.1 ผู้เรียนศึกษาตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “จิตอาสา” หลังจากนั้นร่วมกันวิพากษ์เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่านในประเด็นต่างๆ

1.2 สรุปผลการศึกษาลงในใบงานตามกรอบหัวข้อย่อยที่กำหนดไว้ เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน หัวข้อย่อยที่กำหนดให้ ประกอบด้วย

- 1.2.1 วัตถุประสงค์ในการเขียน
- 1.2.2 โครงสร้างในการเขียน
- 1.2.3 การใช้สำนวนภาษา
- 1.2.4 องค์ประกอบของเนื้อหา
- 1.2.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

ตั้งรายละเอียดในใบงานที่ 1

ขั้นที่ 2 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนนำข้อมูลตามกรอบหัวข้อย่อยทั้ง 5 ประเด็น ไปจัดทำผังความคิด เพื่อใช้เป็นฐานการออกแบบโครงเรื่องการเขียนเรียงความ ดังรายละเอียดในใบงานที่ 2

ขั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน

ผู้เรียนทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินชิ้นงานการเขียนเรียงความที่สร้างขึ้นอย่างละเอียด ในประเด็นที่กำหนดไว้ ดังนี้

- เกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานการเขียนเรียงความ ด้านองค์ประกอบต่างๆของเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และกลไกในการเขียนของเรื่องที่คุณเรียนเขียนขึ้นใหม่
- เกณฑ์การประเมินผลความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ พิจารณาจากการอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสา” ผ่านกิจกรรมการจัดทำผังความคิด และการเชื่อมโยงกับขั้นตอนการเขียนทั้ง 7 ขั้นตอน และความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ พิจารณาจากชิ้นงานการเขียนเรียงความของคุณเรียนเรื่อง “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”

ชั่วโมงที่ 2 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

(4) การสร้างขั้นตอนการเขียน (2) การฝึกฝนลงมือเขียน

ขั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียน

4.1 ผู้เรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสา” อย่างละเอียด แล้วจับประเด็นของเรื่องไปเชื่อมโยงกับขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขึ้นกำหนดหัวเรื่อง (2) ขึ้นกำหนดขอบเขตของหัวเรื่อง (3) ขึ้นรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง (4) ขึ้นการจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง (5) ขึ้นวางโครงเรื่อง (6) ขึ้นเขียนเนื้อเรื่อง และ (7) ขึ้นตรวจสอบชิ้นงานการเขียนกับโครงเรื่อง

4.2 เมื่อผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสา” เป็นอย่างดีแล้ว ให้ผู้เรียนวางโครงเรื่องการเขียนเรียงความในหัวข้อใหม่ เกี่ยวกับ จิตอาสาที่คุณเรียนสนใจ โดยใช้ขั้นตอนการเขียนเรียงความ ทั้ง 7 ขั้นตอน เป็นแนวทางในการฝึกฝนลงมือเขียน

ดังรายละเอียดใบงานที่ 3

ขั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน

5.1 ผู้เรียนลงมือฝึกฝนเขียนเรียงความเกี่ยวกับ “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ” ตามกรอบ โครงเรื่อง ที่ออกแบบไว้ แล้วลงมือเขียน โดยใช้ขั้นตอนการเขียนเรียงความทั้ง 7 ขั้นตอน ผู้รับการฝึกฝนลงมือเขียน

5.2 หลังจากการเขียนเรียงความเกี่ยวกับ “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียนสอดแทรกความคิดเห็นเพิ่มเติมตามแนวทางการคิดสร้างสรรค์ลงในเนื้อเรื่อง ให้มีความแปลกใหม่ต่างจากงานเขียนของคนอื่น

5.3 ผู้เรียนปรับปรุงขัดเกลาสำนวนในงานเขียนเรียงความของตนเองให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ตามกรอบโครงเรื่องที่วางไว้ ตลอดจนแก้ไขตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง

ดังรายละเอียดในใบงานการเขียนชิ้นงานการเขียนเรียงความ ใบงานที่ 4 และใบงานที่ 5

ชั่วโมงที่ 3 ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

(6) การประเมินผลงานการเขียน และ (7) การค้นหาหัวข้อใหม่

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานการเขียน

6.1 ผู้เรียนแต่ละคนนำชิ้นงานการเขียนเรียงความเกี่ยวกับ “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ” ที่เขียนขึ้นไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนที่สร้างขึ้นอย่างละเอียด แล้วบันทึกผลการตรวจสอบลงในแบบบันทึกที่กำหนดไว้

6.2 เมื่อตรวจสอบชิ้นงานการเขียนเรียงความของตนเอง พบว่า หากมีข้อมูลที่เขียนขึ้น ไม่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้พิจารณาปรับข้อมูลตรงจุดนั้นให้มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6.3 ผู้เรียนนำชิ้นงานการเขียนเรียงความของตนเองที่ผ่านการตรวจสอบและปรับแก้แล้วนำเสนอครูผู้สอนเพื่อรับการประเมินผลงานการเขียนต่อไป

ขั้นที่ 7 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน

7.1 กำหนดให้ผู้เรียนไปศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานการเขียนเรียงความ ของคนอื่น เพื่อใช้เป็นประเด็นในการตั้งเป็นหัวข้อเรื่อง และวางโครงเรื่องในการค้นหาหัวข้อใหม่ใช้ในการฝึกฝนการเขียนเรียงความตามขั้นตอนการเขียนเรียงความทั้ง 7 ขั้นตอน ให้เกิดความคล่องแคล่ว และชำนาญโดยเขียนคนละ 1 เรื่อง

7.2 เมื่อผู้เรียนเขียนชิ้นงานการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำเสนอชิ้นงานการเขียนไปตรวจสอบกับเกณฑ์การประเมินผลการเขียนแล้วปรับแก้ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อนำเสนอครูผู้สอนต่อไป

ดังรายละเอียดในใบงานที่ 6 และใบงานที่ 7

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่คัดสรรเรื่อง “จิตอาสา”
2. ตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่นักเรียนสนใจ

3. เอกสารและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ
4. ห้องสมุดของโรงเรียน

หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
1. ชิ้นงานการเขียนเรียงความของนักเรียน	1. การประเมินผลการเขียนเรียงความ	1. แบบประเมินผลการเขียนเรียงความ
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาจากการอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสา” แล้วผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้ทั้ง 7 ขั้นตอน และการจัดทำแผนภาพของโครงเรื่องการเขียนเรียงความเรื่อง “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”	2. การประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์	2. แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ พิจารณาจากชิ้นงานการเขียนเรียงความของนักเรียนเรื่อง “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”	3. การประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์	3. แบบประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์

1. เกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การตรวจการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การตรวจการเขียนเรียงความคะแนนเต็ม 12 คะแนน พิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปคะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบอื่นสนับสนุน

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

1.2 เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด แต่ขาดข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ อย่างหลากหลายและเด่นชัด

1.3 การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบ เหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร และการเปรียบเทียบถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบถูกต้อง สละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ถ้อยคำ ประโยค สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบถูกต้อง สละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน และสอดคล้องคำประพันธ์ประกอบได้เหมาะสม

1.4 กลไกในการเขียน

กลไกในการเขียน หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานการเขียนในภาพรวม เน้นความสะอาดและลายมือที่อ่านง่าย คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 ลายมืออ่านง่าย สะอาด แต่ขาดความเป็นระเบียบด้านช่องไฟ และการเว้นวรรค

คะแนน 2 ลายมืออ่านง่าย สะอาด ช่องไฟ และการเว้นวรรคเป็นระเบียบ

3. กิจกรรมทำแบบทดสอบหลังเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมทำแบบทดสอบหลังเรียน กำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ ด้วยการอ่านตัวอย่างงานเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสากับการพัฒนาสังคม” เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนเรียงความด้วยตนเอง ดังรายละเอียดในแบบทดสอบหลังเรียนแนบท้าย

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้ การเขียนเรียงความเรื่อง “จิตอาสา”

รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

บทนำ

สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มีคุณธรรมนำความรู้เท่าทันโลก ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งสันติสุข เศรษฐกิจ มีคุณธรรม เสถียรภาพ และเป็นธรรม จิตอาสาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในส่วนตัวของบุคคลที่จะทำให้มีจิตสาธารณะทุกคนคำนึงถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัวมากกว่าการคิดถึงความเป็นธุรกิจการทำถูกทำชอบได้ชื่อว่าทำความดีเพราะเห็นคุณค่าของความดี

จิตอาสาทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมที่มีการให้และแบ่งปันซึ่งกันและกัน คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งต้องขับเคลื่อนทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวันเรียน เพราะจิตอาสาและจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ดังสุภาษิตที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก”

จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็นผู้ให้ คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจทำ อยากร่วมเหลือ โดยไม่หวังผลตอบแทน และส่งผลให้เกิดความสุขของจิตใจ ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษาและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพยากรส่วนรวม

“จิต” (mind) หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก

“จิตสำนึก” (consciousness) หมายถึง เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกาย

“อาสา” (service, volunteer) หมายถึง การเสนอตัวเข้ารับทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

ความสำคัญของจิตอาสา

1. ทำให้บุคคลมีความคิดขั้นสูง ช่วยกระตุ้นจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา เพราะจิตอาสา มุ่งเน้นการให้มากกว่าการรับ ทำให้ได้พบความสุขที่เกิดจากการได้รับ
2. บุคคลที่มีจิตอาสาย่อมเป็นที่รักใคร่ของบุคคลรอบข้างเพราะมองเห็นคุณค่าในความคิดที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ มากกว่ามูลค่าทรัพย์สินใดๆ นอกจากนี้ยังเป็นการผูกมิตรแท้ได้อย่างยั่งยืน
3. ทำให้สังคมมีการแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันดูแลรักษา สิ่งของสาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม
4. ทำให้สังคมน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสาสามารถทำได้ทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับวัยเด็กที่เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะจิตอาสาที่สามารถพัฒนาพร้อมกัน สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องนำองค์ความรู้เชิงทฤษฎีมาปรับประยุกต์ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน เริ่มจากตัวผู้สอนเองที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและค่อย ๆ ขยายไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพัฒนาไปให้ถึงระบบคิดของผู้เรียนมากกว่าการให้ทำกิจกรรมโดยปราศจากความคิด อย่างไรก็ตามต้องถือเป็นหลักการว่าการพัฒนาจิตอาสาสามารถสอดแทรกได้ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การช่วยเหลือเพื่อนที่ทำการบ้านไม่ได้ก็เป็นจิตอาสาชนิดหนึ่ง หรือการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า การจัดทำโครงการจิตอาสาที่ออกไปนอกโรงเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาเท่านั้น แต่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเชื่อมโยงเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนในแต่ละชุมชนท้องถิ่น แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา มีดังนี้

1. การเป็นต้นแบบทางด้านจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ ตามทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (mirror neuron theory) เมื่อผู้สอนแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ แม้ไม่ต้องสอนโดยวาจา แต่เป็นการสอนโดยการกระทำ ผู้เรียนจะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมนั้นด้วย การพัฒนาคุณลักษณะนี้เป็นการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยกระบวนการซึมซับ การสังเกตการณ์เลียนแบบพฤติกรรม แต่ควรใช้ควบคู่กับการสะท้อนผลตนเอง (reflection) ในข้อ 5 ด้วย
2. การจัดการเรียนรู้ต้องผ่านกระบวนการปฏิบัติ (action learning) โดยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาตามความเหมาะสมด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำเป็นโครงการเฉพาะ

กิจขึ้น แต่ควรบูรณาการไปในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และที่สำคัญจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติต่อเพื่อนและผู้สอน

3. การสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้จิตอาสา โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วม (empathy) ความเห็นอกเห็นใจ เอาใจผู้อื่นมาใส่ใจตนเอง เพื่อรับรู้ความรู้สึก และตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมจิตอาสาอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งภาษาพูดและภาษากาย

4. มุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมอง (transformation of learning) ของผู้เรียน ทำให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวมได้ ไม่สำคัญว่าจะเรียนเก่งสอบได้คะแนนดีหรือไม่การปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาจิตอาสาอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

5. การจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนตนเอง (self-reflection) มุ่งให้เห็นความคิดและความรู้สึกของตนเองเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น หรือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งการกำหนดแนวทางสำหรับพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีจิตอาสาต่อไป

6. ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการมีจิตอาสา นั้น จะต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือบุคคลรอบข้างด้วย มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา สิ่งใดที่เกิดกำลังที่เราจะทำได้คนเดียวต้องรู้จักสร้างแนวร่วมหรือเครือข่ายมาช่วยให้สำเร็จ

แนวทางการวัดและประเมินจิตอาสา

แนวทางการประเมินจิตอาสาต้องใช้การประเมินตามสภาพจริง ที่เป็นประเมินพฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียน จากกระบวนการทำงาน และจากผลงาน โดยใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการอย่างหลากหลาย และมีความสอดคล้องกับบริบทของการเรียนการสอน

หลักการวัดและประเมินผลที่เสริมพลังตามสภาพจริงมี 4 ประการ ดังนี้

1. ใช้ผู้ประเมินหลายๆ คน ผู้เรียน เพื่อน ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง
2. ใช้วิธี เครื่องวัดหลายๆ ชนิด เช่น การสังเกต การปฏิบัติ การทดสอบ การรายงานตนเอง
3. ประเมินหลายๆ ครั้ง ในแต่ละช่วงเวลาของการเรียนรู้ ได้แก่ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน สิ้นสุด ติดตามผล
4. สะท้อนผลการประเมินสู่การพัฒนาผู้เรียน

การวัดและประเมินผลจิตอาสา ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสะท้อนผลการประเมินให้มากเพราะหัวใจของการประเมินไม่ได้อยู่ที่การตัดสินว่าผู้เรียนคนใดมีจิตอาสาหรือไม่มีจิตอาสา หากแต่อยู่ที่การให้ผู้เรียนได้เรียนในผลการประเมินนั้นแล้วกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีจิตอาสา โดยอาศัยกระบวนการสะท้อนผลการประเมินที่เป็นระบบจะทำให้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนจิตอาสา เป็นจิตที่กว้างใหญ่ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข่าวสารใหม่ๆ จากที่เคยรู้มา แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมที่มีการให้และแบ่งปันค่านึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นการพัฒนาต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีผู้สอนเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา โดยเริ่มจากตัวผู้สอนเองก่อนแล้วบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน สอดแทรกไปในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนามีความสมดุล ระหว่างการคิดและการปฏิบัติ ส่วนการประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริงและสะท้อนผลการประเมินสู่ผู้เรียน

ใบงานที่ 1 ชั้นที่ 1 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน
การสรุปประเด็นเพื่อเตรียมแนวคิดก่อนเขียนเรียงความ

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มการเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการวิพากษ์ตัวอย่างงานเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง“จิตอาสา”

หัวข้อย่อยที่กำหนดให้

1. วัตถุประสงค์ในการเขียน

.....

.....

.....

.....

2. โครงสร้างในการเขียน

.....

.....

.....

3. การใช้สำนวนภาษา

.....

.....

.....

.....

4. องค์ประกอบของเนื้อหา

.....

.....

.....

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3 ชั้นที่ 4 การสร้างขั้นตอนการเขียนเรียงความ
การกำหนดขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม..... โรงเรียน.....

สังกัด สพม.30

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความ เรื่อง “จิตอาสา”แล้วให้จับประเด็นของเรื่อง เชื่อมโยงไปยังขั้นตอนการเขียนที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. กำหนดหัวเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนกำหนดขอบเขตของเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ขั้นรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง

.....

.....

.....

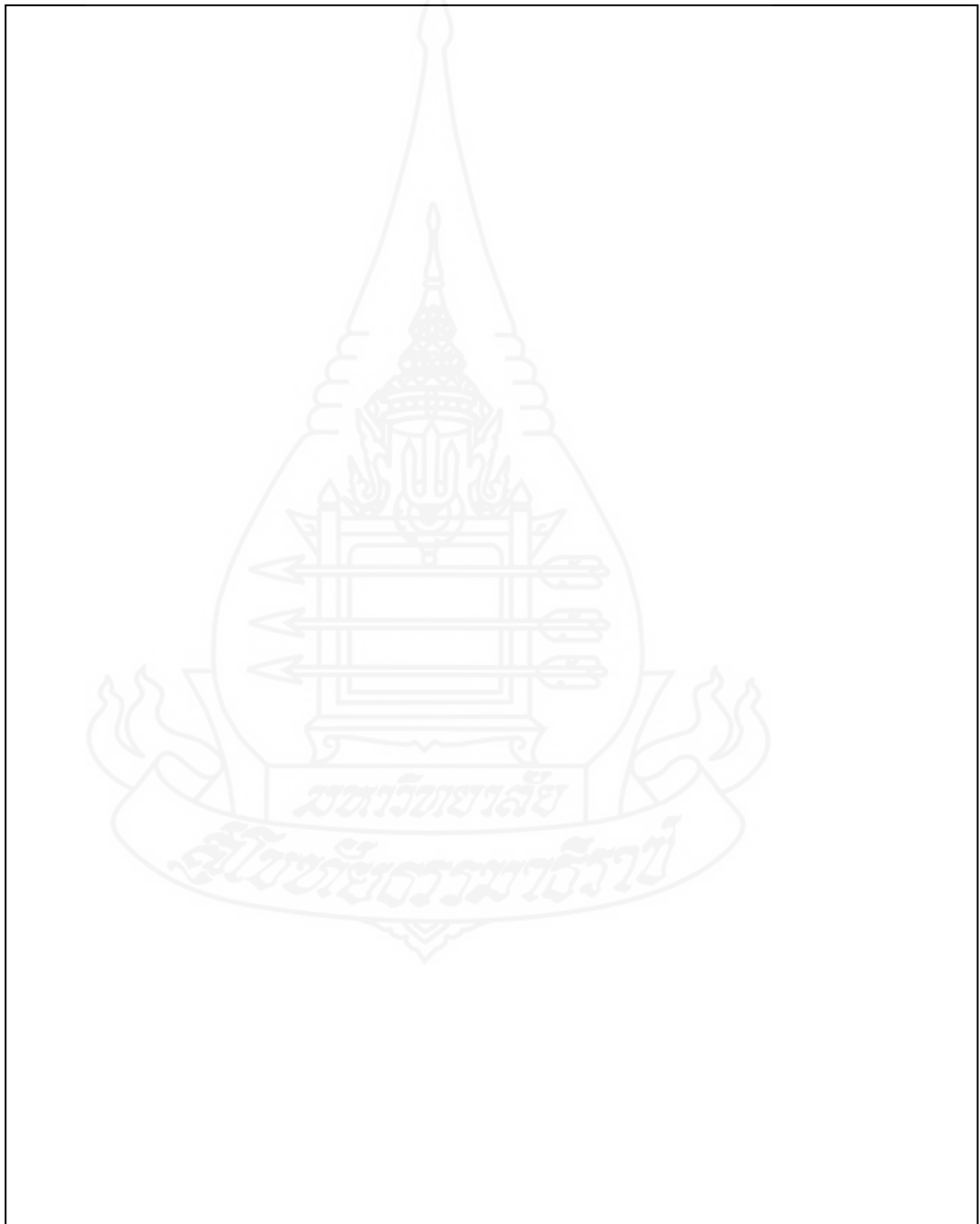
.....

.....

.....

ใบงานที่ 4 ชั้นที่ 5 การฝึกฝนลงมือเขียน
การวางโครงเรื่องการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่
เกี่ยวกับ “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”

แผนภาพโครงเรื่อง “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการประเมินไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
องค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
1. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา					
2. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร					
3. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน					
4. ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
5. ผลการสังเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
6. ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
7. ผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
8. ผลการสังเคราะห์บทบาทผู้สอนและผู้เรียน ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
9. ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและ ประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอน เขียนแบบ 3 ประสาน					
1. รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นใช้เป็น ต้นแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายได้					
2. กระบวนการของรูปแบบการสอนเขียนที่ พัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการคิดขั้น สูงในวิชาอื่นได้					
3. แบบประเมินการคิดขั้นสูงที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการประเมินการคิดขั้น สูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายได้					
4. กระบวนการวิจัย สามารถใช้เป็นแนว ทางการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิด ขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายได้					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการประเมินไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน ชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเป็นอย่างดี

ระดับ 4 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วน สมบูรณ์ชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเกือบทุกกิจกรรม แต่อาจจะยังมีบางกิจกรรมที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย

ระดับ 3 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วน มีความชัดเจนพอสมควร และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนพอสมควร และอาจจะยังมีบางกิจกรรมที่ยังไม่สอดคล้องหรือต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง

ระดับ 2 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังขาดความสมบูรณ์ อาจขาดบางองค์ประกอบ หรือบางองค์ประกอบที่ยังไม่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนน้อย ควรปรับปรุงแก้ไข

ระดับ 1 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสมบูรณ์ขาดหลายองค์ประกอบหรือไม่ค่อยชัดเจนมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเกือบทุกกิจกรรมไม่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนควรปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างดี

รายการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียน จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 2 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<p>กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ</p> <p>1. หัวเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด</p> <p>3. สาระสำคัญ</p> <p>4. สาระการเรียนรู้</p> <p>5. ผลการเรียนรู้</p> <p>6. การบูรณาการ</p> <p>7. กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ</p> <p> 7.1 การทำแบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p> 7.2 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน</p> <p> 7.3 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน</p> <p> 7.4 การสร้างความเข้าใจในการประเมินงานเขียน</p> <p> 7.5 การสร้างขั้นตอนการเขียน</p> <p> 7.6 การฝึกฝนลงมือเขียน</p> <p> 7.7 การประเมินผลงานการเขียน</p> <p> 7.8 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน</p> <p> 7.9 การทำแบบทดสอบหลังเรียน</p> <p>8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้</p> <p>9. หลักฐานและวิธีการประเมิน</p>					

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

ตำแหน่ง
...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูงของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูง ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการตรวจสอบ

คุณภาพออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูง

รายการตรวจสอบตัวชี้วัดองค์ประกอบ ของการคิดขั้นสูง	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การคิดวิเคราะห์ 1. สมรรถนะการจำแนกแจกแจง 2. สมรรถนะการหาองค์ประกอบ 3. สมรรถนะการเชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ 4. สมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล					
การคิดสร้างสรรค์ 1. การคิดคล่อง 2. การคิดยืดหยุ่น 3. การคิดริเริ่ม 4. การคิดละเอียด					

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

ตำแหน่ง
...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ
คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยกำหนด
 ประเด็นการตรวจสอบโดยใช้ค่าความสอดคล้อง (ค่า IOC) เป็นเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพ
 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ดังนี้
 +1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้

รายการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ	ผลการตรวจสอบ		
	+1	0	-1
ประเด็นที่ 1 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ 1.1 ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี 1.2 วิถีชีวิตของนกที่ผู้เรียนสนใจ 1.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน 1.4 เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก			
ประเด็นที่ 2 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ 2.1 จิตอาสา 2.2 กิจกรรมจิตอาสา 2.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม 2.4 จิตอาสากับการพัฒนาสังคม			
ประเด็นที่ 3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ 3.1 เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ. 3.2 การฝึกฝนตนเองเพื่อการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียน 3.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับชนิดกีฬา 3.4 ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส			

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

ตำแหน่ง
...../...../.....

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงคะแนนผลการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

ตารางแสดงคะแนนผลการทดลองใช้เครื่องมือการเขียนเรียงความ

เลขที่	คะแนน				รวมทั้งหมด (52 คะแนน)
	การคิดขั้นสูง			การเขียน เรียงความ (12 คะแนน)	
	การคิดวิเคราะห์ (20 คะแนน)	การคิดสร้างสรรค์ (20 คะแนน)	รวม (40 คะแนน)		
1	18	17	35	10	45
2	18	16	34	11	45
3	19	15	34	11	45
4	17	18	35	9	44
5	15	16	31	8	39
6	16	17	33	10	43
7	17	18	35	11	46
8	17	15	32	9	41
9	17	16	33	10	43
10	18	15	33	9	42
11	17	14	31	8	39
12	17	16	33	7	40
13	18	16	34	7	41
14	16	15	31	8	39
15	17	16	33	8	41
16	17	16	33	7	40
17	17	16	33	6	39
18	16	15	31	6	37
19	15	15	30	7	37
20	16	15	31	7	38
21	16	15	31	10	41
22	17	15	32	9	41
23	18	15	33	8	41
24	17	14	31	9	40

เลขที่	คะแนน				รวมทั้งหมด (52 คะแนน)
	การคิดขั้นสูง			การเขียน เรียงความ (12 คะแนน)	
	การคิดวิเคราะห์ (20 คะแนน)	การคิดสร้างสรรค์ (20 คะแนน)	รวม (40 คะแนน)		
25	16	15	31	7	38
26	10	8	18	4	22
27	8	7	15	5	20
28	6	5	11	5	16
29	7	5	12	6	18
30	7	4	11	6	17
31	4	3	7	5	12
32	5	3	8	6	14
33	4	4	8	5	13
34	3	4	7	5	12
35	5	3	8	6	14
36	4	3	7	6	13
37	4	3	7	5	12
38	4	3	7	4	11
39	4	4	8	5	13
40	4	3	7	5	12
41	4	4	8	6	14
42	4	3	7	6	13
43	4	4	8	5	13
44	3	3	6	6	12
45	4	3	7	5	12
46	10	7	17	6	23
47	8	6	14	5	19
48	7	5	12	5	17
49	8	6	14	6	20
50	5	9	14	4	18

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือการวิจัย ด้านการเขียน
เรียงความ

ประเด็น	คะแนนเต็ม (x)	S_H	S_L	X_{max}	X_{min}	N	P	r
การเขียนเรียงความ	12	120	68	11	4	13	0.46	0.57
การคิดวิเคราะห์	20	224	71	19	3	13	0.52	0.73
การคิดสร้างสรรค์	20	209	55	18	3	13	0.47	0.78
	52	553	194	46	11	13	0.50	0.78

ค่าความยากง่าย (P) ที่ใช้ได้ จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ประเด็นการเขียน มีค่าความยากง่าย (P) 0.46 การคิดวิเคราะห์มีค่าความยากง่าย 0.52 และการคิดสร้างสรรค์มีค่าความยากง่าย 0.47 ส่วนค่าอำนาจจำแนกที่ได้ พบว่า อยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 0.78 แปลผลว่าจำแนกได้

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความแปรปรวนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครื่องมือการวิจัย
ด้านการเขียนเรียงความเพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ประเด็น	Mean	N	ความแปรปรวน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การเขียนเรียงความ	6.90	50	3.81	1.97
การคิดวิเคราะห์	11.24	50	34.58	5.94
การคิดสร้างสรรค์	9.96	50	33.83	5.87
	28.10	50	72.22	13.78

ผลการวิเคราะห์พบว่า จำนวนข้อมี 3 ประเด็น จำนวนผู้ตอบ 50 คน ผลรวมความแปรปรวนรายข้อ 72.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม 13.78 และคะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่ม 28.10 เมื่อกำหนดหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ จึงได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.883

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1
เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2
เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 3
เกี่ยวชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

แบบทดสอบก่อนเรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่องการเขียนเรียงความ
ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่านไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ทำเป็นของตนเอง และตีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ให้อ่านในการจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้

เรื่อง ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี

ทำไมใครๆ จึงยกย่องขนานนามนกอินทรีว่า พญาอินทรี คำถามนี้คงมีคำตอบให้หาค้นหาว่า นกอินทรีนั้นทำตนอย่างไร มีคุณสมบัติเด่นพิเศษเฉพาะตนที่น่าสนใจเพียงใดจึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นถึงขั้นพญานก เป็นใหญ่ในบรรดานกทั้งปวง

นกอินทรีจัดเป็นสัตว์เลือดอุ่น มีรูปร่างใหญ่ใกล้เคียงกับเหยี่ยวแข็งแรงมีตาโต คอสั้นจะงอยปากงุ้มเป็นตะขอ ปีกและหางกว้างใหญ่ บินเร็วบินได้สูงถึง 2,100 เมตร ทำทางบินสวยงาม ขนตามลำตัวมีสีต่างๆ ขาแข็งแรงมีขนปกคลุม ในประเทศไทยมีนกอินทรี 6 ชนิด

เช่น อินทรีหัวนาค อินทรีดำและอินทรีปีกลาย เป็นต้น ลักษณะเด่นพิเศษของนกอินทรี คือ มีสายตาคมดีเยี่ยม เป็นนักล่าด้วย ขณะบินสูงมันสามารถมองเห็นเหยื่อได้ไกล ตั้งแต่พื้นราบจึงถึงเหยื่อที่อยู่สูงๆ เหยื่อของมันได้แก่ ปลา งู หนู และนกที่มีขนาดเล็กกว่า มันล่าทั้งตัวนกและไข่นก

นกอินทรีจะมีการอพยพในช่วงฤดูผสมพันธุ์ มันจับคู่ผสมพันธุ์เพียงตัวเดียวเท่านั้น จนตลอดชีวิต ตัวเมียจะตกไข่ได้ราว 1-7 ฟอง และกกไข่ ฟักไข่เองตัวผู้มีหน้าที่หาอาหารมาให้

วิธีการสร้างรังของนกอินทรีนั้นมีความน่าทึ่ง น่าติดตามเป็นอย่างยิ่งมันสร้างรังให้ลูกนกอาศัยตามโพรงหน้าผาสูงชัน มันจะพิถีพิถันเป็นพิเศษเพราะการสร้างรัง นับเป็นบทเรียนที่ใช้สอนลูกนกตั้งแต่เกิดจนแยกตัวออกไป

มันจะเริ่มขั้นตอนของการสร้างรังตั้งแต่ชั้นที่หนึ่งถึงชั้นที่ห้า คือ นำอิฐหินมาปูเสียดก่อนต่อจากนั้นจึงนำกิ่งไม้ใหญ่เล็กมาวางทับอีกชั้นหนึ่ง ชั้นต่อไปจึงนำหนามแหลม

เล็กใหญ่จากต้นไม้มาปูทับกิ่งไม้อีกหนึ่ง ชั้นที่สี่จึงนำไปไม้ใบใหญ่มาวางทับลงบนหนาม และชั้นที่ห้ามันจึงสลัดขนมาปูรองทับใบไม้ หญ้าแห้งอีกชั้นหนึ่ง เมื่อลูกนกเกิดมาก็จะได้ นอกบนขนอ่อนนุ่มต่อมาสักระยะก็จะรื้อขนนุ่มออกเหลือเพียงใบไม้ หญ้าแห้ง ถัดไปสัก ระยะหนึ่งก็จะเอาหญ้าแห้งออก ลูกนกจะต้องนอนบนหนามเล็กหนามใหญ่ เจ็บปวดก็ต้อง ทนได้ เป็นการฝึกความอดทนให้แก่ลูกนก เมื่อลูกนกโตอีกระยะหนึ่งก็จะเอาหนามออกไป นอนบนกิ่งไม้และชั้นสุดท้ายลูกนกก็ต้องนอนบนหินทนต่อความร้อนเย็นของอากาศให้ได้ วิธีการดังกล่าวเป็นการสอนและฝึกลูกให้อดทน พยายามต่อสู้ เอาชนะใจตนเองให้ได้

เมื่อลูกนกอายุ 1 เดือนไปแล้ว แม่ก็สอนให้ลูกนกฝึกบิน แก่นกพาลูกนกบิน ขึ้นไปให้สูงๆ แล้วจึงปล่อยให้ลูกนกร่อนลงมาโดยแม่ก็ช่วยประคองให้ลูกนกบินไปให้ ตรงทางให้ทรงตัวได้ ฝึกบินไปตามเส้นทางจนลูกนกบินได้แข็งแล้วจึงปล่อยให้ลูกนกบินไป ได้ตามลำพังอย่างปลอดภัย

กว่าจะเป็นพญาอินทรีได้นั้น ลูกนกอินทรีแต่ละตัวจะได้รับการปลูกฝังสั่งสอน ฝึกปรือให้รู้จักความอดทน ช่วยเหลือตนเองให้ได้ ทนต่อความเจ็บปวดความร้อนหนาว ความแข็งแรงมาอย่างหนัก จนสามารถเผชิญโลกกว้างเพียงลำพังอย่างปลอดภัย พ่อแม่ก อินทรีมีรักเดียวใจเดียว อบรมสั่งสอนลูกด้วยวิธีการสร้างรังอย่างชาญฉลาด นับเป็น อุทาหรณ์สอนมนุษย์ให้รู้จักการพึ่งพาตนเองได้ดีและเป็นวิถีทางแห่งการสอนอีกวิธีหนึ่ง ที่น่าสนใจและน่าศึกษาโดยแท้จริง

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้ เรื่อง “ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี” เสร็จแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานจัดทำโครงเรื่อง โดยเขียนเป็นผังความคิด ใช้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเองเกี่ยวกับ เรื่อง “วิถีชีวิตของนกที่ตนเองสนใจ”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความเรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “จิตอาสา” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่านไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง และมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ใช้เวลาในการจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้

เรื่อง จิตอาสา

รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

บทนำ

สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มีคุณธรรมนำความรู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งสันติสุข เศรษฐกิจ มีคุณธรรม เสถียรภาพ และเป็นธรรม จิตอาสาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในส่วนตัวของบุคคลที่จะทำให้มีจิตสาธารณะทุกคนคำนึงถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัวมากกว่าการคิดถึงความเป็นธุรกิจการทำถูกทำชอบได้ชื่อว่าทำความดีเพราะเห็นคุณค่าของความดี

จิตอาสาทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมที่มีการให้และแบ่งปันซึ่งกันและกัน คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งต้องขับเคลื่อนทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวันเรียน เพราะจิตอาสาและจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ดังสุภาษิตที่ว่า “ไม้อ่อนคดง่ายไม้แก่ดัดยาก”

ความหมาย

จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็นผู้ให้ คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจทำ อยากช่วยเหลือ โดยไม่หวังผลตอบแทน และส่งผลให้เกิดความสุขของจิตใจ ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษาและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

“จิต” (mind) หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก

“จิตสำนึก” (consciousness) หมายถึง เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกาย

“อาสา” (service, volunteer) หมายถึง การเสนอตัวเข้ารับทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

“สาธารณะ” (public) หมายถึง ทั่วไป เป็นของกลางสำหรับส่วนรวม การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวมเป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าใช้ของก็จะใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ความสำคัญของจิตอาสา

1. ทำให้บุคคลมีความคิดขั้นสูง ช่วยยกระดับจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา เพราะจิตอาสา มุ่งเน้นการให้มากกว่าการรับ ทำให้ได้พบความสุขที่เกิดจากการได้รับ
2. บุคคลที่มีจิตอาสาขอมเป็นที่รักใคร่ของบุคคลรอบข้างเพราะมองเห็นคุณค่าในคุณค่าที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ มากกว่ามูลค่าทรัพย์สินใดๆ นอกจากนี้ยังเป็นการผูกมิตรแท้ได้อย่างยั่งยืน
3. ทำให้สังคมมีการแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันดูแลรักษา สิ่งของสาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม
4. ทำให้สังคมน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสาสามารถทำได้ทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับวัยเด็กที่เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะจิตอาสาที่สามารถพัฒนาพร้อมกัน สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องนำองค์ความรู้เชิงทฤษฎีมาปรับประยุกต์ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน เริ่มจากตัวผู้สอนเองที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและค่อย ๆ ขยายไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพัฒนาไปให้ถึงระบบคิดของผู้เรียนมากกว่าการทำกิจกรรมโดยปราศจากความคิด อย่างไรก็ตามต้องถือเป็นหลักการว่าการพัฒนาจิตอาสาสามารถสอดแทรกได้ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การช่วยเหลือเพื่อนที่ทำการบ้านไม่ได้ก็เป็นจิตอาสาชนิดหนึ่ง หรือการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า การจัดทำโครงการจิตอาสาที่ออกไปนอกโรงเรียน

เป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาเท่านั้น แต่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเชื่อมโยงเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนในแต่ละชุมชนท้องถิ่น แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา มีดังนี้

1. การเป็นตัวแบบทางด้านจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ ตามทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (mirror neuron theory) เมื่อผู้สอนแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ แม้ไม่ต้องสอนโดยวาจา แต่เป็นการสอนโดยการกระทำ ผู้เรียนจะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมนั้นด้วย การพัฒนาลักษณะนี้เป็นการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยกระบวนการซึมซับ การสังเกตการณ์เลียนแบบพฤติกรรม แต่ควรใช้ควบคู่กับการสะท้อนผลตนเอง (reflection) ในข้อ 5 ด้วย

2. การจัดการเรียนรู้ต้องผ่านกระบวนการปฏิบัติ (action learning) โดยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาตามความเหมาะสมด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำเป็นโครงการเฉพาะกิจขึ้น แต่ควรบูรณาการไปในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และที่สำคัญจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติต่อเพื่อนและผู้สอน

3. การสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้จิตอาสา โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วม (empathy) ความเห็นอกเห็นใจ เอาใจผู้อื่นมาใส่ใจตนเอง เพื่อรับรู้ความรู้สึก และตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมจิตอาสาอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งภาษาพูดและภาษากาย

4. มุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมอง (transformation of learning) ของผู้เรียน ทำให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวมได้ ไม่สำคัญว่าจะเรียนเก่งสอบได้คะแนนดีหรือไม่ การปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาจิตอาสาอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

5. การจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนตนเอง (self – reflection) มุ่งให้เห็นความคิดและความรู้สึกของตนเองเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น หรือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งการกำหนดแนวทางสำหรับพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีจิตอาสาต่อไป

6. ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการมีจิตอาสา นั้น จะต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือบุคคลรอบข้างด้วย มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา สิ่งใดที่เกิดกำลังที่เราจะทำได้คนเดียวต้องรู้จักสร้างแนวร่วมหรือเครือข่ายมาช่วยให้สำเร็จ

แนวทางการวัดและประเมินจิตอาสา

แนวทางการประเมินจิตอาสาต้องใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ที่เป็นประเมินพฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียน จากกระบวนการทำงาน และจากผลงาน โดยใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการ อย่างหลากหลาย และมีความสอดคล้องกับบริบทของการเรียนการสอน

หลักการวัดและประเมินผลที่เสริมพลังตามสภาพจริงมี 4 ประการ ดังนี้

1. ใช้ผู้ประเมินหลายๆ คน ผู้เรียน เพื่อน ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง
2. ใช้วิธี เครื่องวัดหลายๆชนิด เช่น การสังเกต การปฏิบัติ การทดสอบ การรายงานตนเอง
3. ประเมินหลายๆ ครั้ง ในแต่ละช่วงเวลาของการเรียนรู้ ได้แก่ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน สิ้นสุด ติดตามผล
4. สะท้อนผลการประเมินสู่การพัฒนาผู้เรียน

การวัดและประเมินผลจิตอาสา ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสะท้อนผลการประเมินให้ มาก เพราะหัวใจของการประเมินไม่ได้อยู่ที่การตัดสินว่าผู้เรียนคนใดมีจิตอาสาหรือไม่มีจิตอาสา หากแต่อยู่ที่การให้ผู้เรียนได้เรียนในผลการประเมินนั้นแล้วกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองให้เป็น บุคคลที่มีจิตอาสา โดยอาศัยกระบวนการสะท้อนผลการประเมินที่เป็นระบบจะทำให้เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียน

สรุป

จิตอาสา เป็นจิตที่กว้างใหญ่ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟัง ข่าวสารใหม่ๆ จากที่เคยรู้มา แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมท่ามีการให้และแบ่งปันคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เคารพสิทธิและเสรีภาพ ของผู้อื่นการพัฒนาต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีผู้สอนเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาโดยเริ่มจากตัว ผู้สอนเองก่อนแล้วบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน สอดแทรกไปในทุกกิจกรรมการ เรียนรู้ กระบวนการพัฒนามีความสมดุล ระหว่างการคิดและการปฏิบัติ ส่วนการประเมินผลมุ่งเน้น การประเมินตามสภาพจริงและสะท้อนผลการประเมินสู่ผู้เรียน

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “จิตอาสา” เสร็จแล้ว
 ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐาน จัดทำโครงเรื่องโดยเขียนเป็นผังความคิด ให้เป็นกรอบ
 ในการเขียนเรียงความ หัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง เกี่ยวกับเรื่อง “กิจกรรมจิตอาสาที่ข้าพเจ้าสนใจ”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความเรื่อง.....

แบบทดสอบก่อนเรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : การเขียนเรียงความ
ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ.” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่านไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง และมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ใช้เวลาในการจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้
เรื่อง เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ.

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์

ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏว่า นักกีฬา มสธ. ของเราประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ซึ่งก็คุ้มค่าที่ได้ฝึกซ้อมกันมาและในโอกาสที่ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการส่งเสริมกิจกรรมกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดในคราวเดียวกันในวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2544 ได้รับรู้สารประโยชน์ที่เหมาะสมกับนักกีฬาชาว มสธ. หลายอย่าง จึงเก็บตกมามอบให้แทนของฝากประเภทเค้บหมู และน้ำพริกหนุ่มซึ่งเป็นอาหารแสดงและบั้นทอนร่างกาย ของเล่าสู่กันฟังดังนี้

1. ความสำคัญของการกีฬา

ทราบหรือไม่ว่า ประเทศไทยใช้งบประมาณเป็นค่ายาเวชภัณฑ์รักษาโรคถึง 1 ใน 3 ของงบประมาณแผ่นดิน ถ้าทุกคนสนใจเล่นกีฬาและมีทัศนคติว่า การออกกำลังกายเป็นกิจวัตรปกติในชีวิต ก็จะช่วยลดงบประมาณส่วนนี้ได้มาก และผลที่เห็นเป็นรูปธรรมคือ คนไทยจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจมีน้ำใจนักกีฬา สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม กีฬาจึงมีความสำคัญและควรที่พวกเราจะสนับสนุนทำให้เป็นกีฬาเพื่อมวลชน (Sports for All)

2. กีฬากับการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย

การเล่นกีฬามีหลายลักษณะ ตั้งแต่กีฬาขั้นพื้นฐาน คือเล่นกีฬาได้และดูกีฬาเป็น กีฬาเพื่อมวลชน คือการออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้เหมาะสมกับตนเอง กีฬาเรื่องความเป็นเลิศ คือการเล่นกีฬาสัมผัสทุกระดับ และกีฬาเพื่ออาชีพเป็นการเล่นกีฬาเป็นอาชีพ

จะเห็นได้ว่า การเล่นกีฬามีหลายอย่าง ทุกคนควรเล่น โดยมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ซึ่งเป็นความรู้ที่มีขอบข่ายวิชาการครอบคลุมเรื่อง สรีรวิทยาชีวกลศาสตร์ โภชนาการ เวชศาสตร์ จิตวิทยา วิศวกรรมและเทคโนโลยีการกีฬา แล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถทั้งของผู้ออกกำลังกายโดยเล่นกีฬา และนักกีฬา รวมทั้งรู้จักใช้เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ที่เหมาะสม

คนที่เล่นกีฬาได้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน 1) มีทักษะ และรู้จักใช้เทคนิคในการเล่นกีฬา (เปรียบได้กับรถยนต์) 2) มีสมรรถภาพทางร่างกาย (เปรียบได้กับน้ำมัน) และ 3) มีจิตใจที่มุ่งมั่น มั่นคง (เปรียบได้กับคนขับ) ถ้าเป็นการแข่งขันกีฬานอกจากผู้เล่นจะมีคุณสมบัติทั้ง 3 ด้านแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการปรับตัวที่มีผลกระทบหรือเอื้อต่อการพ่ายแพ้หรือการแข่งขันด้วย

หลักสำคัญของการพัฒนาสมรรถภาพร่างกายของผู้ออกกำลังกาย หรือนักกีฬา คือการคิดที่เป็นระบบ กล่าวคือมีเพียงความรู้ยังไม่เพียงพอ จะต้องรู้จักคิดว่าจะพัฒนาอะไร มีเป้าหมายเพื่ออะไร ควรจะใช้วิธีการอะไร อย่างไร ที่เหมาะสมกับตัวเองและสภาพแวดล้อมในการเล่นกีฬา นอกจากนี้ควรคิดอย่างถูกต้องเช่นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง “ลำตัว” เพื่อให้มีสมรรถภาพที่แข็งแรง เพราะเป็นโครงสร้างหลักของร่างกายและเอื้อต่อการทำงานของอวัยวะส่วนอื่นๆ รวมทั้งการพัฒนาสมรรถภาพของ ประสาท ที่สั่งการให้เกิดความเคลื่อนไหวด้วย

ดังนั้น คนที่มีบทบาทในการพัฒนาสมรรถภาพร่างกายของนักกีฬา ก็คือตัวนักกีฬาเอง นอกจากนี้ยังมีโค้ชหรือผู้ฝึกสอน ซึ่งมีส่วนช่วยค้นหาข้อบกพร่อง แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มพูนให้นักกีฬามีสมรรถภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความเร็ว ความคล่องแคล่วว่องไว ฯลฯ

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

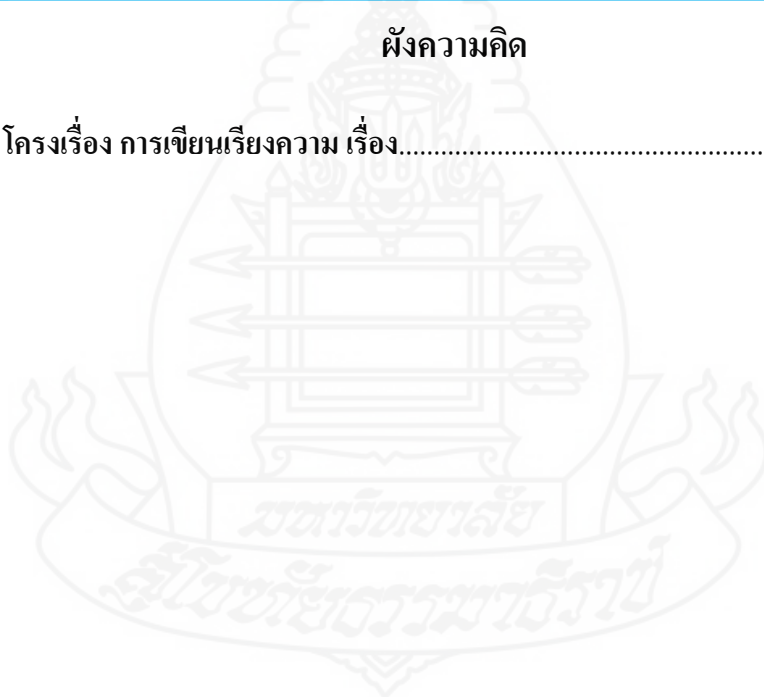
ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้ เรื่อง “เก็บมาฝากนักกีฬามสธ.” เสร็จแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานจัดทำโครงเรื่องโดยเขียนเป็นผังความคิดใช้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่อง “การฝึกฝนตนเองเพื่อการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียน”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความ เรื่อง.....

ภาคผนวก จ
แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1: การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 1
เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2: การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 2
เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียน
สนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3: การเขียนเรียงความ ประเด็นที่ 3
เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

แบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่องการเขียนเรียงความ

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่าน ไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ทำเป็นของตนเอง และเขียนเรียงความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ใช้เวลาในการจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้

เรื่อง เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก

ที่บ้านฉันมีสุนัขตัวหนึ่งชื่อว่า เจ้าโชค เป็นสุนัขที่ครอบครัวฉันได้เลี้ยงเอาไว้ มันเป็นหมาที่ทุกคนในบ้านรักที่สุดเพราะมันฉลาด ขี้ประจบ ขี้เล่น และอารมณ์ดีอยู่ตลอดเวลา เจ้าโชคเป็นสุนัขที่หลงทางมา แม่เลยตั้งชื่อให้มันอย่างเป็นทางการว่า โชคดี แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Lucky

ในตอนแรกมีคนเอามันมาปล่อยด้วยความหิวโหยมันจึงแอบเข้าไปอยู่ตามบ้านคนเพื่อที่จะลักกินข้าวของหมาบ้าน แต่มันก็อยู่ไม่ได้เพราะ โคนเจ้าของบ้านกับหมาบ้านต่างไล่ออกมา มันหนีเข้าไปอยู่ทุกบ้านมาแล้วแต่โดนไล่ออกมาแบบนี้ทุกที สุดท้ายมันแอบเข้ามาในบ้านฉัน

ต่อมามันก็เข้ามาอยู่ที่บ้านฉัน แต่มันก็ไม่ได้รับการต้อนรับจากแม่ของฉัน ซึ่งในตอนแรกแม่ก็ไม่อยากได้หมาเพิ่มเพราะมีอยู่แล้ว 2 ตัว ด้วยเหตุนี้แม่จึงไล่มันหนี หมาที่บ้านก็ไล่ตามไปกัด แต่มันไม่เป็นอะไร เพราะหมา 2 ตัว มันแก่แล้วฟันก็ไม่ดีมันก็ไล่บ้างเป็นบางครั้งมันชอบจี้เกียจมากกว่า แต่ถึงอย่างไรแม่ก็ยังไม่ตั้งใจให้มันอยู่หรือ แม่เลยจัดการวิ่งไล่มันเอง แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะมันตัวเล็กวิ่งก็เร็ว ไล่ตีก็ไม่ทัน เอานั่งสติ๊กิงเท่าไรมันก็ยอมมาตอนผลอ แม่กับหมาอีก 2 ตัวก็ไล่มันแบบนี้ อยู่ 2 วัน ด้วยเหตุนี้แม่เริ่มเบื่อและหมดความอดทนเพราะทำให้เสียเวลาทำงาน ด้วย เลยตัดสินใจปล่อยมันให้มันลงไปกินน้ำในบ่อ และแอบกินของเหลือในถาดข้าวหมา

ต่อมาตอนเย็นวันศุกร์วันนั้นฉันกลับไปบ้านเห็นลูกหมาตัวนี้มันก็ซุ่มอยู่ใต้ต้นไม้หน้าบ้าน เลยถามแม่ว่าเป็นหมาใคร ทำไมมาอยู่ที่นี่ แม่ก็เล่าให้ฟัง ฉันเลยขอว่าให้เลี้ยงมันเอาไว้ด้วยความที่มันน่าสงสาร และไม่มีที่ไป แม่ก็เลยยอมและตามใจฉัน แรกๆ มันกลัวคน ไม่กล้าเข้าใกล้ใคร คนจะคอยเข้าหามันเล่นกับมัน ทุกวันนี้เจ้าโชคดีก็โตขึ้นมากแล้ว มันอายุประมาณ 1 ปี มันกลายเป็นหมาที่ทั้งดีทั้งซนที่สุด มันชอบตามคนโดยเฉพาะพ่อ มันจะประจบเวลาเขาออกไปปลูกผัก หรือรดน้ำต้นไม้ มันก็จะตามติดไปช่วยดึงสายยาง เอาปากคาบช่วย เวลาคนอยู่ในบ้านมันก็จะชอบมานอนเฝ้าหน้าประตู ถ้าผลอๆ มันก็ลูกกล้าเข้ามาข้างในอีก ต้องคอยไล่ เป็นประจำ ถึงมันจะดีอย่างไรแต่ทุกคนก็รักมันและยกให้เป็นหมาดีเด่นที่สุดในบ้าน

ถึงแม้ว่าชีวิตของเจ้าโชคดีในตอนแรกเป็นหมาที่เคราะห์ร้ายที่สุด เพราะถูกเจ้าของมันมาปล่อยทิ้ง และเกือบเอาชีวิตไม่รอดเพราะอดข้าว แต่เดี๋ยวนี้เจ้าโชคดีก็เป็นหมาที่ทุกคนต่างก็หลงรักด้วยความที่มันมีนิสัย ตลก ซี้เล่น และซี้ประจบเก่ง ที่สำคัญมันฉลาดมาก เป็นขวัญใจของเด็ก ๆ และรวมไปถึงหมาตัวอื่นๆ ก็เป็นเพื่อนกับมัน ไม่มีใครกัดมันเหมือนเมื่อก่อนอีกแล้ว

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้ เรื่อง “เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก” เสร็จแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานจัดทำโครงเรื่อง โดยเขียนเป็นผังความคิดใช้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเองเกี่ยวกับ เรื่อง “สัตว์เลี้ยงที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความเรื่อง.....

แบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่อง การเขียนเรียงความ

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “จิตอาสากับการพัฒนาสังคม” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่านไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง และมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ใช้เวลาในการจัดทำโครงเรื่องและลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้

เรื่อง จิตอาสากับการพัฒนาสังคม

การสร้างความปลอดภัยและสร้างความสามัคคีจะต้องจัดหากิจกรรมที่เป็นสื่อ หรือสามารถเชื่อมโยงใจของคนในสังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ให้มาอยู่ในจุดเดียวกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและเกิดศูนย์รวมแห่งจิตใจของคน และโครงการนี้ได้ชักชวนนักเรียนมาเป็นอาสาสมัครในการรณรงค์และนាំรณรงค์ พัฒนาสภาพแวดล้อมที่สาธารณะเพื่อความรักทาง รักถิ่น รักสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่การสร้างความปลอดภัยและสามัคคีเกิดขึ้นไปในสังคม ต่อไป

รัฐบาลได้กำหนดแผนปรองดองแห่งชาติ “รวมพลังสร้างความปรองดอง เพื่อเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย” เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คนไทยทุกกลุ่ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยส่วนราชการ หน่วยงานและสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความปรองดอง เพื่อนำนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 1 จึงได้ร่วมกับกรมทางหลวงดำเนินงาน “โครงการเติมโลกสร้างสรรค์ ร่วมกันรักทาง รักถิ่น รักสิ่งแวดล้อม” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียน เพื่อส่งเสริมและสร้างกระแสความปลอดภัยและสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยกิจกรรมหลักประกอบด้วยกิจกรรมเก็บขยะและปลูกต้นไม้ริมถนนสุขุมวิทในเขตอำเภอเมือง ท่าใหม่ นายายอามและแก่งหางแมว มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จำนวน 3000 คน มีพิธีเปิดโครงการเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2553 ณ บริเวณหน้าโรงเรียนอนุบาลบ้านหนองคล้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีนายวิระ เรืองสุขศรีวงศ์ อธิบดีกรมทางหลวง ให้เกียรติมาเป็นประธาน และมีหน่วยงาน สโมสร มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนอย่างดียิ่ง

เรามักจะเห็นป้ายติดตามที่สาธารณะ อาคารบ้านเรือนและสถานที่ราชการต่างๆ ในเชิงขอร้องหรือขอความร่วมมือดังเช่น “งบประมาณมีจำกัด ช่วยกันประหยัด” “โปรดช่วยกันประหยัดพลังงาน” “ตัวไปไฟดับ” โปรดรักษาความสะอาด” โปรดทำความสะอาด ก่อนออกจากห้องน้ำ” “โปรดทิ้งขยะให้เป็นที่” “กรุณาอย่าส่งเสียงดังรบกวนคนไข้” ป้ายเหล่านี้คงจะเห็นกันอย่างคุ้นตา บ่งบอกให้รู้ว่าคนส่วนใหญ่ยังขาด “จิตสำนึกสาธารณะ” จึงต้องติดป้ายบอกเตือน อาจจะได้ผลบ้างสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องต่อความรู้สึกต่อสาธารณะ แต่จะไม่ได้ผลสำหรับบุคคลที่ขาดความสำนึกโดยสิ้นเชิง จึงต้องมีป้ายเตือนในเชิงบทลงโทษ อย่างเช่น “ทิ้งจับปรับหนึ่งพัน” “ฝ่าฝืนปรับห้าร้อยบาท” แต่ก็อาจจะแก้ไขไม่ได้ทั้งหมดอีก สำหรับบุคคลที่ขาดจิตสำนึกอย่างรุนแรง ดังนั้น ถ้าหากจะให้ได้ผลแบบยั่งยืนหรือคงทนสำหรับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก โดยบุคคลในครอบครัวและครู ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนและกระทำเป็นแบบอย่างที่ดี

จิตสาธารณะ (Public Mind) ก็คือ เป็นการตระหนักรู้ตัวและเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไรอยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร ขณะที่ตื่นอยู่นั่นเอง ส่วนคำว่าสาธารณะเป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นสิ่งของต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวมกัน (จิต+สาธารณะ) จึงหมายถึง การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

จากคำพระที่ท่านว่า “ผู้ให้ย่อมเป็นสุข เป็นที่พึงปรารถนาของผู้รับ” และการให้ยังแสดงถึงจิตสำนึกในความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้ให้เป็นอย่างดี การเป็นผู้ให้หรือจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่จะนำมาแห่งความสุขอย่างยั่งยืนและมั่นคงถาวร จิตสาธารณะกับคนไทยมีความสัมพันธ์อย่างผ่องแผ้วมาแต่ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตที่มีการแบ่งปันกันอย่างเต็มใจหรือการลงแขกช่วยเหลือในการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยมีต้องมีกฎระเบียบมาบังคับ ความช่วยเหลือทุกอย่างมาจากจิตใจ

สังคมไทยในอดีตจึงอยู่กันเหมือนเครือญาติ เกิดความสุขและแม้บางครั้งจะมีปัญหาที่จะร่วมกันแก้ไขจนทุกอย่างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่มาเมื่อถึงยุคปัจจุบันที่ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีและวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย จะเป็นด้วยเพราะเราไม่ได้เตรียมบุคลากรของชาติให้มีความพร้อม

สิ่งต่างๆ เหล่านั้น หรือไม่ก็ไม่รู้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่น้อยขาดวิจารณญาณในการเลือกบริโภค กับสิ่งที่มากับความเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความคลั่งไคล้ในวัตถุและวัฒนธรรมอันไม่ใช่รากเหง้าตนเอง โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจะกระทบหรือทำให้ใครเดือดร้อนบ้าง เมื่อต้นแบบนี้ไม่ได้อยู่เกื้อองกลาด เด็กและเยาวชนจึงมีต้นแบบที่ผิดๆ โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกสาธารณะที่เคยมีมาแต่ในอดีต

ดังนั้น การสร้างความปรองดองและสร้างความสามัคคีจะต้องจัดหากิจกรรมที่เป็นสื่อหรือสามารถเชื่อมโยงใจของคนในสังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ให้มาอยู่ในจุดเดียวกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและเกิดศูนย์รวมแห่งจิตใจของทุกคน และโครงการนี้ได้ชักชวนนักเรียนมาเป็นอาสาสมัครในการรณรงค์และนำร่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สาธารณะเพื่อความรักทาง รักถิ่น รักสิ่งแวดลอมและนำไปสู่การสร้างความปรองดองและสามัคคีเกิดขึ้นในสังคมต่อไป

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ

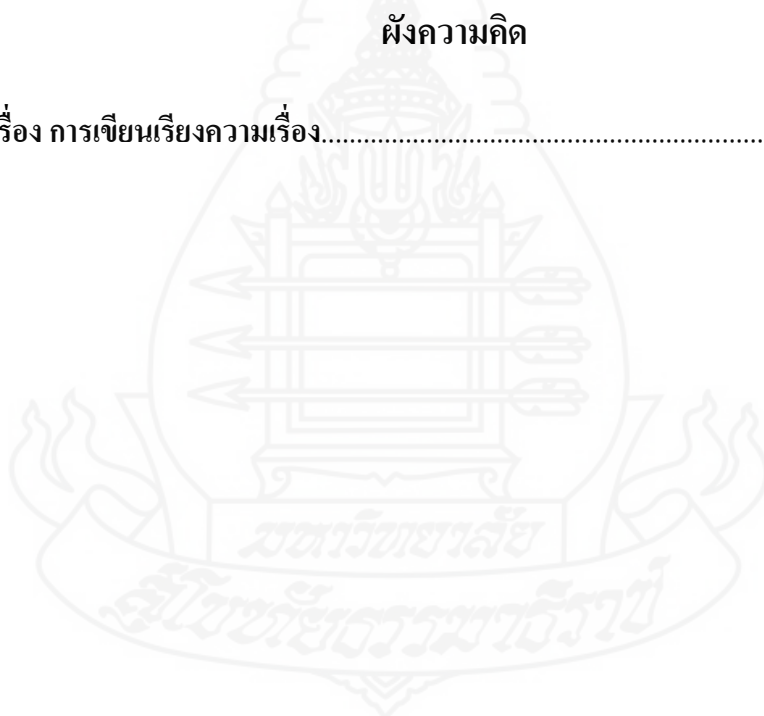
ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “จิตอาสากับการพัฒนาสังคม” เสร็จแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐาน จัดทำโครงเรื่องโดยเขียนเป็นผังความคิด ให้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความ หัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง เกี่ยวกับเรื่อง “จิตอาสาจิตพัฒนาของข้าพเจ้า”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความเรื่อง.....

แบบทดสอบหลังเรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : การเขียนเรียงความ
ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้เรื่อง “ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส” แล้วนำข้อมูลที่ได้อ่าน ไปจัดทำโครงเรื่อง เพื่อเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเอง และมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยเขียนลงในเอกสารที่แจกให้ ใช้เวลาในการจัดทำโครงเรื่อง และลงมือเขียนเรียงความ จำนวน 1 ชั่วโมง

ตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้

เรื่อง ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส

กีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นกีฬาที่เล่นง่าย เล่นได้ทุกเพศทุกวัย อุปกรณ์การเล่นก็มีราคาถูก หรืออาจใช้สิ่งอื่นดัดแปลงเป็นอุปกรณ์การเล่นก็ได้ สถานที่หาได้ง่ายเช่นเดียวกัน เพียงแต่เป็นสถานที่ที่มีบริเวณกว้างพอ มีแสงสว่างพอและไม่มีลมพัดจัด ก็ใช้เป็นสถานที่เล่นเทเบิลเทนนิสได้ และที่สำคัญกีฬาเทเบิลเทนนิสให้ทั้งความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีประโยชน์มากมายหลายประการ จึงทำให้ข้าพเจ้าชื่นชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส

ประโยชน์ของการเล่นกีฬาเทเบิลเทนนิส ให้ประโยชน์มากมาย ทั้งประโยชน์ต่อร่างกาย ประโยชน์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ รวมทั้งประโยชน์ด้านสังคม ซึ่งสามารถกล่าวถึงประโยชน์แต่ละด้านของการเล่นกีฬาเทเบิลเทนนิสได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ประโยชน์ต่อร่างกาย กีฬาทุกชนิดผู้เล่นย่อมได้ประโยชน์ทางร่างกาย จากการออกกำลังกาย เทเบิลเทนนิสก็เช่นเดียวกันกับกีฬาชนิดอื่นๆ ที่ทำให้ผู้เล่นได้ออกกำลังกายจากการเล่น แต่การออกกำลังกายในการเล่นเทเบิลเทนนิสนั้นมีลักษณะพิเศษกว่าการเล่นกีฬาชนิดอื่น คือ ในขณะที่เล่นเทเบิลเทนนิสนั้น ผู้เล่นมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการเล่น และเป็นการออกกำลังกายแบบเบาๆ แต่ทำจำนวนครั้งมากๆ ผู้เล่นเทเบิลเทนนิสจึงได้ออกกำลังในลักษณะค่อยๆ ไป ไม่เกิดช่วงเหนื่อยจนหายใจไม่ทันหรือเป็นลม หน้ามืดเหมือนอย่างในการเล่นกีฬาบางชนิด เช่น ยกน้ำหนัก ฟุตบอล เป็นต้น ซึ่งในขณะที่เล่นกีฬาเหล่านี้บางเวลาที่ต้องออกกำลังมาก บางเวลาก็ออกกำลังน้อย ไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น สม่ำเสมอตลอดเวลาที่เล่น ทำให้ร่างกายได้รับการออกกำลังกายทุกส่วนอย่างเพียงพอ อันเป็นผลให้มีสุขภาพแข็งแรงกระปรี้กระเปร่า ไม่เจ็บไข้ได้ป่วยง่าย ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งที่ได้จากการออกกำลังกายโดยการเล่นเทเบิลเทนนิส ก็คือฝึกให้สายตาและร่างกายมีความคล่องแคล่วว่องไว

เพราะในการเล่นเทเบิลเทนนิสนั้นจำเป็น ส่วนต่างๆ ของร่างกายต้องเคลื่อนไหวอย่างว่องไว โดยประสานกับสายตาที่ว่องไวด้วย การที่มีสายตาและร่างกายที่คล่องแคล่วว่องไวนี้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นประโยชน์ได้ เช่น การหลบหลีกอันตราย ความคล่องแคล่วในการทำงาน เป็นต้น สำหรับอันตรายที่จะได้รับจากการเล่นเทเบิลเทนนิสนั้น นับว่ามีน้อยมาก หรือแทบไม่มีเลยเพราะเป็นกีฬาที่ไม่การใช้ร่างกายปะทะกันระหว่างคู่ต่อสู้ และแม้ว่าจะเป็นการเล่นประเภทคู่ก็ตามถ้าหากคู่เล่นมีการฝึกซ้อมกันอย่างดีแล้ว โอกาสที่จะชนกันในคู่ซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกันก็จะเกิดขึ้นได้ยาก

ประการที่สอง ประโยชน์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ การจะเล่นเทเบิลเทนนิสให้ดีนั้น ส่วนหนึ่งต้องอาศัยความมีสติ มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีสมาธิ และในการฝึกซ้อมนี้ก็ต้องอาศัยความอดทนและความตั้งใจ ดังนั้น สำหรับผู้เล่นหรือผู้ฝึกซ้อมกีฬานี้บ่อยๆ จึงเป็นการฝึกซ้อมให้ตนเองมีสติ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีสมาธิและเป็นคนมีความอดทนและตั้งใจ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนแต่มีประโยชน์ต่อตัวเราทั้งสิ้น ในการใช้ชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ผู้เล่นกีฬานี้ยังต้องฝึกตัวเองให้อดทนต่อสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นหรือจากการที่ถูกขู่โทสะ กล่าวคือ ในบางครั้งผู้เล่นเกิดการตีลูกพลาดไปโดยไม่น่าพลาดก็ดี หรือ จากการถูกขู่โทสะของคู่ต่อสู้ หรือผู้ดูก็ดี หากผู้เล่นแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีไม่งาม เช่น เอาไม้เทเบิลเทนนิสขว้างทิ้ง เอาไม้ทุบโต๊ะ กระแทบลูกปิงปอง เป็นต้น เขาก็จะได้รับการตำหนิจากเพื่อนฝูง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการตัดนิสัยให้ผู้นั้นรู้จักระงับอารมณ์โทสะ ซึ่งในครั้งต่อไป เมื่อผู้เล่นนั้นได้มีอารมณ์เช่นนี้อีก เขาก็จะได้อดทน ไม่แสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีออกมา เมื่อฝึกเช่นนี้บ่อยเข้า ก็จะกลายเป็นความเคยชินในการอดกลั้นความมีโทสะ แม้ในเหตุการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวันเขาก็สามารถอดกลั้นโทสะได้เป็นอย่างดีและง่ายดาย

ประการที่สาม ประโยชน์ในด้านสังคม การเล่นเทเบิลเทนนิสนี้ แม้ว่าจะมีผู้เล่นเพียง 2 คน ก็เป็นการเพียงพอแล้วก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วในขณะที่คู่ใดคนหนึ่งกำลังเล่นเทเบิลเทนนิสอยู่จะมีคนอื่นๆ อีกหลายคนรอที่จะเข้าเล่นต่อ เช่น การเล่นในกรณีที่ให้ผู้ที่ตีเพื่อออก แล้วให้คนใหม่ที่เป็นคนต่อไปเข้าไปตีแทน เป็นต้น หรือผู้เล่นที่มีความตั้งใจเล่นอย่างจริงจัง ก็ควรสมัครสมาชิกเข้าเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคมต่างๆ ทำให้ผู้เล่นมีโอกาสรู้จักกับคนมาก และเกิดความสมัครสมานสามัคคีกันขึ้นในหมู่ผู้เล่น นอกจากนี้ ในการเล่นเทเบิลเทนนิสนั้นผู้เล่นแต่ละคนยังต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎ และกติกาที่วางไว้ และต้องเคารพสิทธิของผู้อื่นก่อน

หรือมาหลัง ในการเข้าเล่นจึงเท่ากับเป็นการฝึกตนเองให้เป็นคนมีระเบียบวินัยเคารพสิทธิของผู้อื่น ก่อให้เกิดความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ซึ่งในชีวิตประจำวัน ถ้าทุกคนเป็นคนมีระเบียบวินัยเคารพสิทธิของผู้อื่น และเคารพกฎหมายบ้านเมือง สังคมก็จะมีระเบียบเรียบร้อย และประการสุดท้ายการเล่นเทเบิลเทนนิส นับว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ปล่อยให้เวลาว่างไปโดยไม่ได้ทำอะไร หรือนำเวลาว่างไปใช้ในทางอบายมุขหรือสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ เช่น เที่ยวกลางคืน เมาสุรา เล่นการพนัน ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ตัวเอง ครอบครัว และประเทศชาติทั้งสิ้น

การเล่นเทเบิลเทนนิส ล้วนมีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและจิตใจ เป็นการออกกำลังกายแบบค่อยเป็นค่อยไป ช่วยฝึกให้สายตามและร่างกายมีความคล่องแคล่ว สร้างความเชื่อมั่นในตัวเอง มีสมาธิดี มีความอดทนและตั้งใจ และช่วยให้ผู้เล่นยึดระเบียบ กฎ และกติกาที่วางไว้อย่างเคร่งครัด จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ข้าพเจ้าชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส แล้วท่านละชอบกีฬาเทเบิลเทนนิสแล้วหรือยัง

กระดาษเขียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน
 การจัดทำโครงการเรื่องก่อนลงมือเขียนเรียงความ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : เรื่อง การเขียนเรียงความ
 ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

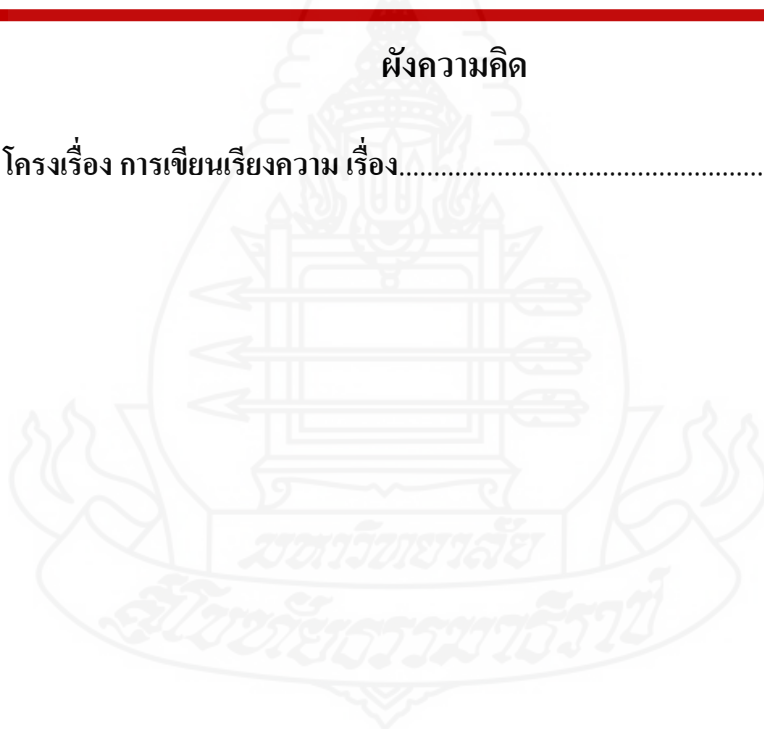
ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น ม.4/.....โรงเรียน.....

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

คำชี้แจง : หลังจากนักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนเรียงความที่คัดสรรให้ เรื่อง “ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส” เสร็จแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานจัดทำโครงเรื่อง โดยเขียนเป็นผังความคิดใช้เป็นกรอบในการเขียนเรียงความหัวข้อใหม่ที่เป็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่อง “กีฬาช่วยเสริมสร้างสุขภาพ”

ผังความคิด

โครงเรื่อง การเขียนเรียงความ เรื่อง.....

ภาคผนวก ฉ
แบบประเมินแผน

แบบตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสานของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน ผู้วิจัยกำหนดประเด็น

การประเมินไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
องค์ประกอบของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
7. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา					
8. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร					
9. ผลการวิเคราะห์หลักการของการสอนการคิดโดยผ่านการประเมิน					
10. ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
11. ผลการสังเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
12. ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
7. ผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
8. ผลการสังเคราะห์บทบาทผู้สอนและ ผู้เรียนของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
9. ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและ ประเมินผลของรูปแบบการสอนเขียนแบบ 3 ประสาน					
คุณค่าและประโยชน์ของรูปแบบการสอน เขียนแบบ 3 ประสาน					
1. รูปแบบการสอนเขียนที่พัฒนาขึ้นใช้เป็น ต้นแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมการคิดขั้นสูง และผลสัมฤทธิ์ ทางการเขียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายได้					
2. กระบวนการของรูปแบบการสอนเขียนที่ พัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการคิดขั้น สูงในวิชาอื่นได้					
3. แบบประเมินการคิดขั้นสูงที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการประเมินการคิดขั้น สูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายได้					
4. กระบวนการวิจัย สามารถใช้เป็นแนว ทางการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ คิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายได้					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ ผู้วิจัยกำหนดประเด็น
การประเมินไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน
ชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและ
ขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเป็นอย่างดี

ระดับ 4 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน
สมบูรณ์ชัดเจน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ
และขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนเกือบทุกกิจกรรม แต่อาจจะยังมี
บางกิจกรรมที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย

ระดับ 3 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง มีองค์ประกอบ
ต่าง ๆ ครบถ้วน มีความชัดเจนพอสมควร และมีกิจกรรมการเรียนการ
สอนที่สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียน
พอสมควร และอาจจะมีบางกิจกรรมที่ยังไม่สอดคล้องหรือต้องปรับปรุง
แก้ไขบ้าง

ระดับ 2 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังขาดความสมบูรณ์ อาจขาดบาง
องค์ประกอบ หรือบางองค์ประกอบที่ยังไม่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการ
สอนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการ
สอนเขียนน้อย ควรปรับปรุงแก้ไข

ระดับ 1 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสมบูรณ์ขาดหลายองค์ประกอบหรือไม่ค่อย
ชัดเจนมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเกือบทุกกิจกรรมไม่สอดคล้องกับ
หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการสอนเขียนควรปรับปรุงแก้ไขเป็น
อย่างยิ่ง

รายการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การเขียน จำนวน 3 ประเด็น
ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 2 การ
เขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ ประเด็นที่ 3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับ
ชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ

รายการตรวจสอบคุณภาพ	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของ แผนการจัดการเรียนรู้การเขียน เรียงความ 1. หัวเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้ 2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. ผลการเรียนรู้ 6. การบูรณาการ 7. กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ 7.1 การทำแบบทดสอบก่อนเรียน 7.2 การเตรียมแนวคิดก่อนเขียน 7.3 การเชื่อมโยงข้อมูลสู่การเขียน 7.4 การสร้างความเข้าใจในการ ประเมินงานเขียน 7.5 การสร้างขั้นตอนการเขียน 7.6 การฝึกฝนลงมือเขียน 7.7 การประเมินผลงานการเขียน 7.8 การค้นหาหัวข้อใหม่เพื่อฝึกเขียน 7.9 การทำแบบทดสอบหลังเรียน 8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 9. หลักฐานและวิธีการประเมิน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูงของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูง ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการตรวจสอบ
คุณภาพออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับ
มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับ
มาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับ
ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับ
น้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนสามารถระบุตัวชี้วัดขององค์ประกอบการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด

รายการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการคิดขั้นสูง

รายการตรวจสอบตัวชี้วัดองค์ประกอบ ของการคิดขั้นสูง	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การคิดวิเคราะห์ 1. สมรรถนะการจำแนกแจกแจง 2. สมรรถนะการหาองค์ประกอบ 3. สมรรถนะการเชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ 4. สมรรถนะการจัดระเบียบข้อมูล					
การคิดสร้างสรรค์ 1. การคิดคล่อง 2. การคิดยืดหยุ่น 3. การคิดริเริ่ม 4. การคิดละเอียด					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ
คำชี้แจง : การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยกำหนด
ประเด็นการตรวจสอบโดยใช้ค่าความสอดคล้อง (ค่า IOC) เป็นเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับประเด็นการเขียนที่กำหนดไว้

รายการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ	ผลการตรวจสอบ		
	+1	0	-1
ประเด็นที่ 1 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนสนใจ 1.1 ชีวิตอันยิ่งใหญ่ของนกอินทรี 1.2 วิถีชีวิตของนกที่ผู้เรียนสนใจ 1.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน 1.4 เจ้าโชคดีสุนัขแสนรัก			
ประเด็นที่ 2 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาที่นักเรียนสนใจ 2.1 จิตอาสา 2.2 กิจกรรมจิตอาสา 2.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม 2.4 จิตอาสากับการพัฒนาสังคม			
ประเด็นที่ 3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับชนิดกีฬาที่นักเรียนสนใจ 3.1 เก็บมาฝากนักกีฬา มสธ. 3.2 การฝึกฝนตนเองเพื่อการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียน 3.3 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับชนิดกีฬา 3.4 ฉันชอบกีฬาเทเบิลเทนนิส			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือและขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/410

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑๑ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอภิสิทธิ์ โคตรนรินทร์

ด้วยนายไชยวัฒน์ ชุ่มมนาเสียว นักศึกษาหลักสูตรดุขภูิบัณฑิตวิชาเอกหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำดุขภูิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามโครงการดุขภูิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำดุขภูิพนธ์ดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ดุขภูิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้วแต่ปล่อยให้เครื่องมือที่จะจัดทำนั้น มีความ คลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของ นักศึกษาพຽนี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-504-8530

เบอร์นักศึกษา 098-1-46549

ที่ ศร 0522.16 (บ)/419

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

29 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร

ด้วยนายไชยวัฒน์ ชุ่มมนาเสียว นักศึกษาหลักสูตรคหกรรมบัณฑิตวิชาเอกหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช อยู่ระหว่างดำเนินการทำคหกรรมนิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา รูปแบบ การสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร ประมาณ 15 ชั่วโมง จำนวน 3 หน่วยการเรียน ใช้นักเรียน 2 ห้องเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยตาม วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ขอแสดงความนับถือประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-504-8530

เบอร์นักศึกษา 098-1-46549

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 411

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร

ด้วยนายไชยวัฒน์ ชุ่มมนาเสียว นักศึกษาหลักสูตรคุษภักดิ์บัณฑิตวิชาเอกหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบ การสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 15 ชั่วโมง 3 หน่วยการเรียนรู้ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยตาม วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิพัฒนกุลเจริญ)

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-504-8530

เบอร์นักศึกษา 098-1-46549

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 410

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑๑ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายมนตรี นีวัตนวงศ์

ด้วยนายไชยวัฒน์ ชุ่มมนาเสียว นักศึกษาหลักสูตรดุขฎิบัณฑิตวิชาเอกหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำดุขฎินิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การสอนเขียนแบบ 3 ประสานเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามโครงการดุขฎินิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำดุขฎินิพนธ์ดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ดุขฎินิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้วแต่ปล่อยให้เครื่องมือที่จะจัดทำนั้น มีความคลุมเนื้อหาวินิจฉัยแนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้วิจัยนี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-504-8530

เบอร์นักศึกษา 098-1-46549

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว
วันเดือนปีเกิด	18 กุมภาพันธ์ 2500
สถานที่เกิด	อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2526 ศษ.ม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2539
สถานที่ทำงาน	กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 (จังหวัดชัยภูมิ)
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์ (ปัจจุบันข้าราชการบำนาญ)

